

اقتصاد

اقتصادی، تحلیلی

سال سی ام - اردیبهشت ۱۴۰۱ قیمت: ۲۰۰۰ تومان

بانیان وضع موجود اقتصاد کشور چه کسانی هستند؟

چشم انداز اقتصاد جهان و ایران

◀ تصویر تجارت در ۱۴۰۰

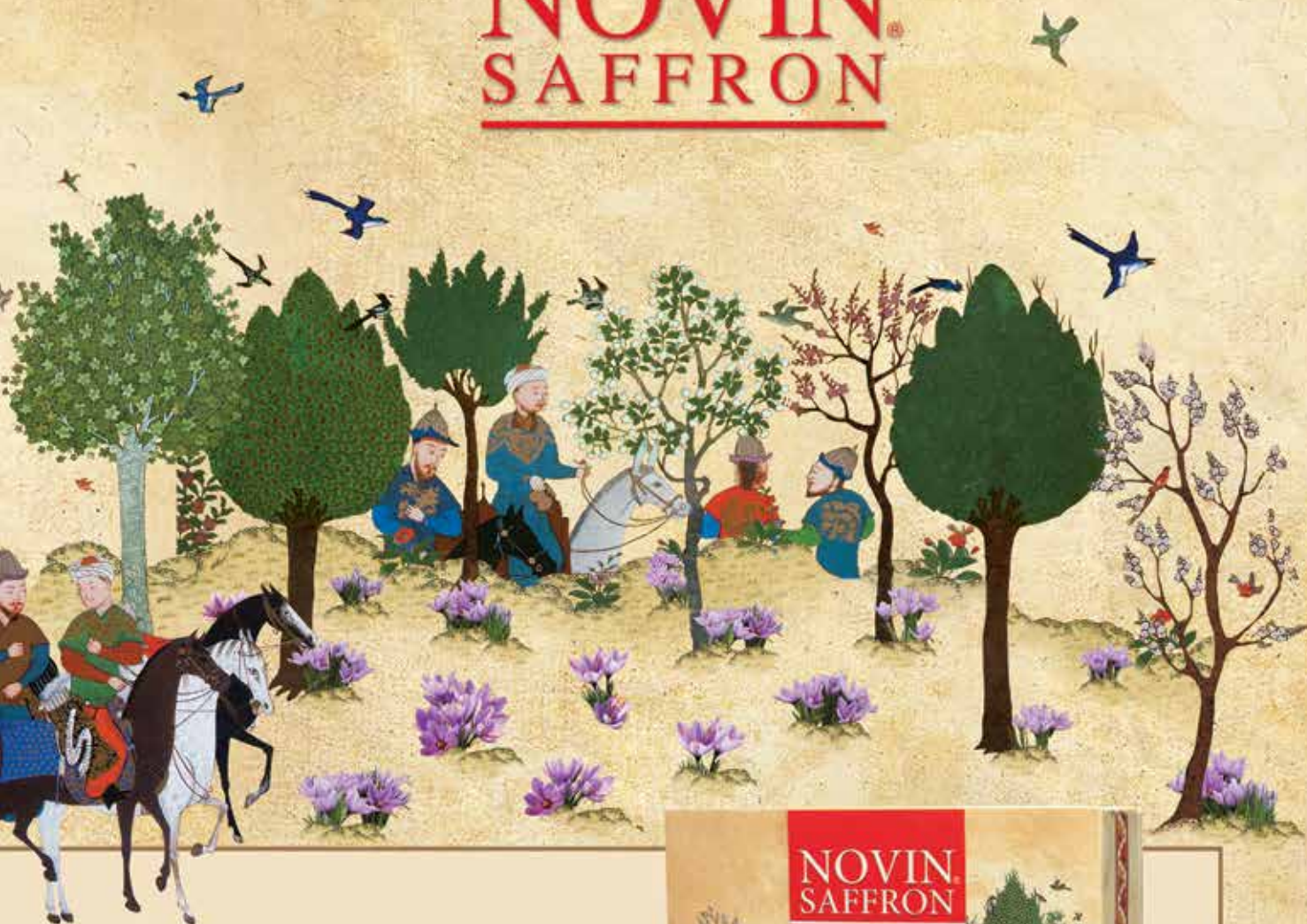
◀ مرگ تدریجی تولید

◀ بازارهای مالی ۱۴۰۰

◀ رکوردزنی خروج سرمایه از کشور

◀ ماشه حرکت بازارها کشیده شد؟

NOVIN SAFFRON

کارخانه: مشهد، شهرک صنعتی توس، نیش اندیشه ۶، پردیس نوین زعفران

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۵۲۱۴۷ فکس: ۰۵۱-۳۲۲۵۵۲۲۶

دفتر خدمات مشتریان تهران: اتوبان شهید چمران، پارک وی، خیابان جوانان، ابتدای خیابان ب بلاک ۱، طبقه سوم، واحد ۷

تلفن: ۲۲۰۱۵۸۰۰-۲۲۰۱۱۷۰۰-۲۲۰۱۱۸۰۰

۲	اصلاحات اقتصادی و نحله‌های مختلف
۳	بانیان وضع موجود اقتصاد کشور چه کسانی هستند؟
۵	تورم فروردین ۱۴۰۱
۶	برندگان و بازندگان تولید ۱۴۰۰
۹	چشم انداز اقتصاد جهان و ایران
۱۰	ماشه حرکت بازارها کشیده شد؟
۱۲	فرصت‌های جدید توسعه صادرات ایران
۱۳	شاخص آزادی اقتصادی ایران در سال ۲۰۲۲
۱۴	کاهش رونق و کیفیت تولید معادن
۱۶	تصویر تجارت در ۱۴۰۰
۲۰	بدهی ۳۳۳ نفر معادل یارانه ۱۵ سال مردم ایران
۲۳	غول‌های طلایی جهان در ۲۰۲۱
۲۴	ریکاوری لاک‌پشتی اقتصاد جهان
۲۶	مرگ تدریجی تولید
۲۸	رکور دزنی خروج سرمایه از کشور
۳۱	چشم انداز بازار کار در سال ۲۰۲۲
۳۲	هفت دستورالعمل بانکی وزیر اقتصاد
۳۴	از سلطه نظام سنتی تا حضور مافیا
۳۶	چالش‌های موجود در مسیر توسعه زعفران خراسان
۴۰	بازارهای مالی ۱۴۰۰

صاحب امتیاز و مدیر مسول:

مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

سردبیر:

مهندس حسین کوه زاد

گروه ترجمه:

زهرا پزشکی

ویراستار:

احمد حسین زاده

طراحی: هدی امیر

عکس:

حسین نظامی

واحد بازرگانی:

جلیل فروتن

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

پایگاه اینترنتی:

فرشاد عباسی

نشانی:

نشانی: مشهد - خیابان فلسطین

فلسطین ۱ - ساختمان سروش

طبقه تحتانی

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

تهران - شریعتی - خیابان دستگردی

پلاک ۷۴

طبقه دوم - واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱

دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲

www.eghtesadasia.ir
eghtesadeasia@gmail.com

اصلاحات اقتصادی و نحله‌های مختلف

دکتر علی سرزعی
اقتصاددان

در مقاطعی که سیاست‌های اقتصادی دچار تغییرات جدی می‌شود، معمولاً شکاف میان دانش‌آموختگان اقتصاد ظاهر می‌شود و رسانه‌ها تلاش می‌کنند این شکاف‌ها را برجسته کنند. به عنوان مثال اگر بخشی از اقتصاددانان با یک تغییر موافقند رسانه‌های مخالف تلاش می‌کنند دسته دیگری از اقتصاددانان را برجسته کنند که با آن دیدگاه مخالفند. با این کار هم سیاستمداران در داخل و خارج حکومت را نسبت به یک تغییر دچار دودلی و دو دستگی می‌کنند و هم جامعه را که اساساً نسبت به تغییر بی‌میل و هراسان است، توجیه نظری می‌کنند. بگذارید مصداقی صحبت کنیم تا فهم موضوع روشن شود. این مطلب کمک می‌کند تا هم دسته‌بندی میان نحله‌های مختلف اقتصاددانان ایرانی شفاف شود و هم مرزبندی‌ها مشخص و روشن شود که با چه کسانی می‌توان ائتلاف کرد و با چه کسانی امکان گفت‌وگو وجود ندارد و مشکل کجاست.

فرض کنید مساله اصلاح نظام قیمت‌های نسبی در اقتصاد است، حالاً این قضیه می‌خواهد قیمت انرژی یا بنزین باشد یا حذف ارز ترجیحی روی گندم و....

دسته اول کسانی هستند که معتقدند اختلالات قیمتی مثل تثبیت قیمت اسمی به جای قیمت واقعی، یارانه به اقلام مختلف و اختصاص وام و منابع ارزان، اصولاً کارآیی بازارها را به شدت کاهش می‌دهد و رانت و فساد زیاد ایجاد و نابرابری‌ها را ایجاد و تقویت می‌کند. به این دسته جریان اصلی اقتصادی می‌گوییم و نویسنده خود را بخشی از این جریان می‌داند. این نوشته می‌خواهد نشان دهد طرفداران این تفکر با کدام نحله‌های دیگر می‌تواند گفت‌وگو و موثر و حتی ائتلاف داشته باشد.

دسته دوم از اساس معتقدند مداخلات قیمتی درست است و نه تنها هیچ اشکالی ندارد، بلکه باید آن را با قوت بیشتر ادامه داد. طرفداران جریان اصلی اقتصادی نمی‌توانند با این گروه هیچ گفت‌وگو و ائتلافی داشته باشند؛ زیرا فاصله دیدگاه‌ها آن قدر شدید و مبنایی است که راهی برای تفاهم دیده نمی‌شود.

دسته سوم کسانی هستند که اختلالات ناشی از مداخلات قیمتی را تا حدی تایید می‌کنند؛ اما معتقدند دست بردن در آن به امید اصلاح می‌تواند تورم‌هایی ایجاد کند که اهداف ناشی از اصلاحات اقتصادی را دست نیافتنی کند. این دسته در بهترین حالت عمل‌گرایانه معتقدند با اینکه اصلاحات قیمتی در نظر خوب است، اما به دلیل پیامدهای تورمی و ساختار خاص اقتصاد ایران، نمی‌تواند به هدف خود دست یابد و به همین دلیل با آن مخالفت می‌کنند. شکاف طرفداران جریان اصلی اقتصاد با این دسته باز هم زیاد است؛ اما می‌توان گفت‌وگو و مفید و هدفمندی درباره تورم و ریشه‌های آن و پیامدهای تورمی اصلاحات قیمت نسبی در گذشته داشت. اگر چه امید زیادی به همسویی دیدگاه‌ها نیست، اما ناامیدی هم به اندازه دسته

بانیان وضع موجود اقتصاد کشور چه کسانی هستند؟

محمد طیبیان / اقتصاددان

در سازمان‌ها و گروه‌های دیگر نیز ده‌ها سال در جریان بود. وجه تمایز هجمه جدید استفاده بیشتر از واژه نئولیبرال بود؛ چون شیوه قدیم هجوم به لیبرال را آبرو باخته می‌یافتند. این گروه قصورهای دولت را که نتیجه تصمیم‌های خود دولت بود، متوجه گروه مرموز و موهومی معرفی می‌کردند که هیچ‌کاره بودند؛ اما از مقامات اقتصادی که تصمیم‌های نامناسب را انتخاب می‌کردند، موثرتر القا می‌شدند. به این ترتیب با روش غیراخلاقی سعی می‌شد انگشت سرزنش از تصمیم‌گیران واقعی به سوی دیگران متوجه شود.

در دولت جدید هم با ظهور ناکامی‌ها، رو شدن دست شعارسرایان و ضعف‌های مختلف مدیران جدید، مجدداً آتش حمله به طرف لیبرال‌ها شعله‌ور شده و افرادی از مجاری مختلف خبری، فضای مجازی و نشریات به تزییق پدآگاهی مشغول شده‌اند. اینجانب لیبرال هستم؟ در همین سیل پدآگاهی که در جریان است گاهی اینجانب را نیز لیبرال خوانده‌اند و در این سلک قرار داده‌اند. اینجانب اعتقادی به پرچسب ندارم و خود را تحت هیچ پرچسی قرار نمی‌دهم. اگر در این حیطه بخواهم خود را معرفی کنم باید

وضع موجود کشور و روندها از لحاظ مختلف، چه سطح زندگی، چه کیفیت زندگی و چه مدیریت امور مختلف، وضعیت نگران‌کننده‌ای دارد. باید عواملان و مسبب‌های وضع موجود شناخته تا سیاست‌ها و روش‌های گذشته تغییر مسیر دهد.

تردید نداریم که وضع موجود کشور و روندها از لحاظ مختلف، چه سطح زندگی، چه کیفیت زندگی و چه مدیریت امور مختلف، وضعیت نگران‌کننده‌ای دارد. حتماً هم لازم هست که عواملان و مسبب‌های وضع موجود شناخته شوند نه من باب مجازات و انتقام کشی و از این دست، بلکه من باب تصحیح سیاست‌ها و روش‌ها و تغییر مسیر. به همین دلیل اینجانب صرفاً سعی می‌کنم در این متن یک شیوه منطقی و شفاف به کار ببرم تا هر کس بتواند ایراد آن را بر اساس ضعف ساختار منطقی مطرح کند.

لیبرالیسم چیست؟ این نخستین پرسشی است که منتشرکنندگان اطلاعات گمراه‌کننده و مغلوط (یا آنچه در این متن تحت عنوان پدآگاهی یا ضدآگاهی از آن نام می‌بریم) در کشور ما هرگز حاضر به ارائه پاسخ به آن نبوده‌اند. از نظر سابقه تاریخی، لیبرالیسم، اصولاً به حیطه اقتصاد علمی مربوط نمی‌شود و اگر در کتاب‌های اقتصاد به آن اشاره شود به تحولات فلسفه سیاسی قرن هجدهم و نوزدهم اشاره دارد (پذیرش اصل برابری انسان‌ها و آزادی فردی و برخورداری افراد از حقوق برابر، حکومت قانون و حق تعیین سرنوشت و پذیرش آزادی مبادله و احترام به حقوق مالکیت، اجزای این منش فکری بود). عبارت لیبرالیسم امروزه هم مربوط به حیطه فلسفه سیاسی است و به همین دلیل نیز در دو طرف اقیانوس اطلس کاملاً مفاهیم متفاوتی را می‌رساند. در آمریکا لیبرال به افرادی که سیاست‌های چپ‌گرا دارند (طرفدار توسعه خدمات رفاهی فزاینده) اطلاق می‌شود؛ ولی در اروپا کسانی که میانه‌رو متمایل به راست هستند، لیبرال خوانده می‌شوند.

اما در کشور ما استفاده از واژه لیبرال و لیبرالیسم توسط حزب توده رایج شد آن هم دقیقاً در چارچوب جعبه ابزار مهندسی روانشناختی حزب کمونیست شوروی. به این معنی که هر کس را که به هر درجه طرفدار آزادی و مخالف سلطه نظام کمونیستی بود، لیبرال می‌خواندند و بر همین مبنا طرفدار غرب یا عامل غرب و دشمن جامعه و حکومت برمی‌شمردند. حزب توده این واژه را به یک صفت خطرناک که باید از آن بیم داشت و نشان از استکبار و استعمار است تبدیل کرد و حتی معنی فارسی تحت‌اللفظی کلمه را که آزادی است به کار نبرد، بلکه همان کلمه لاتین را که برای عموم معنای روشنی نداشت، مناسب یافت سپس سرشار از بار منفی کرد و به ذهن بسیاری تزییق کرد. در مقطع بعد از انقلاب هم از هر طرفدار حزب توده یا طرفدار گروهک‌های وابسته که در گفتمان خود مرتب این واژه را تکرار می‌کردند معنی آن پرسیده می‌شد، بی‌اطلاع بودند. مصداق آن را مهندس بازرگان و دولت او می‌دانستند که اتفاقاً آن مرحوم و دولتش بر حسب سابقه عملکرد درست عکس مفهوم لیبرال بودند.

در سال‌های اخیر، از زمان دولت آقای روحانی (و بر اساس برداشت اینجانب به اشاره و حمایت افرادی از همان دولت) هجمه به لیبرال‌ها مجدداً شروع شد. گرچه این هجمه

بگویم طرفدار اقتصاد علمی بوده‌ام و حدود نیم قرن در این زمینه به مطالعه، پژوهش و تدریس و آموزش مشغول بوده و تجربه کرده‌ام؛ اما اجازه دهید مصداقی صحبت کنیم. اگر اینجانب لیبرال هستم ده‌ها سال است که اصل اندیشه اقتصادی خود را به روشنی و شفافیت تمام بیان کرده و نوشته‌ام؛ که نه نتیجه منافع یا علائق ایدئولوژیک و مسلکی بلکه مبتنی بر برداشت علمی و تجربه کاربردی اینجانب و دیدن سیستم‌های مختلف اقتصادی سرمایه‌داری، کمونیستی و رفاهی از نزدیک است. این مبانی عبارتند از: اعتقاد به مکانیزم رقابت به عنوان سازوکار عمده تخصیص منابع در نظام اقتصادی، اعتقاد به لزوم حفظ حرمت مالکیت خصوصی مردم اعم از مالکیت مادی و مالکیت معنوی، اعتقاد به آزادی فعالیت اقتصادی برای همه و امکان راحت ورود و خروج مردم به فعالیت اقتصادی، اعتقاد به آزادی انتخاب برای مردم در حیطه اقتصاد و سایر حیطه‌ها، اعتقاد به تجارت بین‌الملل و لزوم حفظ روابط مسالمت‌آمیز با کشورهای مختلف با قید حفظ و ارتقای منافع ملت ایران، اعتقاد به جدایی فعالیت‌های حاکمیتی از امور سودآوری، اعتقاد به محدودیت نقش اقتصادی دولت به حفظ قواعد کارکرد اقتصاد، اعمال سیاست پولی و مالی برای توسعه کشور و ثبات قیمت‌ها، ارائه خدمات رفاهی و حفاظت از فروافتادگان جامعه، ارائه کالاهای عمومی، حفظ محیط زیست و کنترل برون‌ریزهای منفی و در مقابل دریافت مالیات منصفانه و قیمت‌گذاری اقتصادی برخی خدمات و رعایت تقوادر هزینه کردن منابع عمومی و در نتیجه لزوم جمع‌آوری تمام منابع عمومی در چارچوب بودجه که توسط نمایندگان واقعی مردم تنظیم و بر اجرای آن نظارت شود. حال هر جا این سیاست‌ها اعمال و اجرایی شده اینجانب اگر حضور هم نداشته و دستی در کار هم نداشته‌ام نتیجه آن را با کمال افتخار می‌پذیرم؛ چون تجارب متعدد بشری نشان می‌دهد در کشورها و مناطق مختلف ثمرات شگفت‌انگیزی به بار آورده است.

روزنامه‌نگاران میدانی وقتی به دنبال پیگیری فساد هستند اصطلاحی دارند به این شکل که «مسیر پول را پیگیری کن.» ساده‌ترین راه برای پاسخ به این پرسش که بانیان وضع موجود چه کسانی هستند این است که مسیر جریان پول و ثروت در جامعه را پیگیری و رصد کنیم. چه کسانی در ابتدای انقلاب آه نداشتند باناله سودا کنند و اکنون سرمایه‌دارانی آنان سر به صداها و هزاران میلیارد تومان می‌زنند و نه نوآور، نه کارآفرین و نه تاجر رقابتی بوده‌اند؟ کدام قوانین، مقررات، دستورالعمل‌ها و سهمیه‌های رانت‌ساز، کدام امضاهای طلایی، کدام سفارش‌های پشت پرده و روی پرده، کدام واگذاری‌های زمین، جنگل، معدن، شرکت، حق انحصاری واردات و صادرات، اعتبارات کلان بانکی و سهمیه ارزی موجب این انباشت‌ها شده است؟ ثروت‌های جامعه چگونه و با چه سازوکارهایی در تملک یا زیرکلید چه افرادی قرار گرفته است؟ چه کسانی حامی این سیاست‌ها و روش‌ها بوده‌اند؟ چه نیروهایی، کارشناسان مستقل را که با این شیوه‌ها سرسازش نداشته‌اند، چنان از صحنه رانده‌اند که دیگر نیروی انسانی چندانی در صحنه باقی نمانده است؟ چه مدیرانی کارساز و مجری این شیوه و روش‌هایی بوده‌اند که چنین زمینه‌هایی را مهیا کرده است؟ چه گروه‌هایی از نظر فکری، در ایجاد گرد و خاک و جنجال و شعار در حیطه اندیشه، فرآیند برخورد منطقی با مسائل را منحرف کرده‌اند؟ این گروه‌ها منطقاً و عقلاً بانی وضع موجود بوده‌اند. حال پیدا کنید پر تقال فروش را! لطفاً اثرگذاران بر انتخاب این مسیرها و جریان‌ها را که بر شمرده شد، مشخص کنید تا به عنوان بانیان وضع موجود شناخته شوند.

سخن آخر: شاید افرادی که سر و صدای این زمینه را زیاد کرده‌اند از همان گروهی باشند که به دولت موجود قول ایجاد دستاوردهای شگفت‌انگیز از طریق روش‌های بدیع را داده‌اند و اکنون دستشان رو شده و به نظر کلا خالی می‌رسد. پس با این نوع تحرک‌ها قصد ایجاد آشفستگی در اذهان عموم را دارند. تصور اینجانب این است که یکی از کسانی که بسیار از این باب زیان خواهد دید خود رئیس دولت خواهد بود. ایشان بهتر است از این خیل پیرامونی نتیجه مشخص طلب کنند چه در حیطه اندیشه و چه در حیطه برنامه‌ریزی و اجرا؛ و آنان را از این شیوه‌های غیر کارساز پر هیز دهند. مردم به رصد عملکردها نشستند و از همه مهم‌تر «ان ریكلبال المرصاد».

و اما در باب بانیان وضع موجود:

تورم فروردین ۱۴۰۱

در این مطلب خلاصه وضعیت تورم فروردین ۱۴۰۱ با اشاره به روند تغییر شاخص قیمت‌های سه سال گذشته و عوامل مهم اثرگذار بر افزایش شاخص در این ماه ارائه شده است.

رخ تورم سالانه فروردین ماه ۱۴۰۱ برای خانوارهای کشور به ۳۹٫۲ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۱۰ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

نرخ تورم نقطه‌ای در فروردین ماه ۱۴۰۱ به عدد ۳۵٫۶ درصد رسیده است؛ یعنی خانوارهای کشور به طور میانگین ۳۵٫۶ درصد بیشتر از فروردین ۱۴۰۰ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کرده‌اند.

نرخ تورم نقطه‌ای فروردین ماه ۱۴۰۱ در مقایسه با ماه قبل ۰٫۹ واحد درصد افزایش یافته است. نرخ تورم نقطه‌ای گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنیها و دخانیات» با افزایش ۲٫۷ واحد درصدی به ۴۳٫۴ درصد و گروه «کالاهای غیر خوراکی و خدمات» با کاهش ۰٫۱ واحد درصدی به ۳۱٫۳ درصد رسیده است.

این در حالی است که نرخ تورم نقطه‌ای برای خانوارهای شهری ۳۵٫۲ درصد می‌باشد که نسبت به ماه قبل ۰٫۷ واحد درصد افزایش داشته است. هم‌چنین این نرخ برای خانوارهای روستایی ۳۷٫۲ درصد بوده که نسبت به ماه قبل ۱٫۴ واحد درصد افزایش داشته است.

در نخستین ماه سال ۱۴۰۱، نرخ تغییرات ماهانه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کشور افزایش یافت و به ۳۵٫۶ درصد رسید که نسبت به رقم مشابه ماه قبل، به سرعت افزایش ماهانه شاخص افزوده شد. در مقایسه با ارقام مشابه مربوط به فروردین ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰، تورم فروردین ۱۴۰۱ رقم بالاتری و در مقایسه با فروردین ۱۳۹۸، رقم کمتری است.

تورم نقطه به نقطه فروردین ۱۴۰۱ (رشد شاخص قیمت نسبت به فروردین سال قبل)، ۳۵٫۶ درصد و طی دوازده ماه منتهی به فروردین ماه تیز ۳۹٫۲ درصد اعلام شده است.

نرخ تورم سالانه برای خانوارهای روستایی در فروردین ۱۴۰۱ برابر با ۴۱٫۶ درصد و برای خانوارهای شهری برابر با ۳۸٫۷ درصد است.

برندگان و بازندگان تولید ۱۴۰۰

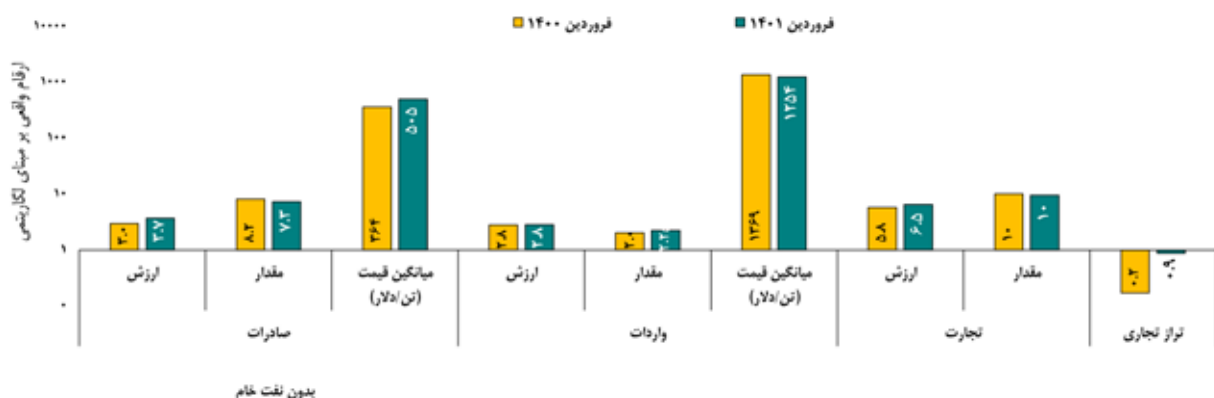
تولید روبه‌رو شدند. صنعت لوازم خانگی نیز تنها بخش بزرگ صنعت است که سال را بارشده بالاتر از ۱۰ درصد به پایان برده است. تولید مس در سال ۱۴۰۰ صعودی بوده و شرایط تولید آلومینیوم هم مناسب بوده است. بخش پتروشیمی با وجود رشد، وضعیتی مشابه سال ۱۳۹۹ را تجربه نکرده است. در بین همه کالاهای منتخب صنعتی، بدترین افت تولید در سال ۱۴۰۰ مربوط به الیاف اکرلیک، سموم، پودر شوینده و الکتروموتور بوده است. از آن سو برندگان سال نیز ترکیب مشخصی دارند. بیشترین رشد در این سال به پنج کالای کامیون، کامیونت و کشنده، اتوبوس، مینی‌بوس و ون، چرم، روغن نباتی و شمش آلومینیوم مربوط است. نکته جالب وضعیت بخش معدن بوده که با رشد چشمگیر قیمت مواد اولیه معدنی و فلزات اساسی در بازار جهانی، اغلب در ایران با کاهش تولید روبه‌رو شده‌اند.

در کنار مرور وضعیت تولید در سال ۱۴۰۰، دیدن تصویر تولید صنعتی در اسفندماه نیز جالب توجه است. مرور ارقام تولید در بخش‌های مختلف صنعت نشان می‌دهد همانند آنچه در گزارش شاخص تولیدات بورسی یا شاخص صنعت در اسفند ۱۴۰۰ عنوان شده بود، تولید در اسفند ۱۴۰۰ اندکی رونق گرفته است. صنعت خودرو البته در این ماه یکی از بدترین عملکردهای ماهانه را تجربه کرده است. در مقایسه با بهمن ۱۴۰۰ در اسفندماه از ۳۹ کالای منتخب صنعتی، معدنی و پتروشیمی تعداد ۲۲ کالا رشد مثبت و ۱۶ کالا رشد منفی داشتند و یک کالا بدون تغییر بوده است. سطح تولید کاشی و سرامیک نیز در آمار ارائه شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام نشده است. داده‌های معاونت هماهنگی و محیط کسب و کار صمت نشان می‌دهد در این ماه پنج کالای «کامیون، کامیونت و کشنده»، «اتوبوس، مینی‌بوس

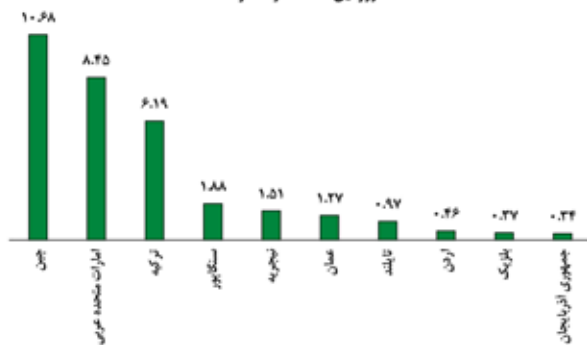
تولید در سال ۱۴۰۰ چه وضعیتی داشت؟ بر مبنای شواهدی که وزارت صنعت، معدن و تجارت از سطح تولید ۳۹ کالا در کل سال ۱۴۰۰ منتشر کرده است، بیشتر رشته فعالیت‌های صنعتی سطحی معمول از تولید را تجربه کرده‌اند. رشد بالاتر تنها محدود به برخی صنایع و محصولات خاص است. در لابه‌لای اعداد هم می‌توان به خوبی اثر قطع دامنه‌دار برق بر صنایع انرژی‌بر در سال ۱۴۰۰ را دید.

متولیان صمت سرانجام از آمار تولید کالاهای منتخب صنعتی ۱۴۰۰ رونمایی کردند. آمارهای ۳۹ کالای منتخب از سه بخش صنعت، معدن و پتروشیمی نشان می‌دهد ۲۱ کالا رشد تولید داشته، اما ۱۸ کالا هم وجود دارند که سال ۱۴۰۰ را با افت تولید به پایان رسانده‌اند. شواهد موجود نشان می‌دهد از بین صنایع اصلی، سه صنعت فولاد، خودرو و سیمان در سال ۱۴۰۰ با افت

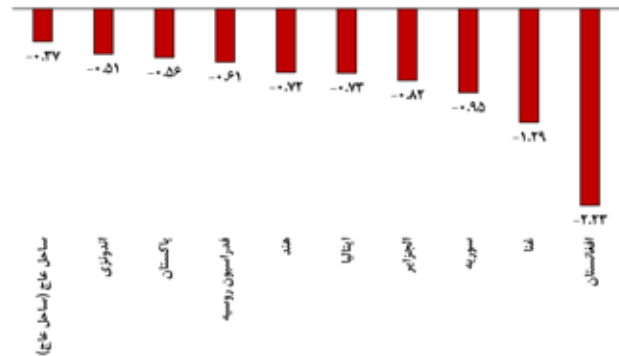
تجارت کالایی ایران (میلیون تن - میلیارد دلار)

ده کشور با بالاترین مشارکت مثبت در رشد ۲۵ درصدی صادرات بدون نفت خام فروردین ۱۴۰۱ - واحد درصد

ده مقصد با بالاترین مشارکت منفی در رشد ۲۵ درصدی صادرات بدون نفت خام فروردین ۱۴۰۱ - واحد درصد

می شود، به نظر می رسد فشارهای تورم، موانع ناشی از تحریم و مصائب مداخلات دولتی در اقتصاد و صنعت بزرگ ترین دلایلی باشد که با شکل دادن فضایی پرابهام، بر سرمایه گذاری و امکان پذیری رشد های بالا در بخش صنعت اثر سوء گذاشته است. سوال مهمی که این میان لازم است پرسیده شود، چرایی عدم تغییر مسیر بخش تولید است. نحوه خروج از وضعیت کنونی و رسیدن به نرخ های دورقمی رشد در بخش صنعت مشخص است. موضوعی که در زمره اهداف ۱۴۰۱ وزارتخانه نیز قرار دارد. اما سوال این است که آیا در سال ۱۴۰۱ مسیر تولید تغییر خواهد کرد؟ آیا سرانجام تهیه و اجرای یک سیاست صنعتی به عنوان راهبرد ملی تولید در دستور کار دولت و نهادهای فرادستی قرار خواهد گرفت؟ آیا رفع محدودیت های صنعت یا رفع انحصار از اقتصاد ایران، در صدر اقدامات سیاستگذار قرار خواهد گرفت؟ آیا اقتصاد و تولید صنعتی به اولویت کشور تبدیل خواهند شد؟ پاسخ این سوالات تا پایان سال مشخص خواهد شد.

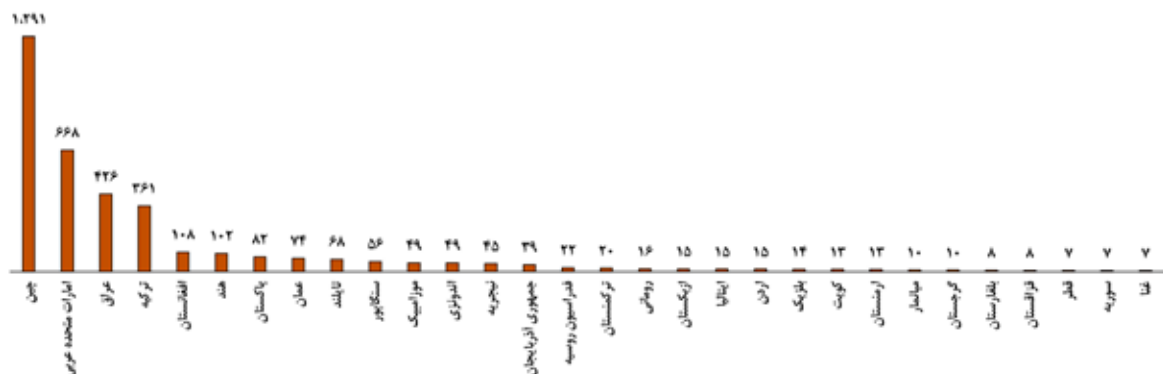
در اسفند بر بخش تولید چه گذشت؟

حاصل کار بخش صنعت در آخرین ماه از سال ۱۴۰۰ به طور شفاف اعلام شده است. در بین ۳۹ کالای منتخب صنعتی که در آخرین گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت سطح تولید آنها اعلام شده، در مقایسه با بهمن ۱۴۰۰ تعداد ۲۲ کالا با رشد تولید، یک کالا بدون تغییر و ۱۶ کالا با افت تولید روبه رو شده اند. در بین کالاهای دارای رشد مثبت، حضور سیمان، فولاد خام و پتروشیمی کمک خواهد کرد تا ترازو به نفع رشد مثبت بخش صنعت تغییر کند. البته در این ماه تولید برخی از اقلام صنعت لوازم خانگی، مقاطع و محصولات فولادی، خودروی سواری و شمش آلومینیوم نزولی بوده است. در صنعت خودرو و نیرو محرکه، ۶ محصول مختلف تولید می شود که سه محصول رشد منفی و سه محصول رشد مثبت داشته اند. سقوط میزان تولید خودروی سواری به محدوده ۵۲ هزار و ۷۰۰ دستگاه در اسفند ۱۴۰۰ نشانه شرایط نامناسب تولید در این بخش است. در بخش وانت، تولید در این ماه با اندکی کاهش به ۶ هزار و

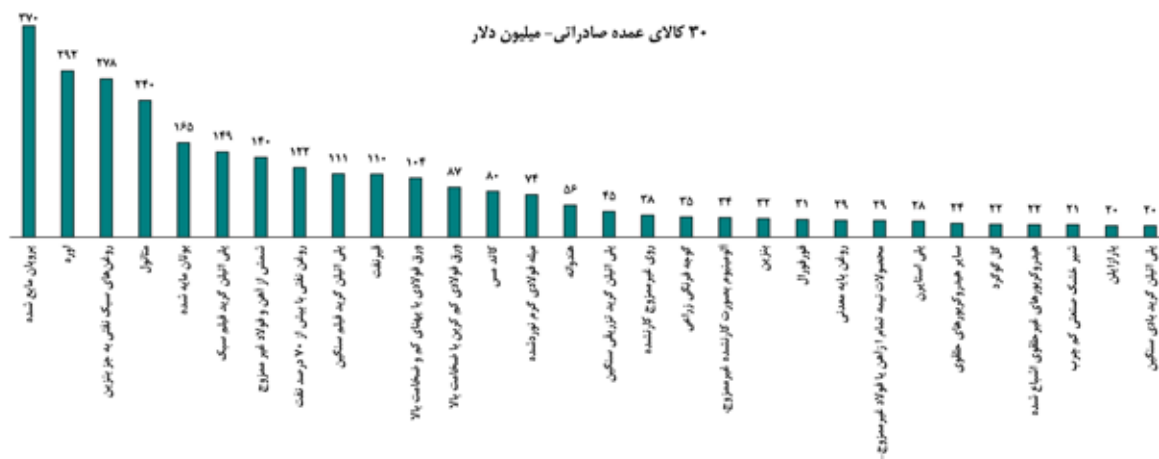
ون»، «سیمان»، «فولاد» و «چینی بهداشتی» بیشترین رشد تولید را تجربه کرده اند. از آن سو پنج کالای «ظروف شیشه ای»، «چرم»، «ظروف چینی»، «خودروی سواری» و «فیبر» بیشترین افت تولید را در اسفند ۱۴۰۰ تجربه کرده اند. به جز تولید خودروی سواری که در اسفند به کمترین مقدار خود در کل سال ۱۴۰۰ رسیده، تولید در صنعت لوازم خانگی هم چندان بالا نبوده است. از آن سو وضعیت بخش معدن نیز در ارقام مختلف نوسان داشته و برخی رشد بالا و برخی افت چشمگیر داشته اند.

از آنجا که روند رشد بخش صنعت در سه فصل نخست سال ۱۴۰۰ پیوسته نزولی بوده، به نظر می رسد با توجه به وضعیتی که در گزارش کالاهای منتخب صنعتی گزارش شده، باید منتظر کاهش دوباره رشد بخش صنعت یا قرارگیری آن در محدوده کمتر از ۳ درصد باشیم. روندی که به نظر نمی رسد با نیاز کشور به افزایش تولید و ایجاد اشتغال چندان همسو باشد. با وجود مشکلات متعدد تولید که در گزارش های رسمی و اعلان های رسانه ای صنعتگران پیوسته بازگو

۳۰ مقصد عمده صادرات بدون نفت خام در ماه نخست ۱۴۰۱ - میلیون دلار

۳۰ کالای عمده صادراتی - میلیون دلار

است که گویای رونق نسبی این صنعت در آخرین ماه از سال گذشته است. صنعت فولاد هم با رشد حدود ۵۰۰ هزار تنی فولاد خام نسبت به بهمن ۱۴۰۰، در اسفند ماه گذشته بالغ بر ۲ میلیون و ۵۱۵ هزار تن محصول تولید کرده است. البته این صنعت در اسفند ۱۴۰۰ در بخش تولید محصولات و مقاطع عملکرد خوبی نداشته و با افتی محسوس نسبت به بهمن ۱۴۰۰، حدود ۲ میلیون و ۳۵ هزار تن محصول تولید کرده است.

گزارش صمت همچنین نشان می‌دهد تولید کاتد مس با اندکی رشد، در این ماه از مرز ۲۶ هزار و ۲۰۰ تن گذشته است. این گزارش بر افت اندک کشور در اسفند ۱۴۰۰ در زمینه تولید شمش آلومینیوم تاکید دارد. تولید شمش آلومینیوم در این ماه حدود ۵۱ هزار تن بوده است. رشد مثبت تولید آلومینا موجب شده تا در نهایت در اسفند ۱۴۰۰ تولید آلومینا از مرز ۱۸ هزار تن بگذرد. کنسانتره زغال سنگ دیگر محصول مهم معدنی است که افت تولید داشته است. بنابر گزارش وزارت صمت، تولید این محصول در ماه اسفند حدود ۱۲۶ هزار تن بوده که اندکی کمتر از ارقام تجربه شده در بهمن ۱۴۰۰ بوده است. از جمله خبرهای خوب در اسفند ۱۴۰۰ رشد حدود ۱/۲ میلیون تنی سیمان در کشور است. گزارش رسمی وزارت صمت، معدن و تجارت نشان می‌دهد در این ماه در مجموع بیش از ۵ میلیون و ۶۷۶ هزار تن سیمان در کشور تولید شده است. تولید ۱۱۷ هزار و ۵۰۰ تن شیشه جام از دیگر بخش‌های آمار تولید کالاهای منتخب در دوازدهمین ماه از سال ۱۴۰۰ بوده است. کشور در این ماه در زمینه تولید ظروف شیشه‌ای اقی ۱۷/۵ هزار تنی را تجربه کرد در چند مجموع تولید در اسفند ۱۴۰۰ همچنان بیش از ۵۹ هزار تن ماند. به دلیل کاهش ۹۰۰ تنی ظروف چینی، این محصول در اسفند ماه تنها به میزان ۴۶۰۰ تن تولید شد. در بخش چینی بهداشتی آمار رشد حدود ۵۰ درصدی تولید موجب شده تا تیراژ این محصول در کشور به و رای ۱۰ هزار و ۵۰۰ تن برسد.

از جمله نکات عجیب فعالیت صنایع در اسفند ۱۴۰۰، افت شدید تولید چرم نسبت به بهمن بوده که بیش از ۲/۴ میلیون فوت مربع بوده و کل تولید چرم در آخرین ماه سال ۱۴۰۰ را به ۷/۴ میلیون فوت مربع تنزل داده است. کاهش ۱۷ هزار دستگاهی تولید ماشین لباسشویی نسبت به بهمن ۱۴۰۰ نیز دیگر خبر منفی تولید صنعتی اسفند ماه بوده است. کل تولید ماشین لباسشویی در این ماه کمتر از ۱۳۰ هزار دستگاه بوده است. البته صنعت لوازم خانگی در محصول یخچال و فریزر رشد را در اسفند تجربه کرده است. این محصول در این ماه بیش از ۲۲۰ هزار دستگاه تولید داشته است. این صنعت البته با کاهش تولید تلویزیون و نیز رشد چشمگیر تولید کولر آبی هم روبه‌رو بوده است. کل تولید تلویزیون در این ماه حدود ۱۴۲ هزار دستگاه و کل تولید کولر آبی هم بیش از ۱۹۲ هزار دستگاه بوده است. افت دوباره تولید الکتروموتور از دیگر اتفاقات منفی تولید صنعتی در اسفند ۱۴۰۰ بوده است. در این ماه از این محصول مجموعاً حدود ۶۸۹ هزار دستگاه تولید شده است.

۴۴۵ دستگاه رسیده است. این صنعت در دو رده «کامیون، کامیونت و کشنده» و «توبوس، مینی‌بوس و ون» هم به ترتیب در این ماه ۵۱۱ و ۳۱۵۷ دستگاه تولید داشته است. ۴۵ دستگاه کمباین و ۲۰۷۶ دستگاه تراکتور بخش دیگری از عملکرد این صنعت در اسفند ۱۴۰۰ بوده که در مقایسه با بهمن ۱۴۰۰، کمباین رشد منفی و تراکتور رشد مثبت را تجربه کرده است.

محصول روغن نباتی نیز در این ماه با مقدار مناسبی رشد به میزان حدود ۱۸۴ هزار تن تولید شده است. در محصول پودر شوینده نیز با وجود رشد تولید نسبت به بهمن، آهنگ تولید در همان سطح قبلی است. وزارت صمت گزارش داده در این ماه بیش از ۳۸ هزار و ۵۰۰ تن از این محصول تولید شده است. در محصول نئوپان نیز روند تولید صعودی بوده و طبق گزارش صمت چیزی بیش از ۷۸ هزار و ۵۰۰ متر مکعب محصول در اسفند تولید شده است. سموم دفع آفات نباتی نیز دیگر محصول این لیست است که بنابر آمارهای صمت، در اسفند اندکی رشد داشته تا در کشور به میزان ۲۵۰۰ تن از آن تولید شود. دوده دیگر کالای مهمی است که در این فهرست آمار آن اعلام شده است. این کالا با وجود تولید بالغ بر ۱۳ هزار و ۲۰۰ تن در اسفند ۱۴۰۰ اندکی نسبت به ماه پیش از آن کاهش تولید داشته است. در گزارش اسفند ماه وزارت صمت، معدن و تجارت از کالاهای منتخب صنعتی، میزان تولید الیاف اکرلیک دوباره صفر اعلام شده است. در میان آمارها تولید ۵ میلیون و ۳۶۰ هزار تن محصول پتروشیمی خبر خوبی

چشم انداز اقتصاد جهان و ایران

در این مطلب ضمن اشاره‌ای به چشم انداز رشد و تورم جهان، متغیرهای مهم اقتصاد ایران طی سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ به همراه چشم انداز آنها طی دو سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ بررسی و جدول کامل کلیه متغیرهای اقتصادی طی بازه زمانی مزبور ارائه شده است.

چشم انداز اقتصاد ایران / گزارش آوریل ۲۰۲۲ صندوق بین‌المللی پول

متغیر اقتصادی	واحد سنجش	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲
تولید ناخالص داخلی / به قیمت ثابت	هزار میلیارد تومان	۱۰۴۲۸	۱۰۴۵۳	۱۰۵۱۱	۱۰۵۵۷	۱۰۵۸۹
تولید ناخالص داخلی / به قیمت ثابت	درصد تغییر	-۱.۳۴	۱.۷۶	۴.۰۱	۳.۰۴	۲.۰۲
تولید ناخالص داخلی / به قیمت جاری	هزار میلیارد تومان	۲۰۷۵۴	۳۰۹۴۰	۵۰۹۹۰	۸۱۳۳۹	۱۰۶۳۸
تولید ناخالص داخلی / به قیمت جاری	میلیارد دلار	۶۵۶	۹۳۸	۱۰۴۲۶	۱۰۷۳۹	۱۰۷۸۳
تولید ناخالص داخلی / PPP / به قیمت جاری	میلیارد دلار / بین‌المللی	۱۰۲۸۸	۱۰۳۲۶	۱۰۴۳۷	۱۰۵۷۳	۱۰۶۵۳
سرانه تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت	میلیون تومان	۱۷.۱۵	۱۷.۲۷	۱۷.۷۸	۱۸.۱۴	۱۸.۳۳
سرانه تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت / PPP	دلار بین‌المللی	۱۴۰۸۴۱	۱۴۰۹۴۵	۱۵۰۳۹۱	۱۵۰۷۰۲	۱۵۰۸۶۰
سرانه تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری	میلیون تومان	۳۳.۰۸	۴۶.۸۲	۷۰.۴۹	۹۷.۱۶	۱۲۲.۷۱
سرانه تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری	دلار	۷.۸۷۶	۱۱.۱۴۹	۱۶.۷۸۴	۲۰.۲۶۱	۲۰.۵۶۳
سرانه تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری / PPP	دلار بین‌المللی	۱۵.۴۶۷	۱۵.۷۶۴	۱۶.۹۰۸	۱۸.۳۳۲	۱۹.۰۷۳
سهم جهانی در تولید ناخالص داخلی / PPP	درصد	۰.۹۵	۱.۰۰	۰.۹۸	۰.۹۸	۰.۹۷
کل سرمایه‌گذاری / نسبت به GDP	درصد	۴۰.۳۹	۴۲.۴۰	۴۰.۸۷	۴۰.۴۹	۴۰.۱۷
پس انداز ناخالص ملی / نسبت به GDP	درصد	۴۰.۹۶	۴۲.۳۲	۴۲.۸۸	۴۳.۹۹	۴۲.۲۰
نرخ تورم	درصد	۳۴.۶۲	۳۶.۴۴	۴۰.۱۳	۳۲.۳۴	۲۷.۵۰
حجم واردات کالا	درصد تغییر	-۱۲.۱۱	-۱۲.۶۳	۳.۱۷	۱۴.۰۲	-۱۲.۸۸
حجم صادرات کالاها و خدمات	درصد تغییر	-۲۱.۸۹	-۱.۹۳	۲۱.۴۶	۱۵.۶۱	-۱۶.۹۶
حجم صادرات کالا	درصد تغییر	-۲۶.۴۸	۸.۲۵	۲۰.۴۶	۱۴.۳۷	-۱۶.۷۷
نرخ بیکاری	درصد	۱۰.۶۳	۹.۶۰	۹.۸۱	۱۰.۱۷	۱۰.۴۶
جمعیت	نفر	۸۳.۲۷	۸۴.۱۴	۸۴.۹۸	۸۵.۸۳	۸۶.۶۹
درآمد عمومی دولت	هزار میلیارد تومان	۲۵۵	۳۱۳	۴۹۰	۷۳۹	۹۳۸
درآمد عمومی دولت / نسبت به GDP	درصد	۹.۲۶	۷.۹۴	۸.۱۷	۸.۸۶	۸.۸۲
هزینه عمومی دولت	هزار میلیارد تومان	۳۷۹	۵۱۳	۷۶۲	۱۰۰۶۹	۱۰۶۶۰
هزینه عمومی دولت / نسبت به GDP	درصد	۱۳.۷۶	۱۳.۰۳	۱۲.۷۱	۱۲.۸۱	۱۵.۶۰
خالص بدهی / مطالبات دولت عمومی	هزار میلیارد تومان	-۱۲۴	-۲۰۱	-۳۷۲	-۳۲۹	-۷۲۲
خالص بدهی / مطالبات دولت عمومی / نسبت به GDP	درصد	-۴.۵۰	-۵.۰۹	-۴.۵۴	-۳.۹۵	-۶.۷۸
خالص بدهی دولت عمومی	هزار میلیارد تومان	۹۰۲	۱۰۴۷۴	۲۰۴۸۳	۲۰۸۳۲	۲۰۵۷۴
خالص بدهی دولت عمومی / نسبت به GDP	درصد	۳۲.۷۴	۳۷.۴۲	۴۱.۴۶	۳۳.۹۶	۳۳.۶۰
تراز حساب جاری	میلیارد دلار	۳.۷۵	-۰.۷۱	۲۸.۶۳	۶۰.۷۷	۳۶.۱۸
تراز حساب جاری / نسبت به GDP	درصد	۰.۵۷	-۰.۰۸	۲.۰۱	۳.۴۹	۲.۰۳

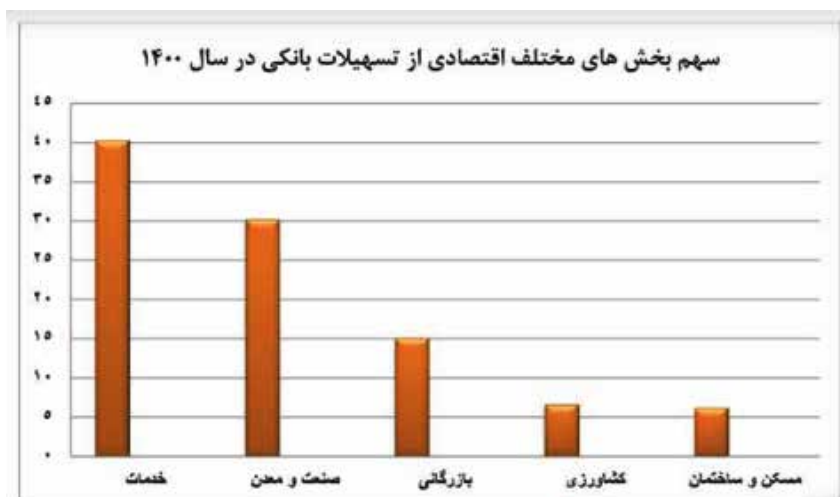
کزاری از رشد ۵۴ درصدی حجم تسهیلات دهی در سال گذشته ماشه حرکت بازارها کشیده شد؟

بانک مرکزی حجم تسهیلات دهی در ۱۲ ماهه سال ۱۴۰۰ را اعلام کرد. بر اساس آمارهای اعلامی، در سالی که گذشت مجموعاً و ۹۶۸ هزار میلیارد تومان تسهیلات بانکی به بخش های مختلف اقتصادی پرداخت شده که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۰۷۰ هزار میلیارد تومان، یعنی معادل ۵۴ درصد بیشتر بوده است. بر اساس این برآوردها می توان اعلام کرد که عملکرد وام دهی بانک ها در سال گذشته ۱/۵ برابر سال ۹۹ بوده است. مطابق جداول آماری بانک مرکزی، عمده تسهیلات اعطایی با سه هدف تامین سرمایه در گردش، ایجاد و توسعه حوزه های دریافتی پرداخت شده است. ضمن آنکه از ۸۹۸ هزار میلیارد تومان تسهیلاتی که به بخش صنعت و معدن رسیده، ۶۹۵ هزار میلیارد تومان، یعنی معادل ۷۷/۴ درصد آن بابت سرمایه در گردش بوده است. بر این اساس می توان گفت که بخش صنعت مقصد اصلی سرمایه در گردش بانک ها در سال گذشته بوده است. نکته قابل توجه در خصوص اطلاعات ارائه شده این است که تقریباً نیمی از کل تسهیلات پرداختی به حوزه خدمات و یک سوم این وام ها نیز به بخش صنعت رسیده است. سهم ۴۲ درصدی بخش خدمات از وام های اعطایی بانک ها می تواند نشان دهنده جان تازه گرفتن بخش های خدماتی بعد از رکود چند ساله ناشی از بحران کرونا باشد. از آنجا که این بخش پیشران رشد اقتصادی در آمارهای اخیر بانک مرکزی نیز معرفی شده، می توان افزایش اشتغالزایی این بخش در دوره اخیر را تایید کرد. اما سهم ۳۰/۲ درصدی بخش صنعت از وام های پرداختی با وجود افت ارزش افزوده این گروه در تولید ناخالص داخلی این پرسش را مطرح می کند که آیا پرداخت این وام ها به بخش صنعت توجیه اقتصادی داشته است؟

حوزه خدمات و یک سوم این وام ها نیز به بخش صنعت رسیده است. سهم ۴۲ درصدی بخش خدمات از وام های اعطایی بانک ها می تواند نشان دهنده جان تازه گرفتن بخش های خدماتی بعد از رکود چند ساله ناشی از بحران کرونا باشد. از آنجا که این بخش پیشران رشد اقتصادی در آمارهای اخیر بانک مرکزی نیز معرفی شده، می توان افزایش اشتغالزایی این بخش در دوره اخیر را تایید کرد. اما سهم ۳۰/۲ درصدی بخش صنعت از وام های پرداختی با وجود افت ارزش افزوده این گروه در تولید ناخالص داخلی این پرسش را مطرح می کند که آیا پرداخت این وام ها به بخش صنعت توجیه اقتصادی داشته است؟

دلایل رشد وام دهی

بر اساس تازه ترین اطلاعات بانک مرکزی، میزان کل تسهیلات پرداختی بانک ها در سال گذشته با رشد ۵۴ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۹۹ همراه بوده است. جزئیات

بانک مرکزی حجم تسهیلات دهی در ۱۲ ماهه سال ۱۴۰۰ را اعلام کرد. بر اساس آمارهای اعلامی، در سالی که گذشت مجموعاً و ۹۶۸ هزار میلیارد تومان تسهیلات بانکی به بخش های مختلف اقتصادی پرداخت شده که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۰۷۰ هزار میلیارد تومان، یعنی معادل ۵۴ درصد بیشتر بوده است. بر اساس این برآوردها می توان اعلام کرد که عملکرد وام دهی بانک ها در سال گذشته ۱/۵ برابر سال ۹۹ بوده است. مطابق جداول آماری بانک مرکزی، عمده تسهیلات اعطایی با سه هدف تامین سرمایه در گردش، ایجاد و توسعه حوزه های دریافتی پرداخت شده است. ضمن آنکه از ۸۹۸ هزار میلیارد تومان تسهیلاتی که به بخش صنعت و معدن رسیده، ۶۹۵ هزار میلیارد تومان، یعنی معادل ۷۷/۴ درصد آن بابت سرمایه در گردش بوده است. بر این اساس می توان گفت که بخش صنعت مقصد اصلی سرمایه در گردش بانک ها در سال گذشته بوده است. نکته قابل توجه در خصوص اطلاعات ارائه شده این است که تقریباً نیمی از کل تسهیلات پرداختی به

جدول ۱- هدف از دریافت تسهیلات پرداختی در بخش‌های اقتصادی طی ۱۲ ماهه سال ۱۴۰۰

هدف از دریافت بخش اقتصادی	کشورزی (۱)		صنعت و معدن		مسکن و ساختمان		بازرگانی		خدمات		متفرقه		کل بخش ها	
	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل
ایجاد	۳۸۳.۱۲۸	۱۹/۳	۱.۲۴۷.۵۶۱	۱۳/۹	۴۴۰.۱۹۸	۲۴/۰	۱۴۲.۰۷۰	۳/۲	۱.۲۶۳.۳۷۶	۱۰/۲	۵۶۷	۵/۰	۳.۴۷۶.۸۰۱	۱۱/۷
تامین سرمایه در گردش	۱.۳۸۰.۹۷۵	۶۹/۴	۶.۹۵۱.۸۹۵	۷۷/۴	۵۰.۵۶۳	۲۷/۶	۲۰.۶۵۰.۵۲	۲۶/۲	۸.۴۶۵.۳۷۷	۶۸/۳	۹.۷۲۱	۸۵/۸	۱۹.۳۷۸.۶۴۹	۶۵/۳
تعمیر	۶.۸۷۴	۰/۳	۷۹.۰۷۹	۰/۹	-	۱۷/۰	۹.۶۳۶	۰/۲	۱۹.۹۸۷۶	۱/۶	۵۱	۰/۵	۶۰.۷۹۵۵	۲/۰
توسعه	۱۳۳.۴۳۷	۶/۷	۶۲۶.۶۷۳	۷/۱	۱۷۲.۶۱۵	۹/۴	۲۵۵.۰۱۰	۵/۷	۱.۳۷۱.۸۶۷	۱۰/۳	۸۲۴	۷/۳	۲.۴۷۰.۴۲۶	۸/۳
خرید کالای شخصی	۲۳.۹۶۹	۱/۲	۳۳.۴۵۸	۰/۴	۳۳۱	-/۰	۱.۹۸۷.۵۴۳	۴۴/۴	۶۴.۳۹۴	۰/۵	۰	-/۰	۲.۱۰۹.۵۹۴	۷/۱
خرید مسکن	۲.۷۴۰	۰/۱	۲۰.۴۹۳	۰/۲	۳۷۵.۹۲۴	۲۰/۵	۷.۵۱۳	۰/۲	۸۷.۱۴۶	۰/۷	۱۲	۰/۷	۴۹۳.۸۱۷	۱/۷
سایر	۵۸.۶۶۵	۲/۹	۱۰.۴۰۸	۰/۱	۲۷.۴۸۳	۱/۵	۵.۴۰۸	۰/۱	۱.۰۴۲.۲۶۶	۸/۴	۱۵۲	۱/۳	۱.۱۴۴.۳۸۱	۳/۹
جمع	۱.۹۸۹.۷۸۷	۱۰۰/۰	۸.۹۷۹.۵۶۶	۱۰۰/۰	۱.۸۳۴.۵۱۹	۱۰۰/۰	۴.۳۷۲.۳۳۲	۱۰۰/۰	۱۲.۳۹۴.۳۰۲	۱۰۰/۰	۱۱.۳۲۷	۱۰۰/۰	۲۹.۶۸۱.۶۳۳	۱۰۰/۰

قاراز سلفه سکت بر اساسی اطلاعات ارسال بانکها استخراج شده و بر گرفته از طبقه بندی ISIC ملی باشد.

۱- عمده تسهیلات بانک کشاورزی در بخش کشاورزی پرداخت شده است.

شده است. بدیهی است در چنین شرایطی دریافت وام توسط تسهیلات گیرندگان و مصرف آن در اقتصاد برای آنان سودآوری و بازده به همراه داشته است. به نظر می رسد عمده این وام‌ها برای بهبود شرایط اقتصادی و پاک کردن آثار و تبعات بحران کرونا بوده است. پرداخت تقریباً نیمی از این وام‌ها به بخش خدمات شاید تاییدی بر این ادعا باشد. جدول آماری ارائه شده از سوی بانک مرکزی نشان می دهد که تسهیلات پرداختی با شش هدف عمده ایجاد، تامین سرمایه در گردش، تعمیر، توسعه، خرید کالای شخصی و خرید مسکن در مدت یاد شده پرداخت شده است. از بین موارد یاد شده، هدف اصلی بانک‌ها در پرداخت وام‌ها به ترتیب تامین سرمایه در گردش با سهم ۶۵/۳ درصدی، ایجاد با سهم ۱۱/۷ درصدی و توسعه با سهم ۸/۳ درصدی بوده است.

خدمات، اولویت اصلی تسهیلات بانکی

خدمات یکی از نکات قابل توجه حوزه‌هایی است که در محل اصابت این وام‌ها قرار گرفته‌اند. بر این اساس، حوزه کشاورزی، صنعت و معدن، مسکن و ساختمان، بازرگانی، خدمات و متفرقه بخش‌هایی است که از بانک مرکزی وام دریافت کرده‌اند. مساله مهم‌تر این است که از کل تسهیلاتی که در ۱۲ ماهه سال گذشته پرداخت شده، بخش اعظم آن به خدمات رسیده است. بعد از آن نیز صنعت و معدن در رتبه بعدی جای می گیرد. بازرگانی، کشاورزی، مسکن و ساختمان نیز دیگر حوزه‌هایی هستند که از بانک مرکزی تسهیلات کلان دریافت کرده‌اند. بررسی جزئی‌ترین آمار و اطلاعات نشان می دهد که بخش خدمات در ۱۲ ماهه سال گذشته موفق به دریافت یک میلیون و ۲۳۹ هزار میلیارد تومان وام بانکی شده است. به این ترتیب سهم این حوزه از وام‌های پرداختی ۴۰/۲ درصد بوده که بیشتر از سایر بخش‌های اقتصادی است. شاید یکی از دلایل توجیهی برای اولویت داشتن بخش خدمات در پرداخت وام را باید بازگشت این بخش از دوره رکود چند ساله دانست.

این بخش از زمان شیوع بحران کرونا آسیب بسیاری دید و بسیاری از حوزه‌های مرتبط با آن تعطیل و غیرفعال شدند. با این حال با فروکش کردن بحران کرونا و افزایش فعالیت بخش‌های خدماتی می توان گفت که این حوزه جان تازه‌تری گرفته است. آمارهای اخیر بانک مرکزی از رشد اقتصادی ۹ ماهه سال گذشته نیز نشان از رشد ۶/۵ درصدی بخش خدمات دارد به طوریکه این بخش بعد از حوزه نفت پیشران رشد بوده است.

بر این اساس می توان گفت که بخش خدماتی کشور اهمیت بالایی در اشتغالزایی در اقتصاد داشته و از همین رو توانسته بخش زیادی از تسهیلات بانکی را به سمت خود جذب کند. با توجه به آنکه از حدود یک میلیون و ۲۳۹ هزار میلیارد تومان تسهیلاتی که به بخش خدمات

آمارهای اعلامی نشان می دهد که حجم کل این تسهیلات دو میلیون و ۹۶۸ هزار میلیارد تومان بوده که به میزان ۱۰۷۰ هزار میلیارد تومان از سال ۹۹ بیشتر است. حجم تسهیلات پرداختی در سال‌های ۹۸ و ۹۹ به ترتیب ۱ میلیون و ۸۹۸ هزار میلیارد تومان و ۹۷۵ هزار میلیارد تومان بوده است. بر این اساس حجم تسهیلات دهی در سال ۹۹ معادل ۲ برابر سال ۹۸ و در سال ۱۴۰۰ نیز ۱/۵ برابر سال ۹۹ بوده است. مقایسه این ارقام با آمار سال‌های گذشته نشان می دهد که وام‌دهی از بانک‌ها در دو سال گذشته با افزایش قابل توجهی همراه بوده است. برای مثال یکی از دلایل اصلی رشد ۹۵ درصدی تسهیلات پرداختی بانک‌ها در سال ۹۹ به دلیل افزایش رونق فعالیت‌های سفته‌بازی بوده است. بدیهی است به دلیل تورم بالای ۴۰ درصدی در اقتصاد، دریافت تسهیلات بانکی و سرمایه‌گذاری در بازارهای دارایی سودآوری بیشتری برای وام‌گیرندگان داشته است. این موضوع از آن جهت اهمیت دارد که در دوره‌های رونق بازارهای موازی، عمده سرمایه‌ها جذب این بازارها می شود. با این حال رکودی که در سال اخیر به ویژه بر این بازارها حاکم بوده جذب سرمایه را در بازارهای دارایی کاهش داده است. اما این مساله نمی تواند به معنای عدم جذابیت دریافت تسهیلات باشد. طبق آمارها در سال گذشته نیز تورم کم‌کان بالای ۴۰ درصد بوده و حتی در مواردی از مرز ۴۵ درصد نیز رد

ادامه در صفحه ۲۲

فرصت‌های جدید توسعه صادرات ایران

تجارت است. به باور علیرضا پیمان‌پاک حذف ارز ترجیحی فرصتی جدید برای توسعه صادرات است.

معاون وزیر صمت که در دیدار هیات تجاری اعزامی به عمان درباره اثرات مثبت حذف ارز ترجیحی سخن گفته است؛ وعده داده با اصلاح آیین‌نامه مشوق‌های صادراتی، حمایت از صادرات و صادرکنندگان هوشمندتر خواهد شد.

به گزارش اکسپورت‌نا، رئیس سازمان توسعه تجارت ایران همچنین با توجه به اظهارات برخی تجار در خصوص از دست رفتن بازارهای صادراتی از جمله عمان به دلیل تغییر نرخ‌ها و مقررات صادراتی، تاکید کرد: دولت جدید هیچ نوع ممنوعیتی را فراروی صادرات نمی‌پذیرد. وی سپس به آغاز بررسی امکان ایجاد پیش‌اظهار صادراتی با هدف جلوگیری از تاثیرپذیری صادرات از بخش‌نامه‌ها و مقررات جدید اشاره کرد. پیمان‌پاک به شناسایی راهکارهای توسعه همکاری‌های تجاری و برنامه‌واراده جلدی دولت برای تقویت زیرساخت‌های تجاری ایران و عمان به ویژه در حوزه حمل و نقل و بانکی اشاره کرد.

وی بر حضور در نمایشگاه‌های عمان و تبادل هیات‌های تجاری به عنوان یکی از مهم‌ترین راهکارهای شناخت بازار این کشور و نقش اتاق‌های مشترک بازرگانی در این زمینه تاکید کرد. رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران از پیگیری و تلاش این سازمان جهت ایجاد سامانه‌های مجازی برای برقراری ارتباط میان فعالان تجاری کشور با طرف‌های خارجی خبر داد. به گزارش «شاتا» نیز در نشست تجاری ایران و عمان، پیمان‌پاک با اشاره به جایگاه راهبردی ایران و سلطنت عمان بر امکان صادرات مجدد و ترانزیت بین دو کشور تاکید کرد. وی همچنین با اشاره به موافقت‌نامه‌های تجارت آزاد سلطنت عمان با دیگر کشورها و حجم ۱/۵ تریلیون دلاری تجارت منطقه به تلاش برای افزایش سهم دو کشور از این بازار منطقه‌ای با تقویت زیرساخت‌های تجاری به ویژه حمل و نقل بین‌المللی، ترانزیت و فعال کردن کریدور شمال-جنوب تاکید کرد.

همچنین در دیدار پیمان‌پاک با رئیس اجرایی شرکت کشتیرانی سلطنت عمان، دو طرف در خصوص همکاری‌های مشترک به ویژه در زمینه تاسیس شرکت مشترک کشتیرانی و همچنین فعال کردن ظرفیت‌های حمل و نقل دو کشور به منظور توسعه روابط دو جانبه و چندجانبه و به ویژه ترانزیت کالاهای کشورهای منطقه تاکید کردند. به گزارش «ایرنا» حجم مبادلات تجاری بین ایران و عمان در سال ۱۴۰۰ با یک میلیارد و ۳۳۶ میلیون دلار رکورد تازه‌ای را به ثبت رساند و رشد ۵۳ درصدی را نسبت به سال قبل داشت. در آستانه سفر رئیس جمهوری ایران به عمان، علیرضا پیمان‌پاک، معاون وزیر و رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران در راس هیات بلندپایه تجاری، بازاریابی متشکل از ۳۰ شرکت خصوصی، نمایندگان سازمان بنادر و صندوق ضمانت صادرات روز دوشنبه وارد این کشور شد و مورد استقبال مقامات عمانی از جمله مدیر کل تجارت و وزارت صنایع، بازرگانی و توسعه سرمایه‌گذاری سلطنت عمان و همچنین علی نجفی خوشرو، سفیر ایران در مسقط قرار گرفت.

در روزهای اخیر متولی تجارت کشور وعده‌های جدیدی در راستای توسعه صادرات داده است. در سال جاری طبق برنامه اعلامی وزارت صمت حجم صادرات کشور باید به ۵۵ میلیارد دلار برسد. رقمی که از دید کارشناسان با شرایط کنونی نیز محقق خواهد شد؛ اما در صورتی که مسیر توسعه صادرات تسهیل شود و به موازات آن توافقات جدیدی بین ایران و آمریکا رخ دهد، حجم صادرات غیرنفتی جهش قابل توجهی خواهد کرد.

موضوعی که متولیان تجارت نیز تلو یحا تایید می‌کنند، ولی حتی در مسیر تسهیل توسعه صادرات گام جلدی بر نمی‌دارند بلکه صرفاً هر از چندی وعده‌هایی در راستای اهداف توسعه می‌دهند. اخیراً نیز رئیس سازمان توسعه تجارت و وعده داده با اصلاح آیین‌نامه مشوق‌های صادراتی، حمایت از صادرات و صادرکنندگان هوشمندتر خواهد شد. علیرضا پیمان‌پاک از آغاز بررسی امکان ایجاد پیش‌اظهار صادراتی با هدف جلوگیری از تاثیرپذیری صادرات از بخش‌نامه‌ها و مقررات نیز سخن گفت و بر توقف ممنوعیت‌های صادراتی تاکید کرد. معاون وزیر صمت همچنین در شرایط کنونی حذف ارز ترجیحی را راهی برای توسعه صادرات خواند.

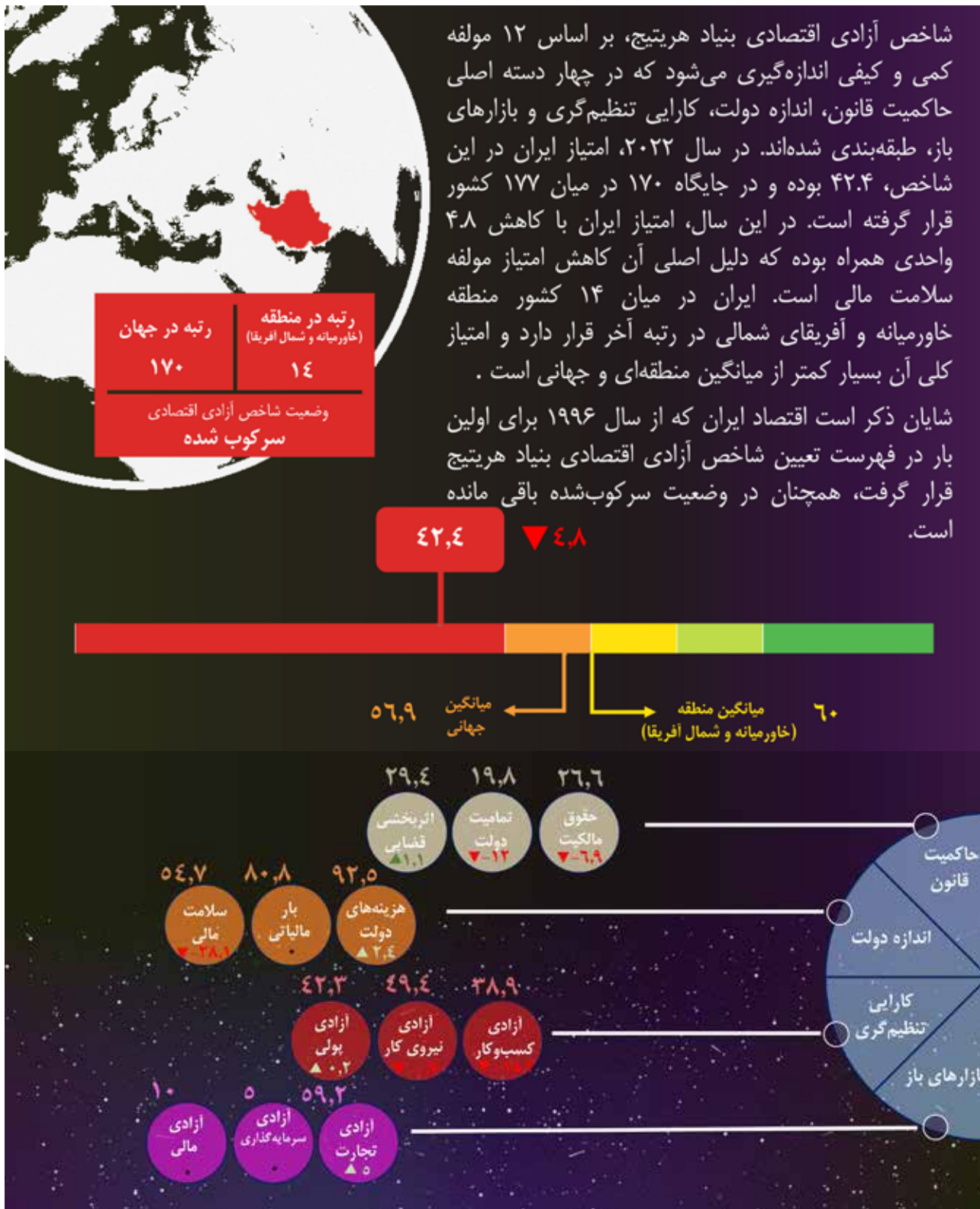
راه جدید توسعه صادرات

اصلاح نظام یارانه‌ای و به تبع آن حذف ارز ترجیحی در دستور کار دولت است که مخالفان و مدافعان بسیاری داشت. از جمله مدافعان شرایط حاضر رئیس سازمان توسعه

شاخص آزادی اقتصادی ایران در سال ۲۰۲۲

شاخص آزادی اقتصادی بنیاد هریتیج، بر اساس ۱۲ مولفه کمی و کیفی اندازه گیری می شود که در چهار دسته اصلی حاکمیت قانون، اندازه دولت، کارایی تنظیم گری و بازارهای باز، طبقه بندی شده اند.

در این اینفوگرافیک به بررسی وضعیت ایران در شاخص آزادی اقتصادی و مولفه های آن در سال ۲۰۲۲ پرداخته می شود. در سال ۲۰۲۲، امتیاز ایران در این شاخص، ۴۲،۴ بوده و در جایگاه ۱۷۰ در میان ۱۷۷ کشور قرار گرفته است. در این سال، امتیاز ایران با کاهش ۴،۸ واحدی همراه بوده که دلیل اصلی آن کاهش امتیاز مولفه سلامت مالی است.

کاهش رونق و کیفیت تولید معادن

بار مالی جدید برای واردات تجهیزات

خصوصی با دولت است. در واقع از آنجا که فعالان معدنی با تحریم هادست و پنجه نرم می کنند و با چنین موانعی روبه رو هستند، انتظار دارند که دولت کمی محتاط تر عمل کرده و نگرش حمایتی نسبت به تولیدکننده ها داشته باشد. در ادامه برخی سخن از وجود مافیای در این عرصه دارند، طوری که مطرح می کنند در این شرایط شرکت های خصوصی سود می برند و می توانند درآمد بیشتری کسب کنند.

به این ترتیب لغو معافیت پرداخت حقوق گمرکی نگرانی های زیادی ایجاد کرده و گفته می شود که قبل از اجرایی شدن باید برایش فکر اساسی کرد.

واحدهای تولیدی ناچار به واردات

به استناد ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی، واردات ماشین آلات خط تولید که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک ایران، مورد نیاز واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز است، از پرداخت حقوق ورودی معاف بود. این در حالی است که بر اساس بند ص تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کلیه ماشین آلات و تجهیزات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی مشمول پرداخت حقوق ورودی شده اند. حکمی که در اصلاحاتی که مجلس در لایحه بودجه اعمال کرد، وضع شده است.

در این رابطه عضو هیات مدیره انجمن نوردکاران فولادی به «جهان صنعت» گفت: وقتی واحدهای تولیدی کشور اقدام به خرید ماشین آلاتی می کنند که در کشور امکان تولید و ساخت آن نیست، به این معناست که به آن کالای نیاز دارند و ناچار به واردات هستند. در این زمینه می توان به انواع قطعات ماشین آلات وارداتی شامل قطعات الکترونیکی، انواع سنسورهای حرارتی، لیزری، انواع درایوها، بردها و... که در داخل تولید نمی شود و تکنولوژی بسیار بالایی دارد، اشاره کرد. اما زمانی که معافیت اینها لغو شود شاهد خواهیم بود که هزینه تولیدکننده افزایش یافته و این مساله تاثیر مستقیمی روی تولید محصولات و عملکرد کارخانجات خواهد گذاشت.

احمد رضوی نیک به طور مثال گفت: یک برد کنترل درایو که وزن ۵۰ گرم دارد در حال حاضر بالغ بر ۷۰ میلیون تومان است. حالا اگر معافیت ها حذف شود قیمت آن هم دو برابر شده و بعدا هم دیگر پیدا نمی شود و کنترل آن دست دلال ها می افتد.

کاهش کیفیت تولید

عضو هیات مدیره انجمن نوردکاران فولادی با اشاره به اینکه در نتیجه چنین تصمیمی شاهد کاهش کیفیت تولید هم خواهیم بود، تصریح کرد: هزینه نگهداری و تامین تولیدکننده ها چند برابر می شود و در ادامه شاهد خواهیم بود که کیفیت و میزان استاندارد محصولات تولیدی هم کاهش پیدا می کند. به این صورت که اگر ماشین آلات نو وارد کارخانه نشود در نهایت

لغو معافیت ماشین آلات و تجهیزات تولیدی از پرداخت حقوق گمرکی طبق حکم قانون بودجه، می تواند رونق تولید و توسعه معادن را با چالش جدی روبه رو کند. تا پیش از این تولیدکننده های معدنی و صنعتی در راستای توسعه فعالیت خود و رونق تولید از پرداخت حقوق گمرکی برای واردات ماشین آلات و تجهیزات تولیدی معاف بودند اما حالا در قانون بودجه ۱۴۰۱ تصمیمی عجیب گرفته شده است. تصمیمی که فرقی میان معدنکار و تاجر و یا جنس مصرفی و سرمایه ای قائل نشده و به عبارتی همه را به یک چوب رانده است. در واقع اگر در گذشته تجهیزات و ماشین آلات برای استفاده در معدن وارد کشور می شد و معدنکار در صورت داشتن پروانه بهره برداری با تایید وزارت صمت از پرداخت عوارض گمرکی معاف می شد اما حالا با این تفسیر تمام معافیت ها برای کارخانجات و معادن حذف شده است. تصمیمی که عملاً یک بار مالی جدید برای واردات تجهیزات مورد نیاز ایجاد خواهد کرد.

به گفته کارشناسان این تصمیم باعث می شود که هزینه تولید افزایش یافته و در نهایت شاهد کاهش روند تولید کارخانجات باشیم. این مساله به طور حتم روی کیفیت محصولات هم تاثیرگذار خواهد بود و منجر به کاهش کیفیت محصولات معدنی می شود.

اما آنچه پیامد چنین تصمیماتی است، رشد قاچاق کالا و تقابل هر چه بیشتر بخش

از ماشین‌آلات مستهلک دست دو استفاده می‌شود که این مساله هزینه تولید و نگهداری را افزایش داده و در نهایت تاثیر مستقیمی روی استانداردسازی و کیفیت محصولات تولیدی کشور می‌گذارد.

او تاکید کرد: به این ترتیب صنعت کشور به شدت نیازمند این قطعات است. حداقل تقاضای ما این است که معافیت آنها اعمال شود. از طرفی ماشین‌آلاتی که ساخت داخل هستند، می‌توانند شامل عوارض بشوند چرا که به نوعی حمایت از تولید داخل است.

دلایلی و ایجاد رانت

رضوی نیک با اشاره به اینکه از پیامدهای چنین تصمیمی می‌توان به افزایش قاچاق در کشور اشاره کرد، گفت: به تدریج بیشتر کالاهای مورد نظر به صورت قاچاق و مسافری وارد کشور می‌شوند. طوری که این مساله به طور حتم راه‌اندازی پروژه‌های صنعتی و ملی بخش خصوصی را دچار مشکل خواهد کرد. عضو هیات مدیره انجمن نوردکاران فولادی ضمن اینکه این تصمیم را در راستای منافع عده‌ای اندک دانست، خاطر نشان کرد: لغو معافیت ماشین‌آلات و تجهیزات تولیدی نشان می‌دهد که سناریویی در کار است. احتمال دارد که مافیایی پشت پرده باشد و قصد دارد که موجب گران شدن خطوط تولید محصولات داخلی شود. در این بین شرکت‌های خصوصی و دولتی که قصد دارند افزایش سرمایه بدهند می‌توانند از محل تجدید ارزیابی قیمت غیر متعارف ارائه بدهند. به طور مثال یکی از شرکت‌های فولادی دولتی چنین کاری را انجام داده است. او با انتقاد از دولت به عنوان کاسب و رقیب صنایع فولادی گفت: این نهاد رقیب بخش خصوصی شده است و قصد دارد که همه جا به مواد ارزان قیمت دسترسی داشته باشد. او ادامه داد: به دلیل تامین سرمایه داخلی احتمال دارد که قیمت‌های کذایی برای ماشین‌آلات دولتی تعیین کنند. شاید بخواهند در بورس سهامی بفرشند و تامین منابع مالی انجام دهند لذا از این راه به اصطلاح یک دکان درست می‌کنند.

شرط حیات کارخانه‌های معدنی و

صنعتی

به اعتقاد کارشناسان معافیت حقوق ورودی ماشین‌آلات و تجهیزات تولیدی و صنعتی که در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ برداشته شده، به ضرر بخش‌های تولیدی کشور است. در این رابطه رییس اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های صنایع و معادن سرب و روی ایران نیز با تاکید بر اینکه برای سازندگی به وسایل و تجهیزات نیاز است به «جهان صنعت» گفت: برای ادامه حیات کارخانه‌های معدنی و صنعتی نیاز به نوسازی و به‌روز شدن است. به هر حال ماشین‌آلات روزی مستهلک می‌شوند و مدل‌های به‌روز وارد بازار می‌شوند بنابراین معدنکاران هم برای تولید بیشتر و بهتر باید از ماشین‌آلات جدید بهره‌مند شوند.

حسن حسینی با انتقاد از لغو معافیت ماشین‌آلات و تجهیزات تولیدی از پرداخت حقوق گمرکی خاطر نشان کرد: متأسفانه دولت مدام به دنبال تحمیل فشار بر بخش تولید است. اما نتیجه چنین تصمیماتی به طور حتم تعطیلی واحدها خواهد بود. اینکه جیب تولیدکننده و صنعت کار را بشماریم و ببینیم که چه زمانی سود می‌کند، شایسته تولیدکننده نیست و نشان می‌دهد که دولت رویکرد حمایتی ندارد. رییس اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های صنایع و معادن سرب و روی ایران با اشاره به تحریم‌ها و موانعی که برای تولیدکنندگان ایجاد کرده، گفت: فعالان معدنی با مشکلات فراوانی در سطح بین‌المللی روبه‌رو هستند. حالا اگر دولت بخواهد این مشکلات را تشدید کند، راه به ناکجا آباد است.

مسوولان همه‌را به یک شکل می‌بینند

همچنین دبیر انجمن زغال‌سنگ ایران با اشاره به تاریخچه دریافت عوارض گمرکی به «جهان صنعت» گفت: از دوره قاجار فعالان صنعتی و معدنی که قصد ورود ماشین‌آلات و تجهیزات به کشور را داشتند و مصرف‌کننده تجهیزات هم بوده‌اند، طبق قانون به صورت غیرمستقیم مورد حمایت دولت قرار داشتند و همواره به آنها تسهیلاتی از جمله معافیت گمرکی تعلق می‌گرفته است. همچنین از آنجا که این فعالان تجهیزات سرمایه‌ای وارد کشور می‌کنند و این مساله ارتباط مستقیم با تولید کشور دارد، در نتیجه تاکنون مانعی برای فعالیتشان وجود نداشته است. این در حالی است که با این خبری که جدیداً منتشر شده دیگر بین معدنکار و تاجر یا جنس مصرفی و سرمایه‌ای تفاوتی وجود ندارد و عملاً می‌توان گفت که مسوولان همه‌را به یک شکل می‌بینند.

سعید صمدی با تاکید بر اینکه واردکنندگان این تجهیزات را به قصد سوداگری و خرید و فروش و تجارت وارد نمی‌کنند، اظهار کرد: هدف تولید است. بنابراین همیشه حتی در زمان جنگ هم که دولت شرایط سختی داشته است، معافیت‌هایی برای واردات ماشین‌آلات مورد نیاز اعمال شده است.

او با اشاره به قانون معادن خاطر نشان کرد: در قانون معادن آمده که اگر کسی قصد داشته باشد تجهیزات معدنی وارد کشور کند با تایید وزارت صمت معاف از پرداخت حقوق گمرکی می‌شود. معمولاً معدنکار هم ظرفیت معدن خود را اعلام کرده و تعهد می‌دهد که از این ماشین‌آلات برای معدن خود استفاده می‌کند و نه برای تجارت و فروش.

او در ادامه گفت که تصمیم بر لغو معافیت ماشین‌آلات و تجهیزات تولیدی از پرداخت حقوق گمرکی تاثیر مستقیمی روی قیمت تمام‌شده تولید می‌گذارد. این در حالی است که ما تحریم هستیم و قیمت تمام‌شده واردات در حالت عادی زیاد است. از طرف دیگر تولیدکننده درگیر روند طولانی بوروکراسی اداری هم است بنابراین دولت نباید شرایط را برای آنها سخت‌تر کند.

این تصمیم باعث می‌شود نوسازی و مدرن‌سازی معدن و به‌روز شدن خطوط تولید و ماشین‌آلات به خاطر دریافت حقوق گمرکی انجام نشود. گفته می‌شود هر چند این حکم در قانون بودجه قید شده است، اما شورای هماهنگی سران قوا می‌تواند در این خصوص ورود کرده و به صورت موقت تا بررسی همه ابعاد به صورت کارشناسی و تعیین تکلیف نهایی موضوع، مانع از اجرا و وصول حقوق ورودی در گمرک شود. /جهان صنعت

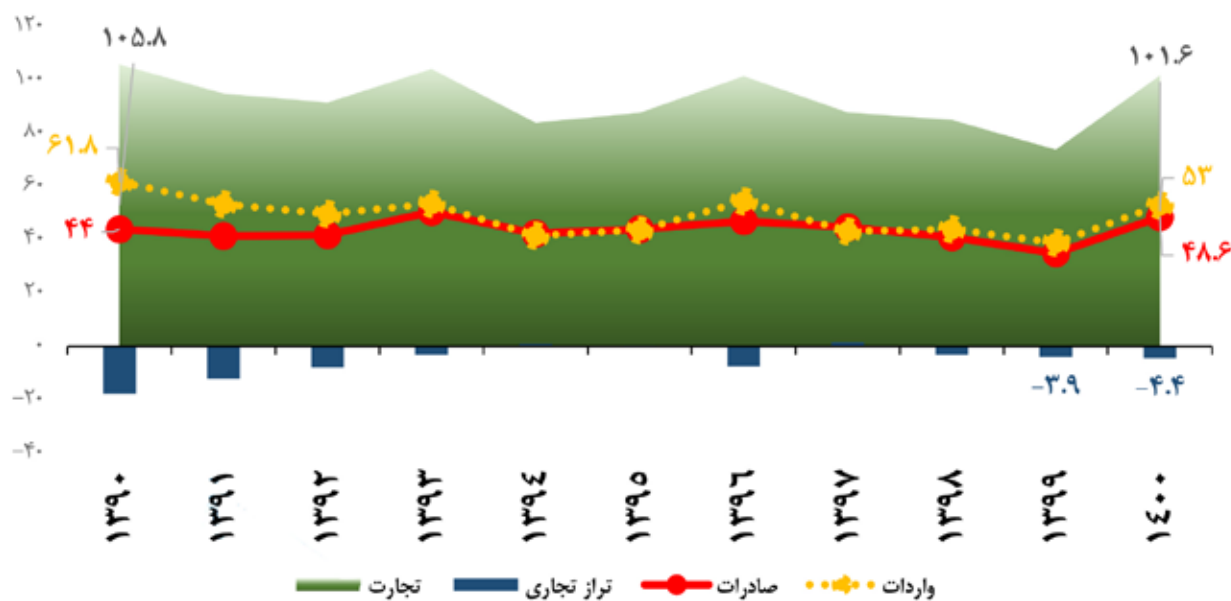

تصویر تجارت در ۱۴۰۰ نمرات ۱۴۰۰ تجارت خارجی

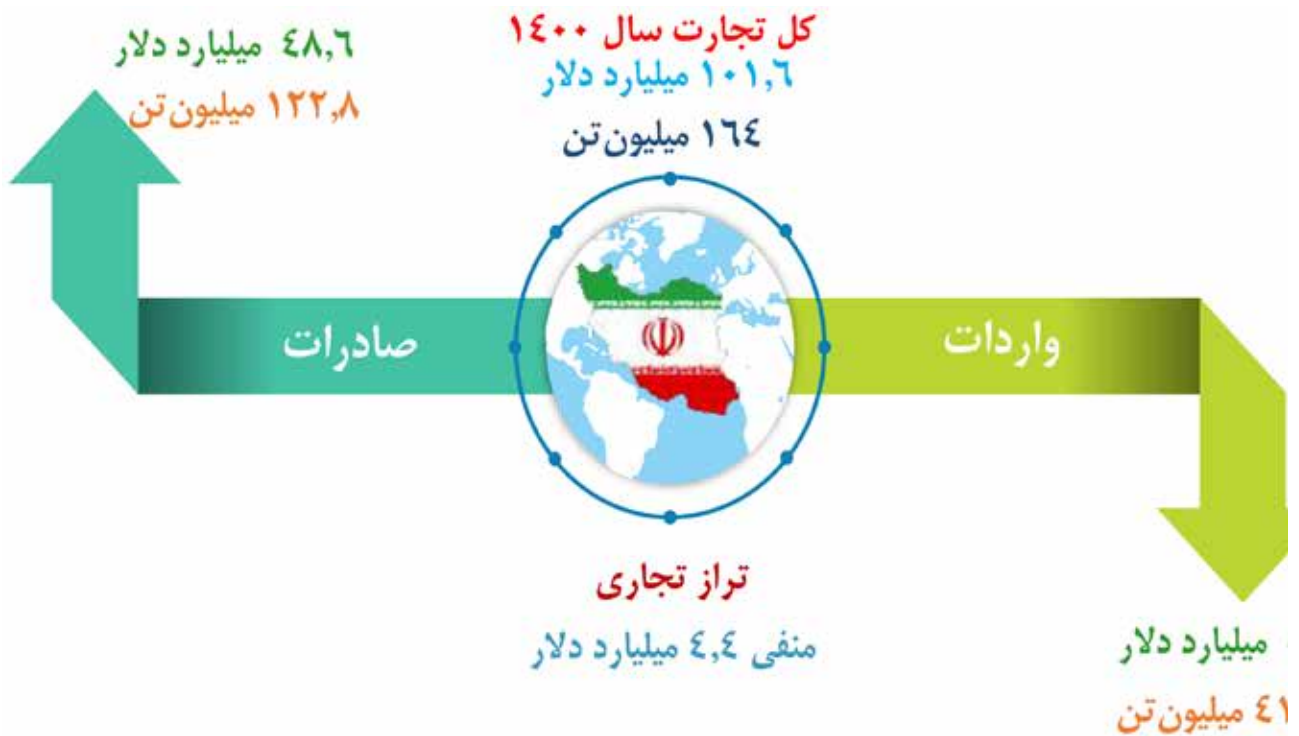
۴۱ درصدی رانسبت به سال ۱۳۹۹ تجربه کرد و از سوی دیگر ارزش واردات کشور در سال ۱۴۰۰ معادل ۳۶ درصد نسبت به سال ۱۳۹۹ رشد یافت. حجم تجارت خارجی در سال گذشته وزن ۱۶۲ میلیون تنی و ارزش ۱۰۰ میلیارد دلاری داشته است. صادرات در سال ۱۴۰۰ نیز نسبت به سال ۱۳۹۹ رشد ۴۱ درصدی را در ارزش تجربه کرده و از ۳۴/۵ میلیارد دلار در سال ۹۹ به ۴۸ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ و وزن کالاهای صادراتی نیز از ۱۲۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تن در سال ۹۹ به ۱۲۲ میلیون تن در سال گذشته رسیده است. واردات در سال گذشته نیز با رشد ارزشی ۳۶ درصدی نسبت به سال ۹۹ همراه بوده است؛ به عبارتی ارزش واردات در سال ۹۹ معادل ۳۸/۴ میلیارد دلار بوده؛ در حالی که در سال ۱۴۰۰ این رقم به ۵۲ میلیارد دلار رسیده است. علاوه بر این، وزن کالاهای وارداتی در سال ۱۳۹۹ معادل ۴/۳۳ میلیون تن بوده که در سال ۱۴۰۰ به ۴۰ میلیون تن رسیده است که رشد ۲۱ درصدی را نشان می دهد. در عین حال برآوردها نشان می دهد که تراز تجاری ایران در سال ۱۴۰۰ منفی ۴ میلیارد دلار و مانند سال ۱۳۹۹ بوده است، بنابراین فاصله صادرات و واردات نسبت به سال ۹۹ تغییری نیافته است. در مجموع صدور کالا به کشورهای مقصد در سال ۱۴۰۰ از آنچه پیش بینی شده بود نیز سبقت گرفت. مقامات مسوول در ابتدا وعده دستیابی به صادرات ۴۰ میلیارد دلاری تا پایان سال ۱۴۰۰ را داده بودند و پس از آن اعلام کردند که صادرات تا پایان سال به ۴۵ میلیارد دلار

تجارت خارجی ایران سال ۱۴۰۰ را چگونه به پایان رساند؟ داده های آماری نشان می دهد که در سال گذشته کل تجارت غیر نفتی ارزشی معادل ۱۰۰ میلیارد دلار داشته که نسبت به سال ۹۹ رشد ۳۸ درصدی را ثبت کرده است. طی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰، از حیث ارزش، بالاترین رقم صادرات متعلق به سال ۱۴۰۰ است. بعد از سال ۱۳۹۰، بالاترین واردات کالایی کشور نیز در سال ۱۴۰۰ رقم خورده است. تصویر تجارت خارجی ایران در سال ۱۴۰۰ ترسیم شد. حجم کل تجارت خارجی در سال گذشته نسبت به سال ۱۳۹۹ با رشد ۳۸ درصدی همراه شد. در این میان، ارزش صادرات غیر نفتی، ایران افزایش

نمودار ۱. ارزش تجارت کالایی ایران (بدون احتساب نفت خام) در سال های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ (میلیارد دلار)

منبع: گمرک ج.ا. و محاسبات کارشناسی

این منظور برنامه‌هایی نیز از سوی مقامات مسوول تدوین شده است. بخشی از این برنامه‌ها بر کشورهای هدف صادراتی تمرکز دارد و بخشی تسهیل کننده صادرات است. البته آخرین سکانس تجارت خارجی در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد در اسفندماه صادرات کشور نسبت به بهمن ماه افت داشته و نسبت به اسفند ۱۳۹۹ با رشد روبه‌رو بوده است، حال آنکه واردات کالا در این ماه هم نسبت به بهمن ماه ۱۴۰۰ و هم نسبت به اسفندماه ۱۳۹۹ روند صعودی داشته است.

تصویر تجارت در اسفندماه

ارزیابی‌های مقدماتی از تجارت خارجی در ماه دوازدهم سال گذشته بیانگر آن است که صادرات نسبت به بهمن ماه افت داشته، اما واردات با افزایش قابل توجهی روبه‌رو بوده است. بر اساس محاسبات آماری، در ماه دوازدهم سال ۱۴۰۰، صدور ۹ میلیون و ۳۴۲ هزار تن کالا به ارزش ۴ میلیارد و ۴۸۳ میلیون دلار در کارنامه تجارت خارجی ثبت شده است. این ارقام نشان می‌دهد صادرات در اسفندماه نسبت به بهمن با کاهش ۵/۷ درصدی روبه‌رو بوده است. در بهمن ماه صادرات ۴ میلیارد و ۷۵۴ میلیون دلار بود، در عین حال صادرات در اسفند ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۹ رشد ۱۷/۹ درصدی را تجربه کرده است. در اسفندماه سال ۹۹ صادرات ارزشی معادل ۳ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار داشت.

می‌رسد. تحلیل‌ها نیز حاکی از آن است که طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ از حیث ارزش بالاترین رقم صادرات ایران در حوزه کالایی بدون احتساب نفت خام متعلق به سال ۱۴۰۰ و از نظر مقداری مربوط به سال ۱۳۹۸ بوده است. در سال ۱۴۰۰ رشد مقداری صادرات در مقایسه با سال قبل حدود ۷ درصد و رشد ارزشی نیز حدود ۴۱ درصد بوده که با توجه به تفاوت رشد وزنی و ارزشی، علت اصلی رشد بالای ارزش صادرات در این بازه زمانی مربوط به افزایش میانگین قیمت صادرات بوده است. به رسم هر ساله، متولیان تجارت خارجی، هدف‌گذاری صادراتی امسال را نیز اعلام کردند. به گفته رئیس سازمان توسعه تجارت، صادرات کشور قرار است در سال جاری به ۵۵ میلیارد دلار برسد و به

رشد نسبت به مدت مشابه سال قبل

نمودار ۲. ترکیب ارزشی صادرات به تفکیک قسمت‌های گوناگون کتاب مقررات صادرات و واردات (میلیون دلار)

منبع: گمرک ج.ا. و محاسبات کارشناسی

عمده مقصد کالاهای صادراتی کشورمان در سال ۱۴۰۰ بودند. گفته‌های علیرضا مقدسی نشان می‌دهد که سوئیس از لیست ۵ کشور عمده وارداتی حذف شده و جای خود را به روسیه داده است. مقدسی همچنین گفته است: کالاهای عبوری خارجی از مسیر کشورمان در سال ۱۴۰۰ بارشد ۶۸ درصدی، به ۱۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تن رسید که پس از هفت سال مجدداً کشور توانست به این میزان ترانزیت کالا بازگردد. او اعلام کرد: عمده کالاهای وارداتی به کشور نیز کالای اساسی، مواد خام و ماشین‌آلات تولید بودند.

هدف‌گذاری صادرات ۱۴۰۱

رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران از هدف‌گذاری ۵۵ میلیارد دلاری صادرات در سال ۱۴۰۱ سخن گفته است. به گزارش «شاتا» علیرضا پیمان‌پاک اعلام کرده است که نقشه راه توسعه تجارت ایران با تعیین اولویت‌ها و شاخص‌های کمی و کیفی، تهیه شده است.

وی اظهار کرد: با بررسی شاخص‌های انتخاب بازار به یک اولویت‌بندی رسیدیم که از جمله این اولویت‌ها تعیین مقاصد صادراتی مانند کشورهای همسایه، منطقه اوراسیا، شرق و جنوب شرق آسیا، شبه‌قاره هند و منتخب کشورهای آفریقایی و سایر بازارهای بزرگ تجاری دنیا است. به گفته وی، با هدف رونق تولید، برنامه‌ریزی لازم برای توسعه صادرات با اولویت‌گذاری تکمیل ظرفیت‌های خالی واحدها در سازمان توسعه تجارت ایران دنبال می‌شود. معاون وزیر صمت تصریح کرد: در مسیر تبدیل نقاط ضعف به نقاط قوت در حوزه صادرات غیرنفتی مواردی شامل مانع‌زدایی و اصلاح مقررات با هدف تسهیل تجاری، تامین و تعریف سازوکارهای مالی، پشتیبانی لجستیک، ایجاد کنسرسیون‌ها و زنجیره‌های تامین و بازتعریف شبکه توزیع و بازاریابی در دستور کار است. پیمان‌پاک گفته است: هدف‌گذاری کمی صادرات غیرنفتی سازمان توسعه تجارت برای امسال، حدود ۵۵ میلیارد دلار است که

واردات در اسفندماه ۱۴۰۰ نیز به ۵ میلیارد و ۴۲۳ میلیون دلار رسیده است که نشان می‌دهد نسبت به بهمن‌ماه ۱۴۰۰ رشد ۴۷ درصدی داشته و نسبت به اسفند سال ۱۳۹۹ با افزایش ۱۸/۶ درصدی مواجه شده است. در بهمن ۱۴۰۰ ارزش واردات ۳ میلیارد و ۶۸۶ میلیون دلار بود و در اسفند ۱۳۹۹ نیز ۴ میلیارد و ۵۷۲ میلیون دلار واردات انجام شده بود. تراز تجاری اسفند ۱۴۰۰ نیز منفی ۹۴۰ میلیون دلار و به نفع واردات است.

کشورهای عمده مقصد و مبدا

بیشترین صادرات ۱۴۰۰ به کدام کشورها انجام شده است و بیشتر کالاهای وارداتی در این سال از کجا آمده‌اند؟ رئیس کل گمرک ایران در پاسخ به این سوال اعلام کرده است: کشورهای امارات متحده عربی، چین، ترکیه، آلمان و فدراسیون روسیه ۵ کشور عمده طرف معامله واردات کالا به کشور و کشورهای چین، عراق، ترکیه، امارات متحده عربی و افغانستان ۵ کشور

اصلاحات اقتصادی و

دوم نیست.

دسته چهارم کسانی هستند که معتقدند اصلاحات قیمتی امری ضروری در اقتصاد است؛ اما درباره چگونگی اجرا یا ملاحظات اجرایی مثل زمان بندی مناسب، دیدگاه‌های مختلفی دارند. برخی معتقدند که باید این اصلاحات تدریجی تر باشد یا در هر بخش انجام شود و یک‌باره و فراگیر انجام نشود. درباره این دسته چهارم امکان گفت‌وگو خیلی بیشتر است؛ زیرا موضوع فنی است و گفت‌وگوی فنی آموزنده هست و حتما موثرتر از گفت‌وگو بادو دسته قبل است.

دسته پنجم کسانی هستند که معتقدند اصلاحات سیاسی مقدم بر اصلاحات اقتصادی است و با هر گونه اصلاحات اقتصادی قبل از اصلاحات سیاسی مخالفتند. جریان اصلی طرفدار اقتصاد طبعاً معتقد است که وجود سرمایه اجتماعی برای موفقیت بسیاری از اصلاحات اقتصادی لازم است و اصلاحات سیاسی می‌تواند سرمایه اجتماعی لازم را فراهم کند و از این رو با اصلاحات سیاسی موافق است؛ اما نقطه افتراق آن است که اولاً لزومی به تقدم و تاخر نیست و نمی‌توان همه امور را به آینده نامعلوم پس از اصلاحات سیاسی احاله داد؛ زیرا برخی از اصلاحات اقتصادی را می‌توان هم‌اکنون و برخی دیگر را می‌توان هم‌زمان با اصلاحات سیاسی انجام داد. در عین حال باید توجه داشت که برخی اصلاحات اقتصادی است که زمینه اصلاحات سیاسی را فراهم می‌کند و تعویق اصلاحات اقتصادی به امید اصلاحات سیاسی این مزیت‌ها را نادیده می‌گیرد.

دسته ششم کسانی هستند که معتقدند اصلاحات اقتصادی برای کشور نیاز نیست و تنها مساله کشور، اصلاحات سیاسی است. به باور اینجانب این دیدگاه مورد تایید عموم اقتصاددانان نیست و بیشتر موضوعی است که توسط سیاستمداران مطرح می‌شود. سیاستمداران چون به عمق ناکارایی‌های موجود در بازارهای مختلف و عدم تعادل‌های موجود در بخش‌های مختلف آگاه نیستند، موضوعات را سطحی و سیاسی می‌بینند و تصور می‌کنند فقط کافی است تغییرات سیاسی رخ دهد تا مشکلات به شکل خودکار حل شود. به باور من اقتصاددانان نمی‌توانند با این دسته ششم نیز همسویی و ائتلافی داشته باشند.

حال با این عینک نظری می‌توان به اظهار نظرهای مختلفی که این روزها در فضای مجازی و رسانه‌های رسمی و غیررسمی مطرح می‌شود، نگاه کرد و خط و خطوط افراد مختلفی را که به هر کدام از این دسته‌بندی‌ها تعلق دارند، مشخص کرد.

۵۰ میلیارد دلار آن در حوزه صادرات کالا و ۵ میلیارد دلار در حوزه صادرات خدمات پیش‌بینی و تعریف شده است. در همین راستا و برای رونق صادرات غیرنفتی، افزایش تعداد رایزنان تجاری از ۹ نفر به ۳۰ نفر در سال ۱۴۰۱ در دستور کار سازمان توسعه تجارت ایران قرار دارد. رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران اظهار کرد: یکی دیگر از رویکردهای ویژه این سازمان برای توسعه صادرات غیرنفتی، تبدیل مراکز تجاری به سفارتخانه تجاری در کشورهای مقصد صادراتی ایران است تا صادرکنندگان کشور بتوانند به‌طور کامل خدمات مورد نیاز خود را از این مراکز دریافت کنند و پشتیبانی لازم از آنها انجام شود. پیمان پاک گفت: امسال مکانیزم نهاتر و واردات در برابر صادرات در همه کالاها قابل اجراست و این امکان برای همه صادرکنندگان مهیاست و خوشبختانه با همکاری بانک مرکزی روند خوبی بر جریان بازگشت ارز حاصل از صادرات حاکم شده است. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت تاکید کرد: در همین زمینه و برای رفع بدهی ارزی صادرکنندگان شناسنامه‌دار، برنامه ویژه‌ای در دستور کار سازمان توسعه تجارت قرار گرفته است. رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران اظهار کرد: امسال به‌طور حتم مشوق‌های صادراتی را دریافت کرده و از صادرکنندگان با کالای دارای بیشترین ارزش افزوده، حمایت خواهد شد. وی تصریح کرد: برای تسهیل در امور حوزه تجارت و هم‌افزایی و ایجاد هماهنگی بیشتر، احیای شورای عالی صادرات در قالب شورای عالی تجارت با اختیارات ویژه در دستور کار دولت قرار دارد که به‌زودی نهایی و عملیاتی خواهد شد.

بررسی فهرست ابربدهکاران ۱۴ بانک نشان می‌دهد

بدهی ۳۳۳ تفر معادل یارانه ۱۵ سال مردم ایران

با استفاده از سامانه اطلاعاتی خود مانده تسهیلات و تعهدات کلان هریک از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری را بر تارنمای بانک مرکزی در دسترس عموم قرار داده و به صورت فصلی به روزرسانی کند. همچنین بر اساس جزء ۲ بند مذکور نیز «بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند اطلاعات مندرج در جزء (۱) این بند را به صورت فصلی در اختیار بانک مرکزی قرار دهند. در صورت استتکاف از ارسال تمام یا بخشی از اطلاعات، در موعد مقرر، مؤسسه اعتباری حسب مورد به تشخیص بانک مرکزی، به یکی از جرائم مندرج در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور یا ماده (۱۴) قانون برنامه پنجساله ششم محکوم می‌گردد».

طی دهه ۹۰ به دلیل رکود اقتصادی، عدم انگیزه جهت سرمایه‌گذاری، بی‌ثباتی فضای کسب و کار، نظارت ضعیف بانک مرکزی، فقدان نظام اعتبارسنجی صحیح، مدیریت تسهیلات بانکی با فاجعه تمام عیار رویه‌رو شد طوری که خروجی آن امهال گسترده تسهیلات به طرق متفاوت یا غیرجاری شدن آنها (معوق یا مشکوک الوصول) بوده است. چالش اصلی جایی است که عمده تسهیلات کلان دریافتی مربوط اشخاص حقیقی و حقوقی خاصی است که حالاً دیگر نام آنها در ردیف ابربدهکاران بانکی تعریف می‌شود. نتیجه تولید این ابربدهکاران بانکی چیزی جز بلوکه شدن پول در اختیار این افراد که اتفاقاً تعداد آنها هم زیاد نیست نبوده و در ادامه عدم تولید ارزش افزوده ناشی از این تسهیلات به نقش ویژه بانک‌ها در خلق پول دامن زده است. این در حالی است که اکثریت مطلق جامعه و افراد معمولی حتی برای اخذ معمولی‌ترین وام‌ها نیز از تهیه شرایط مدنظر بانک، ضامن و... ناتوان بوده‌اند. بر همین اساس طبق آمار سال گذشته وزارت کار «پنج دهک بالای جامعه در مجموع ۵٫۲ برابر پنج دهک پایین جامعه تسهیلات دریافت کرده‌اند».

برپایه اطلاعات اعلام شده از سوی بانک مرکزی ۲۰ شخص حقیقی و حقوقی در چند سال به اندازه یک سوم کل تسهیلات بانکی در سال ۱۳۹۹، وام دریافت کرده‌اند.

رتبه‌بندی بانک‌ها از نظر تسهیلات پرداختی

بر اساس داده‌های آماری که از صورت‌های مالی بانک‌های کشور استخراج شده، مانده مجموع تسهیلات و تعهدات کلان ۱۴ بانک کشور حدود ۶۳۲ هزار و ۸۳۲ میلیارد تومان بوده که ۵۶۹ هزار میلیارد تومان آن تسهیلات و ۶۳ هزار میلیارد تومان آن تعهدات است. تسهیلاتی که تنها در اختیار ۳۳۳ شخص حقیقی و حقوقی بوده و برای درک بزرگی آن کافی است بدانیم رقم مذکور معادل ۸۵ درصد کل تسهیلات اعطایی ۷۷۳ هزار میلیارد تومانی بانک‌های کشور در سال ۹۷ است. بین ۱۴ بانکی که در این گزارش جزئیات تسهیلات و تعهدات کلان آنها بررسی شده بانک‌های رسالت و مهر ایران اعلام کرده‌اند که تسهیلات کلانی پرداخت نکرده‌اند.

بانک پاسارگاد با نزدیک به ۱۴۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات و تعهدات کلان در رتبه اول، بانک رفاه با نزدیک به ۹۵ هزار میلیارد تومان در رتبه دوم، بانک اقتصاد نوین با حدود

فهرست ابربدهکاران ۱۴ بانک که از سوی بانک مرکزی منتشر شده، از جنبه‌های مختلفی قابل تحلیل و بررسی است. بررسی ۱۲ بانکی که لیست‌های خود را تحت فشار بانک مرکزی منتشر کرده‌اند نشان می‌دهد که ۶۳۲ هزار میلیارد تومان به ۳۳۳ نفر (حقیقی و حقوقی) وام داده شده و تنها سهم ۱۳ شرکت بالای جدول بیش از ۳۵۰ هزار میلیارد تومان بوده که این رقم کمی کمتر از کل بودجه جاری در سال ۹۹ بوده است. ۶ شرکت از این ۱۳ شرکت زیان انباشته‌ای بیش از ۷۰ هزار میلیارد تومان دارند که نشان می‌دهد تسهیلات بانکی از جریان اقتصاد حذف شده و تأثیری برای جادو و خلق تولید و ارزش افزوده نداشته است. به نظر می‌رسد با این حجم از بدهکاران بانکی که بدون هیچ‌بخشی تولید شده در دولت قبل و بخصوص بازه زمانی ۹۵ تا ۹۹ هستند، پیگیری وصول این بدهی‌ها می‌تواند بخش عمده‌ای از مشکلات نظام بانکی و اقتصاد ایران را حل کند.

پیگیری بدهکاران بانکی «حیاتی» است

طی هفته‌های اخیر دولت و بانک مرکزی به موضوع بدهکاران بانکی ورود جدی کرده به طوری که انتشار ارقام جزئی ۱۴ بانک نشان از عزم جدی‌تر برای کمک به سیستم مالی در جهت رفع چالش‌ها و بهبود بهداشت اعتباری دارد. این جدیت در بودجه سال جاری نیز نمود داشته به طوری که بر اساس جزء (۱) بند (د) تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور «بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است

وضعیت مانده تسهیلات ۱۲ بانک کشور (میلیارد تومان)

وضعیت سود و زیان شرکت هایی که بیشترین تسهیلات بانکی را دریافت کرده‌اند (میلیارد تومان)

نام شرکت	میزان وام دریافتی	وضعیت سود و زیان شرکت
سازمان تامین اجتماعی	۸۸,۳۷۵	زیان ده
مادر تخصصی توسعه معادن و صنایع معدنی خاورمیانه	۷۳,۹۱۸	۵۳-
صنایع پتروشیمی خلیج فارس	۳۶,۳۸۲	۲۳,۰۱۵+
مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۳۲,۹۸۱	زیان ده
گسترش انرژی پاسارگاد	۲۸,۸۴۷	عدم انتشار
خودروسازی مدیران	۱۳,۰۶۳	عدم انتشار
ارزش آفرینان پاسارگاد	۱۱,۹۷۶	۸۷-
معدنی و صنعتی گل گهر (سنگ آهن گل گهر)	۱۱,۲۲۸	۴,۳۲۶+
ایران خودرو	۱۰,۲۵۶	۵۲,۴۳۸-
شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور	۹,۶۵۲	عدم انتشار
آینده نگر توسعه خاورمیانه	۸,۷۱۴	عدم انتشار
تولید اتومبیل سایپا	۸,۱۲۴	۱۹,۸۱۹-
میلاد گستر نوآوران	۷,۹۱۹	عدم انتشار

ورشکستگی، خلق بی ضابطه و نامحدود نقدینگی شده که شکل نهایی آن وضعیت فعلی است. اینکه عده‌ای اندکی شاید کمتر از ۱۰۰۰ نفر بیش از ۵۰ درصد تسهیلات بانکی را دریافت می‌کنند و در نهایت بهای این بریز و بپاش‌ها از جیب تمام مردم با تورم خارج خواهد شد.

بررسی لیست بدهکاران بانکی منتشر شده نشان می‌دهد که از ۱۳ شرکتی که ابر بدهکاران بانکی و ابر وام گیرندگان بانکی هستند ۶ شرکت زیانده بوده، ۵ شرکت صورت مالی از خود منتشر نکرده و ۲ شرکت نیز سودده بوده‌اند. بررسی تجمیعی سود و زیان این ۱۳ شرکت، نشان می‌دهد که این شرکت‌ها در مجموع ۴۵ هزار میلیارد تومان زیان انباشته داشته‌اند. بدین ترتیب ۱۳ شرکتی که تا به حال بیش از ۳۵۰ هزار میلیارد تومان وام دریافت کرده‌اند، عملکرد زیانباری در حدود ۴۵ هزار میلیارد تومان داشته‌اند. احتمالاً اگر همین وام‌ها را مجدداً در سیستم بانکی سپرده‌گذاری می‌کردند کمتر به خودشان و اقتصاد ضرر زده بودند.

مضرات ابر بدهکاران برای اقتصاد

در بانک‌ها نحوه مدیریت منابع پولی، تأمین و تجهیز منابع مالی، چگونگی مصرف منابع جذب شده و نحوه بازگشت مجدد آنها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و هرگونه خلل در هر یک از این بخش‌ها، فرایند عملکرد سیستم اقتصادی کشور را مختل خواهد کرد.

۸۹ هزار میلیارد تومان در رتبه سوم، بانک تجارت با حدود ۶۵ هزار میلیارد تومان در رتبه چهارم، بانک ملت با بیش از ۴۷ هزار میلیارد تومان در رتبه پنجم، بانک سامان با حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان در رتبه ششم، بانک گردشگری با ۳۵ هزار میلیارد تومان در رتبه هفتم، بانک سپه با نزدیک به ۱۳,۹ هزار میلیارد تومان در رتبه هشتم، بانک کارآفرین با حدود ۹ هزار میلیارد تومان در رتبه نهم، بانک کشاورزی با ۳,۷ هزار میلیارد تومان در رتبه دهم، پست بانک با ۲,۶ هزار میلیارد تومان در رتبه یازدهم و بانک مشترک ایران و ونزوئلا با ۴۷۷ میلیارد تومان در رتبه دوازدهم، قرار دارند.

بررسی روند تسهیلات‌دهی کلان ۱۲ بانک مذکور نشان می‌دهد که مانده تسهیلات کلان این بانک‌ها در حال حاضر دو و نیم برابر مانده تسهیلات کلان همین ۱۲ بانک در پایان سال ۹۸ است. در واقع در بازه دو سال اخیر که اتفاقاً اقتصاد در رکود و بازارهای نامولد مانند طلا، ارز و... رونق داشته‌اند رشد دو و نیم برابری تسهیلات بانکی و همچنین افزایش دو و نیم برابری تسهیلات کلان نشان می‌دهد که تمام افزایش تسهیلات بانکی صرف پرداخت وام به بدهکاران و وام‌بگیران بزرگ بوده و خرده‌بگیران در این میان جای نداشته‌اند. با توجه به اینکه طی این دو سال بازارهای دلالی از رونق بالایی برخوردار بوده‌اند و بخش‌های حقیقی اقتصاد کوچک و کوچک‌تر شده‌اند، چنین وام‌های کلانی جز در مصارف «سفته‌بازی» و «نامولد» کجا رفته‌اند؟

زیان ۴۵ هزار میلیارد تومانی ابر وام‌گیرندگان بانکی

متجاوز از ۹۵ درصد تأمین مالی در اقتصاد کشور به عهده سیستم بانکی است که نشان می‌دهد هرگونه اختلال در این نظام در نهایت به نظام اقتصادی کشور و تک تک بنگاه‌های سرایت پیدا خواهد کرد. در سال‌های اخیر خروج بانک‌ها از وظیفه اصلی خود یعنی «واسطه‌گری و جوه» و ورود آنها به ورطه بنگاه داری، مال‌اندوزی و توأمان فقدان بهداشت اعتباری در نهایت منجر به افزایش دارایی‌های موهومی آنها، بالا رفتن خطر

ماشه حرکت بازارها...

پرداخت شده، ۸۴۶ هزار میلیارد تومان بابت تامین سرمایه در گردش بوده است. به عبارت دیگر ۶۸/۲ تسهیلات پرداختی به بخش خدمات مربوط به سرمایه در گردش بوده است. این مساله نیز نشان می‌دهد که اهمیت این بخش در وام‌دهی بسیار پر اهمیت بوده است.

مقاصد بعدی وام‌ها

مقصد بعدی وام‌های بانکی بخش صنعت و معدن بوده است. این حوزه در ۱۲ ماهه سال گذشته ۸۹۷ هزار میلیارد تومان وام بانکی دریافت کرده و سهم ۳۰/۲ درصدی در این خصوص داشته است. نکته مهم در خصوص این حوزه این است که ۶۹۵ هزار میلیارد تومان از وام‌های پرداختی به این بخش، یعنی ۷۷/۴ درصدی آن بابت سرمایه در گردش بوده است. آمارهای نشان می‌دهد که کل تسهیلات پرداختی بابت سرمایه در گردش در سال گذشته یک میلیون و ۹۳۷ هزار میلیارد تومان و برابر با ۳۵/۹ درصد کل منابع تخصیص یافته بوده است. سهم بالای سرمایه در گردش بخش صنعت بیانگر نیاز وافر بخش‌های صنعتی به سرمایه در گردش و همچنین اولویت این حوزه در تامین مالی بانکی دارد. با این حال اگر نگاهی به آمارهای رشد اقتصادی در سال گذشته بیندازیم مشخص می‌شود که عملکرد بخش صنعت چندان مناسب نبوده است. بر این اساس، رشد اقتصادی این حوزه در فصل اول، دوم و سوم سال ۱۴۰۰ به ترتیب ۱/۶، ۵/۱ و ۳/۸ درصد بوده است. عملکرد ۹ ماهه این بخش نیز صفر درصد گزارش شده است. بنابراین سوالی که وجود دارد این است که آیا وام‌های پرداختی به این حوزه جوابگوی نیازهای بخش صنعت نبوده که کماکان شاهد رکود در این بخش هستیم؟ نکته قابل توجه آنکه در ۹ ماهه سال ۹۹ عملکرد این بخش ۶/۷ درصد بوده اما در ۹ ماهه سال ۱۴۰۰ این رقم به صفر رسیده است. بنابراین هر چند به نظر می‌رسد نشانه‌هایی از خروج از رکود با استناد به عملکرد برخی از حوزه‌های اقتصادی وجود دارد با این حال نمی‌توان افزایش تسهیلات پرداختی به ویژه به بخش صنعت و معدن را دلیلی بر ورود به دوره رونق دانست.

رونق بارکود؟

اولویت سوم بانک‌ها در پرداخت تسهیلات بانکی حوزه بازرگانی بوده است به طوری که این حوزه در ۱۲ ماهه سال گذشته ۴۴۷ هزار میلیارد تومان وام بانکی دریافت کرده است. سهم این بخش از کل تسهیلات پرداختی ۱۵ درصد بوده است. بخش کشاورزی در کنار بخش مسکن و ساختمان نیز اولویت‌های بعدی دریافت تسهیلات بوده‌اند و سهم هر یک از این وام‌ها به ترتیب ۶/۶ و ۶/۱۶ درصد بوده است. بخش متفرقه در این مدت اما کمترین وام را دریافت کرده و در ردیف آخرین وام گیرندگان بانکی جای گرفته است.

با مقایسه کل تسهیلاتی که در سال گذشته پرداخت شده با کل حجم نقدینگی (پایان بهمن ماه، بر اساس آمار بانک مرکزی) می‌توان پی برد که تقریباً یک سوم نقدینگی کشور صرف پرداخت تسهیلات بانکی شده است. شاید بررسی آمارهای رشد اقتصادی و حرکت در مسیر رشد نیز بتواند نشانی دال بر بهبود شرایط اقتصادی باشد. هر چند این مساله نمی‌تواند تاییدی باشد بر ورود به دوره‌های رونق اقتصادی، با این حال جان گرفتن فعالیت حوزه‌های مختلف اقتصاد می‌تواند پیام خروج از رکود را به همراه داشته باشد.

در همین زمینه افزایش چشمگیر مطالبات معوق یا عدم بازگشت تسهیلات اعطایی بانک‌ها به اشخاص حقوقی و حقیقی در زمان سررسید مطالبات است. بدون شک با توجه به سخت بودن دریافت وام و تسهیلات در ایران واضح است که ابر بدهکاران و وام‌گیرندگان بانکی سهم ویژه‌ای در معوقات بانکی نیز خواهند داشت. اما این سؤال پیش می‌آید که تولید این گونه ابر بدهکاران بانکی که فعالیت‌های آنها یا زیان ده بوده یا غیرمولد در نهایت چه ضرری را هم متوجه بانک و هم اقتصاد ایران خواهد کرد؟ در این موضوع ۴ مورد قابل توضیح است. اولاً؛ بخش عظیمی از وام‌های بانکی در اختیار گروه‌ها و اشخاص خاص باشد، جریان نقدینگی سیستم بانکی با اختلال مواجه خواهد شد و پولی که می‌توان به هر کسی وام داد تنها در اختیار گروه‌های خاص مسدود خواهد شد و ارزش افزوده‌ای نیز خلق نخواهد شد. دوماً؛ افزایش معوقات بانکی منجر به ناترازی بانک‌ها و اعسار پنهان در آنها خواهد شد. به زبان ساده تر زمانی که یک بانک تسهیلاتی پرداخت می‌کند و اقساط تسهیلات توسط گیرنده به بانک بر نمی‌گردد، باید مقدار تسهیلات موهوم شده (برنگشته بانکول)، به عنوان ضرر همزمان از دارایی‌ها و سرمایه بانک کم شود تا تراز ایجاد شود اما در عمل بانک‌های ایران ضرری شناسایی نکرده‌اند بلکه بر تسهیلاتی که موهوم شده و برنخواهد گشت، سود و جرمه تخصیص داده و آن را در دارایی هائیت می‌کنند. در واقع بر دارایی که وجود ندارد، سود می‌بندند و آن را ثبت می‌کنند. بر اساس برآوردها حدود ۵۰ درصد تسهیلات بانکی موهوم شده و بیش از دو سال از عدم بازگشت آن گذشته است. به این فاجعه «اعسار پنهان» می‌گویند. سوماً؛ این نوع تسهیلات دهی بانک‌ها و نکول آنها یکی از مصادیق خلق نقدینگی است که به شدت فعال است. چهارم؛ آنچه که گفته شد با ایجاد بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی (خلق پول به صورت برونزا) و همچنین خلق پول درونزا، نقدینگی روز به روز بیش تر از قبل و تورم توأم با آن خواهد آمد. لازم به ذکر است که بررسی روند صورت‌های مالی بانک‌ها نشان می‌دهد آنچه که گفته شد در بازه زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ تا به حال به صورت ویژه تری اتفاق افتاده و در دولت قبلی تقریباً سیستم بانکی به حال خود رها بود. هم‌تی رئیس کل سابق بانک مرکزی نیز تنها اقدامی که در مورد انتشار بدهکاران بانکی کرد همان نمایشی بود که در روز مناظرات داشت و نام چند بدهکار را در درون کاغذی به ابراهیم رئیسی داد. / ایران

غول‌های طلایی جهان در ۲۰۲۱

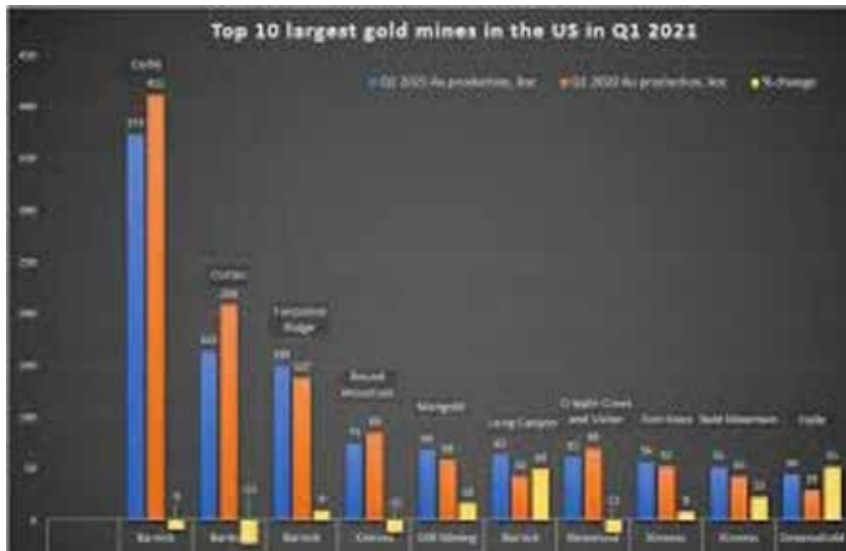
پربارترین استان‌های استخراج طلای روسیه واقع شده است. این معدن، بزرگ‌ترین فعالیت شرکت پالیوس است که تولیدش را در سال ۱۹۹۶ آغاز کرد و در حال حاضر بیش از نیمی از تولید طلای این شرکت روسی را تشکیل می‌دهد. سنگ معدنی استخراج شده از این معدن در سه کارخانه با مجموع ظرفیت سالانه ۱۳ میلیون تن فرآوری می‌شود.

همچنین معدن طلای کورتزیک مرکز بزرگ استخراج و فرآوری طلا در لندن و اورکا، نوادا، ایالات متحده با ۸۲۸ هزار اونس طلا است. معدن پوئبلو ویه خو در جمهوری دومینیکن در حدود ۱۰۰ کیلومتری شمال غربی شهر سانتو دو مینگو، پایتخت جمهوری دومینیکن قرار دارد و دارای ۸۱۴ هزار اونس طلا است.

از سوی دیگر معدن طلای کیبالی در جمهوری دموکراتیک کنگو در مجاورت شهر دو کو و ۲۱۰ کیلومتری آرو در مرز اوگاندا واقع شده است. کیبالی متعلق به شرکت‌های آنگلو گلد آشنانتی (۴۵ درصد)، بریک گلد کورپوریشن (۴۵ درصد) و سوسیتیه مانیر دو کیلو موتو (۱۰ درصد) است که ۸۱۲ هزار اونس طلا را در خود جای داده است.

مالارتیک کانادایی با ۷۱۵ هزار اونس طلا نیز بزرگ‌ترین معدن طلای کانادا است. در حال حاضر یک معدن روباز است اما این عملیات در حال پیشرفت یک پروژه بزرگ زیرزمینی است که مالارتیک کانادا را تقریباً تا سال ۲۰۲۸ به یک عملیات زیرزمینی تبدیل می‌کند و عمر معدن حداقل تا سال ۲۰۳۹ ادامه دارد. همچنین معدن دریاچه Detour کانادا با ۷۱۳ هزار اونس طلا با عمر معدن تقریباً ۲۲ ساله است. معدن دریاچه Detour دومین عملیات بزرگ تولید طلا در کانادا با بزرگ‌ترین ذخایر طلا و پتانسیل رشد قابل توجه است.

در این میان مجتمع معدنی لولو گونکو تو با ۷۰۰ هزار اونس طلا شامل دو مجوز معدنی لولو و گونکو تو است و در غرب کشور مالی در مجاورت مرز سنگال و رودخانه فالمه واقع شده است. شرکت معدنی لولو مالک معدن طلای لولو و شرکت معادن گونکو تو مالک معدن طلای گونکو تو است. این دو معدن متعلق به شرکت بریک (۸۰ درصد) و دولت مالی (۲۰ درصد) هستند. ایسنا

کیتکو بزرگ‌ترین معادن طلای جهان را بر اساس میزان تولید در سال ۲۰۲۱ رتبه‌بندی کرد. براساس این رتبه‌بندی معدن مورانتو ازبکستان در آسیای مرکزی با تولید بیش از دو میلیون اونس طلا به عنوان برترین معدن تولیدکننده طلا در سال ۲۰۲۱ شناخته شد.

معدن مورانتو در ازبکستان با تخمین تولید اندکی بیش از دو میلیون اونس طلا به عنوان رتبه اول این فهرست قرار دارد. این مجتمع معدنی در ازبکستان و متشکل از معدن روباز و عملیات شست و شوی پشته است. این معدن که توسط شرکت دولتی ناوویی اداره می‌شود، بیش از ۳/۳ کیلومتر طول، ۲/۵ کیلومتر عرض و نزدیک به ۶۰۰ متر عمق دارد. احتمالاً این معدن، عنوان خود را به عنوان بزرگ‌ترین معدن طلای جهان در آینده نزدیک حفظ خواهد کرد.

معدن کارلین ایالات متحده آمریکا با یک میلیون و ۵۰۱ هزار اونس طلا به عنوان معدن طلای نوادا شناخته می‌شود. کارلین ترند با طول ۵۶ کیلومتر، برای اولین بار توسط جان لایومور و آلن کوپ، زمین‌شناسان شرکت نیومونت در سال ۱۹۶۵ اکتشاف شده بود.

در این میان ذخایر مس و طلا گراسبرگ شرکت فریبورت مک موران در استان پاپوا اندونزی در سال ۱۹۳۶ توسط یک زمین‌شناس هلندی کشف شد که آن را ارتسبرگ یا کوه سنگ نامید. این معدن که برای ۳۰ هزار نفر اشتغال ایجاد کرده است، در ارتفاع ۴۱۰۰ متری از سطح دریا و نزدیک بلندترین کوه پاپوا قرار دارد. تولید طلا در سال ۲۰۰۱ به بالاتر از سه میلیون و ۵۰۰ هزار اونس رسید و در سال ۲۰۲۱ یک میلیون و ۳۷۰ هزار اونس طلا تولید کرد که نسبت به سال ۲۰۲۰ توانست ۶۲ درصد افزایش یابد. از طرفی معدن بزرگ المپیدا در یکی از

ریکاوری لاک پشتی اقتصاد جهان

چون سهام تکنولوژی و ارزهای دیجیتال، ضربه بدی خورده اند. اقتصاددانان به طور مداوم پیش بینی خود از رشد اقتصاد جهان را کاهش می دهند. اما سوال اینجاست که این نگرانی ها از رکود اقتصاد جهان تا چه اندازه تحقق یافته است؟ نگاهی به داده ها زمینه را برای خوش بینی محتاطانه، حداقل برای امروز، فراهم می کند.

نگاه منفی در نظر سنجی

درست است، به نظر می رسد در بسیاری از کشورها رکود اتفاق افتاده است. در کشورهای عضو سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه (OECD) اعتماد مصرف کنندگان نسبت به زمان شروع همه گیری کرونا کاهش یافته است. معیاری موسوم به اعتماد مصرف کنندگان آمریکایی که توسط دانشگاه میشیگان ایجاد شده است، در ماه جاری به پایین ترین سطح خود در طول یک دهه رسیده است. شرکت کنندگان در نظر سنجی شرایط مالی حال حاضر خود را تیره تر می بینند و تعداد کمی از آنها فکر می کنند اکنون زمان مناسبی برای خرید کالاهای بادوام است. در صورتی که مصرف کنندگان خرید را کاهش دهند، رشد اقتصادی کاهش می یابد.

وضعیت خوب مصرف کنندگان

با این وجود تا امروز به نظر می رسد کاری که مردم انجام می دهند با چیزهایی که می گویند متفاوت است. رزرو رستوران ها در وبسایت رزرواسیون اوپن تیبیل همچنان نسبت به پیش از وقوع همه گیری بالاتر است. در آمریکا نیز آمار اقامت هتل ها هنوز نشانه هایی از بهبود دارد. معیار عادات خرج کردن انگلیسی ها، که توسط اداره ملی آمار انگلستان و بانک مرکزی این کشور تهیه می شود نیز نشانه های کمی دارد مبنی بر اینکه مردم از فعالیت های اجتماعی یا خریدی که می توانند به تعویق انداخته شود کنار کشیده اند. حتی در صورتی که تورم قدرت خرید را کاهش دهد، مصرف کنندگان احتمالی می توانند برای مدتی به خرید ادامه دهند. طبق برآوردهای اکنون میست، خانوارها در کشورهای عضو سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه همچنان حدود ۴ هزار میلیارد دلار پس انداز دارند که در طول همه گیری کرونا جمع آوری شده است (این پس انداز معادل ۸ درصد تولید ناخالص داخلی است) و برعکس چیزی که عموماً گمان می رود، تمام آن در دستان ثروتمندان نیست. در آمریکا حساب های بانکی خانوارهای کم درآمد در پایان ۲۰۲۱ هنوز ۶۵ درصد نسبت به ۲۰۱۹ بیشتر بوده است.

افزایش مخارج سرمایه ای

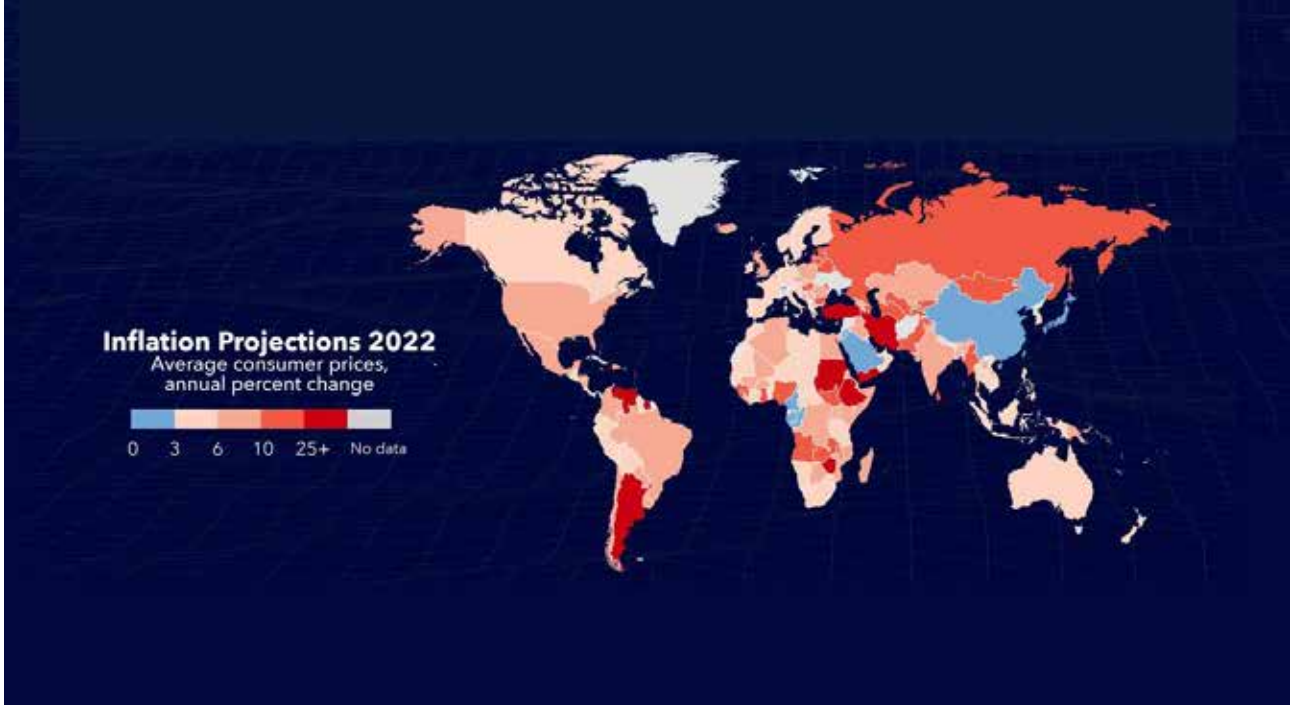
کسب و کارها نیز همچنان پویا تر هستند. روسای بسیاری از کشورها از افزایش هزینه ها در گزارش های مالی دوره ای شکایت کرده اند. ولی شاخص سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه در زمینه اعتماد کسب و کارها ثابت باقی مانده است. داده های سایت کارایی ایندیکس نشان می دهند که ممکن است افزایش موقعیت های شغلی در کشورهای ثروتمند متوقف شده باشد، ولی همچنان فراوان هستند. اشتیاق برای سرمایه گذاری نیز وجود دارد. تحلیلگران

اکنون میست در یک گزارش تاکید کرد که احتمال بروز یک رکود اقتصادی جدید وجود دارد. مطابق این تحلیل، جنگ روسیه و اوکراین سبب افزایش قیمت غذا و انرژی شده و به درآمد واقعی خانوارها ضربه زده است. قرنطینه کرونایی در چین نیز عرضه را مختل کرده و بانک های مرکزی نیز برای کاهش تورم در حال افزایش نرخ بهره هستند. این عوامل باعث شد که ریکاوری اقتصاد جهان در سال جاری کند شود.

اکنون میست در یک گزارش چشم انداز اقتصاد دنیا را از نظر رشد اقتصادی تحلیل کرد. در این گزارش عنوان شده است که از سال ۱۹۰۰ اقتصاد جهان تقریباً هر ۱۰ سال یک بار گرفتار رکود شده؛ به طوری که سرانه تولید ناخالص داخلی سالانه کاهش یافته است. در ۲۰۲۰ جهان عمیق ترین رکود اقتصادی پس از پایان جنگ جهانی دوم را تجربه کرد. آیا تنها دو سال بعد از آن، رکود دیگری در راه است؟

خوش بینی محتاطانه

شکی نیست که نگرانی ها از وقوع رکود اقتصادی در حال افزایش است. جنگ در اوکراین سبب افزایش قیمت غذا و انرژی شده و به درآمد واقعی خانوارها ضربه زده است. قرنطینه های کرونایی چین زنجیره عرضه جهان را دچار اختلال کرده است و بانک های مرکزی برای کاهش تورم به سرعت در حال افزایش نرخ های بهره هستند. نگرانی ها بابت شرایط اقتصاد جهان بازارهای مالی را نیز تکان داده است. در طول ماه گذشته بازارهای مالی در کشورهای ثروتمند حدود یک دهم افت داشته اند. دارایی های پرریسک

یکسری زمانی از تولید ناخالص داخلی هفتگی ۴۵ کشور از جمله هند، اندونزی و کشورهای جی ۷ که توسط نیکلاس وولوسکو از سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه ایجاد شده است، نشان‌دهنده پایداری رشد تولید ناخالص داخلی جهان در هفته‌های اخیر است. در حالت کلی، شاخص فعالیت اقتصادی گلدمن نسبت به اوایل ۲۰۲۱ (شروع بازگشایی اقتصادهای جهان) کاهش یافته است؛ ولی هنوز رضایت‌بخش است. اما اگر روسیه صادرات گاز به اروپا را متوقف کند، چین محدودیت‌های کرونایی را بیشتر کند یا بانک‌های مرکزی نرخ بهره را با سرعتی بیشتر از آنچه انتظار دارند افزایش دهند، این شرایط می‌تواند تغییر کند. به عقیده جی پی مورگان، داده‌های تاریخی نشان می‌دهند زمانی که بازار کار آمریکا تا این حد نزدیک به اشتغال کامل است، احتمال وقوع رکورد در میان مدت وجود دارد. اما به نظر نمی‌رسد دوازدهمین رکورد از سال ۱۹۰۰ تاکنون هنوز آغاز شده باشد.

بانک جی پی مورگان برآورد می‌کنند که مخارج سرمایه‌های جهان در سه ماه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱/۶ درصد افزایش داشته است.

نگرانی از رشد اقتصادی روسیه و چین

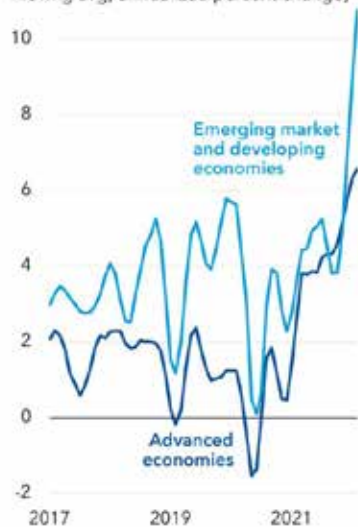
شرایط برخی کشورها ضعیف به نظر می‌رسد. گلدمن ساکس شاخصی به نام فعالیت جاری تولید می‌کند که رشد اقتصادی را براساس ترکیبی از برآوردها و داده‌های رسمی اندازه‌گیری می‌کند. رشد اقتصاد روسیه از زمانی که کشورهای غربی تحریم‌های شدیدی را علیه این کشور اعمال کرده‌اند تا حد زیادی کند شده است. در چین هم که برای مقابله با گسترش کرونا شدیدترین قرنطینه‌ها از سوی دولت اعمال شده است، احتمالاً اقتصاد در حال کوچک‌تر شدن است. جدیدترین داده‌های منتشر شده نشان می‌دهند تولید صنعتی در ماه آوریل ۲/۹ درصد و خرده‌فروشی ۱ درصد (قبل از تعدیل با نرخ تورم) نسبت به سال قبل کاهش داشته‌اند. به گفته تینگ لو، اقتصاددان برجسته بانک نامورا، ۴۱ شهر چین که حدود ۳۰ درصد از تولید ناخالص داخلی این کشور را تشکیل می‌دهند، در تاریخ ۱۰ ماه مه همچنان در قرنطینه کامل یا جزئی بوده‌اند. مجموعه‌ای از شاخص‌ها نشان‌دهنده آسیب مداوم به اقتصاد هستند. به عنوان نمونه، درآمد گیشه سینماها در ۵ روز منتهی به چهارم ماه مه نسبت به سال قبل ۸۲ درصد کاهش داشته است. ولی بیشتر کشورها قوی تر هستند.

Upward revisions

The war in Ukraine and a broadening of price pressures are expected to elevate inflation for longer than previously forecast.

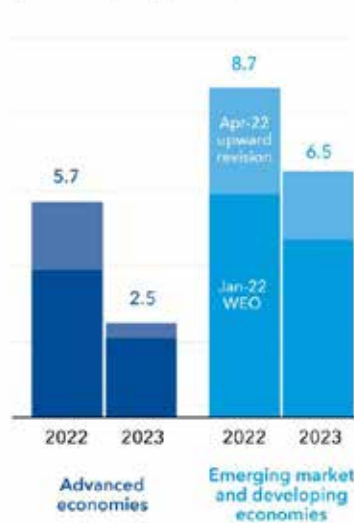
Inflation trends

(consumer price index, three-month moving avg; annualized percent change)

Inflation forecast

(consumer prices, percent)

Sources: IMF, World Economic Outlook; and IMF staff calculations.
Note: Left panel average inflation rates by economy group are purchasing-power-parity GDP weighted averages.

IMF

مرگ تدریجی تولید

در این رابطه در حالی که اخیراً معاون وزیر صمت از تصویب بسته ۲۷ ماده‌ای رفع موانع تولید در هیات دولت خبر داده، هنوز تکلیف طرح حمایت از کارخانجات صنعتی و واحدهای تولیدی که در مجلس تصویب شده نیز مشخص نبوده ولی به جای آن مجلس چراغ سبز به بنگاهداری بانک‌ها نشان می‌دهد؛ به طوری که در دی ماه سال گذشته محمد خدابنشی نایب‌رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس اعلام کرد که در جلسه این کمیسیون تبصره‌های یک تا پنج لایحه بودجه سال آینده با حضور معاون سازمان برنامه و بودجه و کارشناسان دیوان محاسبات و مرکز پژوهش‌های مجلس مورد بررسی قرار گرفته و طی آن نمایندگان بارفعا محدودیت بانک‌ها برای انجام سرمایه‌گذاری موافقت کردند!

بخشنامه ضد تولید

جدیدترین اقدام از این دست نیز به بخشنامه اخیر وزارت اقتصاد و گمرک ایران در خصوص لغو معافیت گمرکی ورود ماشین آلات و تجهیزات تولیدی بازمی‌گردد؛ معافیتی که برای شرکت‌هایی که در بخش صنعت فعال هستند بسیار حائز اهمیت بوده اما هفته قبل با استناد به قانون بودجه امسال از سوی مجلس و اصلاحاتی که در لایحه بودجه ۱۴۰۱ اعمال شده، بر اساس بندص تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کلیه ماشین آلات و تجهیزات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی مشمول پرداخت حقوق ورودی شده‌اند.

در واقع برای صنعتگران در بخش‌های تولیدی، کشاورزی، دارویی و غیره، وزارت صمت پیش از این در همکاری با گمرک ایران یک بسته تشویقی در نظر گرفته بود مبنی بر اینکه برای واردات ماشین آلات و تجهیزات تولیدی که نمونه و ظرفیت تولید داخلی آن وجود ندارد، معافیت گمرکی صادر می‌شد. این امر چه برای کارخانه‌های در حال احداث و چه برای واحدهایی که به دنبال نوسازی و به‌روزرسانی خط تولید خود بوده‌اند، صورت می‌گرفت. با این حال پس از اینکه در دی ماه سال گذشته، بخشنامه‌ای نسبت به عدم شمول معافیت مالیات بر ارزش افزوده و عوارض برخی از کالاهای وارداتی ابلاغ شد، چند روز قبل نیز لغو معافیت گمرکی واردات ماشین آلات تجهیزات خطوط تولید باعث شو که شدن برخی فعالان صنعتی شده و حتی صدای اعتراض آن‌ها به خبرگزاری‌های دولتی نیز رسید.

حرکت برخلاف حمایت از تولید

در این خصوص آرمان خالقی قائم مقام خانه صنعت، معدن و تجارت ایران به «جهان صنعت» می‌گوید: قاعدتاً این موضوع نقض غرض است؛ یعنی به نوعی با روح قانون قبلی که بحث حمایت از تولید را مطرح می‌کرد منافات دارد. حتی در قانون مالیات بر ارزش افزوده نیز تصریح شده بود که حقوق ورودی از ماشین آلات و تجهیزات صنعتی و کشاورزی اخذ نخواهد شد. معتقدم چنین اقداماتی، تصمیماتی مقطعی و بدون توجه به قوانین قبلی است. یعنی دوستانی که

در حالی که مطابق شعارهای سال که از سوی مقام معظم رهبری تبیین می‌شوند، باید کلیه سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های دستگاه‌های اجرایی معطوف به رفع موانع تولید و ارتقای وضعیت صنعتگران کشور باشد، شاهد هستیم که مکرراً به واسطه دیدگاه‌های بخشی‌نگر و نیز بخشنامه‌های خلق‌الساعه، موانع جدید در مسیر تولیدکنندگان قرار می‌گیرد.

نمونه‌های این قضیه در طول چند ماه گذشته کاملاً مشهود بوده است. به عنوان نمونه در حالی که کشور نیاز مبرمی به درآمدهای ارزی دارد، برای صادرات فولاد تعرفه ۱۷ درصدی وضع می‌شود؛ این در حالی است که سال گذشته به واسطه مشکلات ناشی از قطعی برق و کمبود گاز، فولاد مبارکه به عنوان یکی از قطب‌های اقتصادی کشور در حالی که می‌توانست به تولید ۹/۵ میلیون تن در سال دست پیدا کند، ۸/۵ درصد کاهش تولید داشته است. نکته جالب در این رابطه این است که وقتی به واسطه افزایش چالش‌های اینچینی در سال گذشته در حدود ۱۱۰ کارخانه فعال فولادی مربوط به بخش خصوص تعطیل شده‌اند، وزیر صنعت در واکنش به اعتراض تولیدکنندگان نسبت به وضع موجود از آنها خواست که جمع کنند و به سوریه بروند! یا اینکه اکنون شواهد نشان می‌دهد به واسطه مشکلات پیش روی تولیدکنندگان، بسیاری از فعالان صنعتی در مناطق غربی کشور در حال انتقال کارخانه‌های خود به شهرهای مرزی عراق و ترکیه هستند.

در وضع آن دست داشته‌اند، احتمالاً اطلاعی از سیاست‌های کلی نداشته‌اند که بایک قانون یک‌ساله، یک قانون دائمی را نقض می‌کنند. در این راستا هم اداره کل قوانین مجلس به عنوان مرجع رسیدگی و هم دولت باید به این موضوع ورود کنند. البته ما نظرات خود را به رییس کمیسیون صنایع مجلس ارسال کرده‌ایم و نظر مجلس در خصوص این عدم معافیت را جویا شده‌ایم.

خالقی در ادامه می‌افزاید: قاعدتا در اینجا باید صدای بخش تولید به نهادهای بالادستی برسد که بر چه مبنایی معافیت واردات ماشین‌آلات و تجهیزات تولیدی برداشته شده است. کسانی که پیش از این بر مبنای قانون معافیت گمرکی ثبت و سفارش کرده و برای فرآیندهای تولیدی خود برنامه‌ریزی کرده‌اند، امروز با این قانون خلق الساعه، تمام محاسبات سرمایه‌گذاری‌شان به هم خواهد ریخت. در واقع تصمیماتی اینچنینی نه تنها دوراندیشانه نبوده، بلکه خلاف حمایت از تولید نیز محسوب می‌شود؛ امری که انگیزه سرمایه‌گذاری و به‌روزرسانی ماشین‌آلات تولیدی برای فعال صنعتی را کاهش می‌دهد.

شوک به تولیدکننده

از سوی دیگر علیرضا مرادزاده کارشناس و فعال حوزه صنعت نیز در گفت‌وگو با «جهان‌صنعت» در این خصوص توضیح می‌دهد: شما زمانی که به عنوان یک فعال تولیدی دارای معافیت گمرکی باشید، حوزه مالیاتی شما این امکان را فراهم می‌کند تا به جای پرداخت ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده، چک تضمین به اداره مالیات بدهید. این تسهیلات تنها به اشخاصی که دارای معافیت گمرکی هستند، اعطای می‌شود؛ یعنی اگر خط تولید شما مشابه تولید داخلی نداشته باشد، وزارت صمت برای ورود ماشین‌آلات و تجهیزات، حقوق گمرکی را صفر و گمرک نیز در نامه‌ای خطاب به سازمان امور مالیاتی اعلام آمادگی می‌کند که این اشخاص به جای ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده و پرداخت نقدی آن، چک تضمین به اداره کل مالیاتی ارائه کنند و متعاقبا با اعلام رسمی امور مالیاتی بدون پرداخت مالیات بر ارزش افزوده کالای خود را از

گمرکات اجرایی ترخیص کنند.

این مساله یک رقم قابل توجه برای صنعتگر است که بر اساس ارزش خط تولید، بعضا می‌تواند به بالای یک تا ۱/۵ میلیارد تومان نیز برسد. با این حال بخشنامه اخیر تقریبا تمام تولیدکنندگان را مستاصل و شگفت‌زده کرده است. این اقدام باعث می‌شود شما مانند قضیه خودرو که چاره دیگری به غیر از خرید از دو خودرو ساز بزرگ کشور و یا برخی از محصولات چینی ندارید به عنوان مثال در بخش دارو که حوزه تخصصی من است، صنعتگر ناچار می‌شود تنها از ظرفیت تولید داخل استفاده کند، این در حالی است که بخش عمده‌ای از ماشین‌آلات خطوط تولید دارو دارای فناوری بسیار بالا بوده و شاید در این خصوص انجمن‌های تولیدکننده داخلی مدعی تولید آنها در داخل باشند، اما به اعتقاد من، در حال حاضر میان تولیدات ماشین‌آلات خط تولید داروسازی داخلی و خارجی تفاوت‌های چشمگیری وجود دارد. نمونه این مساله در بحث دستگاه‌های هواساز داروسازی را تولید داخلی محسوب کرده و یا اجازه ثبت سفارش آن را نمی‌دهد. یا اینکه اگر اجازه ثبت سفارش وجود داشته باشد، شامل معافیت‌های مالیاتی و گمرکی نمی‌شود. یعنی وزارت صمت در اینجای میان دستگاه‌های هواساز داروسازی با دستگاه‌های هواساز یک ساختمان یا مجتمع تجاری تفاوتی قائل نشده است!

وی در خصوص چالش‌های این مساله می‌گوید: شما وقتی در صنعت داروسازی بخواهید در سطح بالا، یک کارخانه داروسازی احداث کرده و محصول خود را تحت لیسانس تولید و صادرات کنید، از شما مدرکی دال بر وجود استاندارد «یورو ونت» خواسته می‌شود. این در حالی است که هیچ‌کدام از تولیدکنندگان هواساز داخلی ما چنین استانداردی را ارائه نمی‌کنند و وقتی هم معترض می‌شوید که قصد تولید تحت لیسانس و صادرات دارو را داریم، می‌گویند، تولید داخل دستگاه‌های هواساز ما در حد «یورو ونت» است، اما قادر به ارائه چنین مدرک استاندارد نیستیم!

حرکت پله به پله برای محدودیت بیشتر

مرادزاده در بخش دیگری از صحبت‌های خود می‌افزاید: در واقع بخشنامه جدید برای عدم معافیت گمرکی ماشین‌آلات و تجهیزات تولیدی به واسطه هزینه‌های بالایی که برای تولیدکننده ایجاد می‌کند، باعث می‌شود که صنعتگر یا دستگاه‌ها و خطوط تولید خود را تعویض و به‌روزرسانی نکنند و یا اینکه کلا از خیر احداث کارخانه جدید بگذرد. به عنوان مثال یکی از خطوط تولید ما قیمتی در حدود ۱/۵ میلیون یورو دارد. شما برای وارد کردن چنین دستگاهی اکنون باید ۱۰ درصد عوارض گمرکی و ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده پرداخت کنید که با محاسبه نرخ ارز نیمایی این مبلغ با فرض باقی ماندن نرخ اظهار گمرکی بر اساس ارز ۴۲۰۰ تومانی به چیزی حدود دو میلیارد تومان می‌رسد و اگر نرخ ارز اظهار گمرکی بر

ادامه در صفحه ۳۰

رکوردزنی خروج سرمایه از کشور

منتشر نشده، اما در خلال این آمار و ارقام اطلاعاتی در خصوص عملکرد شاخص قیمت مصرف کننده در سال ۹۹ منتشر شده است. مطابق این اطلاعات، نرخ تورم در پایان سال ۹۹ به ۴۷/۱ درصد رسیده که این رقم برای گروه خوراکی ها ۵۵/۱ درصد است. این در حالی است که طبق آمارهای اعلامی از سوی مرکز آمار، نرخ تورم در پایان سال ۹۹ برابر با ۳۶/۴ درصد بوده است. بنابراین رقم تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی ۱۱ درصد بالاتر از رقمی است که مرکز آمار محاسبه کرده بود.

رکوردزنی خروج سرمایه

بانک مرکزی نماگرهای اقتصادی سه ماهه سوم سال ۱۴۰۰ را منتشر کرد. بر اساس اطلاعات ارائه شده در این گزارش، وضعیت تراز پرداخت ها به وضعیت نگران کننده ای در ۹ ماهه سال گذشته رسیده است. طبق اطلاعات ارائه شده از سوی بانک مرکزی، خالص حساب سرمایه در ۹ ماهه ۱۴۰۰ به منفی ۱۰/۱ میلیارد دلار رسیده است. رقم خالص حساب سرمایه کوتاه مدت و بلندمدت در مدت یاد شده نیز به ترتیب به منفی ۹/۷ میلیون دلار و منفی ۲۲۴ میلیون دلار رسیده است. نکته قابل توجه این است که خالص حساب سرمایه در ۹ ماهه سال ۹۹ برابر با ۵/۱ میلیون دلار بوده است. با مقایسه آمارهای دو سال یاد شده می توان فهمید که میزان خروج سرمایه در سه ماهه سوم ۱۴۰۰ بار شد ۹۶ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۹۹ همراه شده است. افزایش سرعت خروج سرمایه از کشور مطابق آمارهای اعلامی می تواند زنگ خطری برای وضعیت سرمایه گذاری در کشور باشد. در کنار آمارهای مربوط به خروج سرمایه از کشور، برآوردهای بانک مرکزی از بهبود وضعیت صادراتی کشور خبر می دهند. صادرات نفتی کشور در ۹ ماهه سال گذشته مطابق اطلاعات بانک مرکزی به ۲۷/۹ میلیارد دلار رسیده که نسبت به ۹ ماهه سال ۹۹ تقریباً دو برابر شده است. میزان صادرات غیر نفتی نیز در مدت یاد شده پارسل ۲۸ میلیارد دلار اعلام شده که ۱/۵ برابر ۹ ماهه سال ۹۹ است. نگاهی به جزئیات آمارهای اعلامی نشان می دهد که به طور کلی روند صادرات کشور در سال گذشته مثبت بوده است، به طوری که در سه ماهه اول سال میزان کل صادرات نفتی و غیر نفتی ۱۷/۲ میلیارد دلار بوده که تا پایان نیمه اول سال به ۳۶/۱ میلیارد دلار رسیده است. این میزان در پایان

بانک مرکزی از وضعیت شاخص های عمده اقتصادی در سه ماهه سوم ۱۴۰۰ رمزگشایی کرد. در گزارش جدید بانک مرکزی سه تصویر آماری جدید به چشم می خورد. نخست آنکه طبق برآوردهای اعلامی، رقم خروج سرمایه از کشور در ۹ ماهه سال گذشته به بیش از ۱۰ میلیارد دلار رسیده که دو برابر ۹ ماهه سال ۹۹ است. این مساله افزایش سرعت خروج سرمایه از کشور را تایید می کند. تصویر آماری دوم سه برابر شدن میزان صادرات نفتی و غیر نفتی در ۹ ماهه سال ۱۴۰۰ است. نکته قابل توجه آنکه صادرات نفتی ۹ ماهه پارسل به نسبت ۹ ماهه سال ۹۹ دو برابر و صادرات غیر نفتی نیز ۱/۵ برابر شده است. به نظر می رسد محدودیت های صادراتی کشور در سال گذشته کمتر شده و زمینه های فروش اقلام نفتی و غیر نفتی برای کشور بیش از پیش فراهم شده است. سهم ۵/۴ درصدی بخش نفت در رشد اقتصادی سه ماهه سوم سال گذشته به عنوان یکی از پیشران های اصلی رشد نیز این مساله را تایید می کند. سومین تصویر آماری بانک مرکزی نیز عملکرد شاخص های تورمی است. هر چند اطلاعاتی از وضعیت تورم در سال گذشته

۹ ماهه پارسال نیز به ۵۶ میلیارد دلار رسیده است. رقم کل صادرات نفتی و غیرنفتی در سال گذشته نسبت به سال ۹۹ بیش از ۱/۵ برابر شده است. هرچند بهبود وضعیت صادراتی کشور در آمارهای اعلامی مشهود است با این وجود کماکان فاصله زیادی با میزان صادرات در سالهای ۹۶ و ۹۷ داریم که به ترتیب ۹۶ و ۹۳/۳ میلیارد دلار بوده است.

سهم نفت در رشد اقتصادی

اگر نگاهی به آمارهای مربوط به تولید ناخالص داخلی بیندازیم متوجه می شویم که نفت سهم قابل توجهی در رشد اقتصادی سال گذشته داشته است. بر اساس آمارهای اعلامی، نرخ رشد اقتصادی با نفت و بدون نفت در ۹ ماهه سال گذشته به ترتیب ۵/۷ و ۵/۸ درصد بوده است. نکته نخست آنکه در تمام فصول سال گذشته نرخ رشد اقتصادی مثبت بوده است. نکته دوم آنکه دو بخش نفت و خدمات پیشرانهای اصلی رشد در مدت یادشده بوده اند. برای مثال در فصل بهار ۱۴۰۰، رشد بخش نفت ۲۳/۳ درصد و رشد بخش خدمات نیز ۷/۴ درصد بوده است. این ارقام در فصل دوم سال گذشته به ترتیب به ۷/۴ و ۴/۲ درصد رسیده و در سه ماهه سوم سال نیز رشد اقتصادی بخش نفت و خدمات به ترتیب ۵/۴ و ۸/۱ درصد اعلام شده است. هرچند عملکرد بخش نفت به تدریج با افت همراه بوده با این حال سهم آن در رشد اقتصادی همچنان پررنگ بوده که این مساله نشان می دهد زمینه های صادرات و فروش نفت برای دولت کماکان وجود دارد

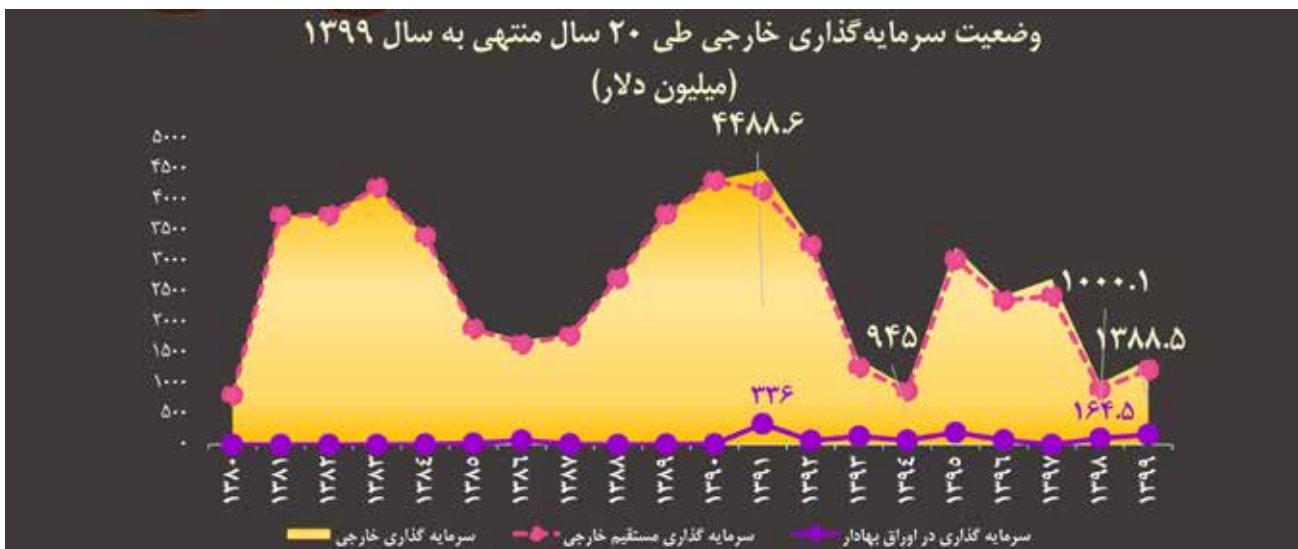
طی ۲۰ سال منتهی به سال ۱۳۹۹، روند سرمایه گذاری خارجی ایران با فراز و نشیب های زیادی مواجه بوده که از جمله مهم ترین دلایل آن می توان به تحریم های بین المللی اشاره کرد. در سال ۱۳۹۹ سرمایه گذاری خارجی ایران حدود ۱٫۴ میلیارد دلار بوده که این رقم در مقایسه با سال ۱۳۹۸ حدود ۳۹ درصد افزایش یافته است. در این گزارش، روند سرمایه گذاری خارجی طی ۲۰ سال منتهی به سال ۱۳۹۹ به تفکیک سرمایه گذاری خارجی و سرمایه گذاری در اوراق بهادار و دلایل نوسانات آن ارائه شده است.

و محدودیت ها در این خصوص کمتر شده است. در مدت یادشده، بخش کشاورزی بدترین عملکرد را داشته و در همه فصول سال رشد منفی را تجربه کرده است. رشد این بخش در فصل اول تا سوم سال به ترتیب ۲/۲-، ۱/۹- و ۲/۵- درصد بوده است. عملکرد بخش صنعت نیز در مدت یادشده به ترتیب ۱/۶، ۵/۱- و ۳/۸ درصد بوده است.

آمارهای تازه از شاخص تورمی

در کنار آمارهایی که بانک مرکزی ارائه کرده، تصویر جدیدی از وضعیت شاخص تورمی به دست آمده است. از آنجا که مرکز آمار نهاد رسمی انتشار نرخ تورم به حساب می آید بانک مرکزی اطلاعاتی در این خصوص ارائه نمی دهد. در گزارش تازه بانک مرکزی نیز اشاره ای به وضعیت تورم در سال گذشته نشده است با این حال این نهاد آمارهای تورمی سال ۹۹ را به روزرسانی کرده است. بر اساس اطلاعات این مرکز، نرخ تورم در سال ۹۹ رکوردهای جدیدی به ثبت رسانده است. نرخ تورم سال ۹۹ طبق این گزارش برابر با ۴۷/۱ درصد بوده است حال آنکه مرکز آمار این نرخ را ۳۶/۴ درصد اعلام کرده بود. به این ترتیب شکاف تورمی در آمارهای این دو مرکز به حدود ۱۱ درصد می رسد. تورم خوراکی ها نیز در پایان سال ۹۹ طبق اعلام بانک مرکزی به ۵۵/۱ درصد رسیده است. اما آمارهای فصلی این مرکز از سرعت بالای رشد تورم فصلی در سال ۹۹ خبر می دهد. برای مثال نرخ تورم در سه ماهه دوم سال ۳۶/۷ درصد اعلام شده که در سه ماهه چهارم سال به ۶۴/۱ درصد رسیده تورم خوراکی ها نیز در همین بازه زمانی از ۳۷/۳ درصد در فصل دوم سال به ۸۶/۶ درصد در فصل چهارم سال رسیده است. رکورد شکنی در شاخص های تورمی نشان از وضعیت نگران کننده رشد قیمتی کالاها و اقلام مصرفی دارد. شکاف آماری بین مرکز آمار و بانک مرکزی نیز نکته مهمی است که نشان می دهد اطلاعات درست و دقیقی از وضعیت تورم از سوی نهادهای رسمی منتشر نمی شود.

روند فزاینده بدهی های دولت

مرگ تدریجی ...

اساس نرخ سامانه ETS به روزرسانی شود این رقم به چیزی حدود هفت و نیم میلیارد تومان می‌رسد؛ در نتیجه عملاً یا مجبور می‌شوید خطوط تولید خود را به روزرسانی نکنید که منجر به کاهش کیفیت محصول می‌شود و یا اینکه از سرمایه‌گذاری برای احداث خطوط جدید تولید منصرف شوید. در واقع سال گذشته چنین مشکلی برای واردات ماشین‌آلات در بحث مالیات ایجاد شد و اکنون یک پله به مشکل قبلی نیز افزوده شده است. یعنی در زمستان سال گذشته شما برای واردات دستگاه‌ها و ماشین‌آلات، معافیت گمرکی داشتید اما اداره مالیات این معافیت را از شما به واسطه بخشنامه جدید قبول نمی‌کرد، اما دیگر امروز همان معافیت گمرکی را نیز ندارید. در واقع در اینجا از سرمنشاء و بالادست برای ایجاد محدودیت اقدام شده است، چرا که وقتی تولیدکننده معافیت گمرکی نداشته باشد، ملزم به پرداخت مالیات بر ارزش افزوده بوده و چک تضمین مالیات نیز از او پذیرفته نمی‌شود. به همین دلیل است که طی روزهای اخیر بسیاری از صنعتگران دچار تشویش، اضطراب و سردرگمی شده‌اند. در واقع وقتی شعار سال حمایت از تولید و رفع موانع است، مشخص نیست که چنین بخشنامه‌هایی با کدام منطق و نظر کارشناسی ابلاغ می‌شود؟ در این رابطه ما در مورد بازرگانی و واردات یک کالا صحبت نمی‌کنیم که بحث فروش و سود آن مطرح باشد، بلکه مساله خط تولید مطرح است. در بحث تولید دارو یک بحث آن نیروی انسانی، منابع مواد اولیه و فرمولاسیون است، اما قسمت مهم‌تر مربوط به ماشین‌آلاتی است که تولید دارو را انجام می‌دهد و اگر این ماشین‌آلات کیفیت لازم را نداشته باشد، قطعاً برای تولید محصول نهایی نیز دچار اشکال خواهید شد. مرادزاده همچنین با بیان اینکه در وهله اول باید ظرفیت تولید داخل تقویت شده و در این خصوص جای هیچ‌گونه شک و شبهه‌ای نیست، توضیح می‌دهد: وقتی یک ماشین با کیفیت مناسب و گارانتی در داخل کشور تولید شود و قیمت آن هم نصف نمونه مشابه خارجی باشد، قاعدتاً هر تولیدکننده‌ای از آن استقبال کرده و قطعاً از ظرفیت تولید داخل استفاده می‌کند، اما وقتی ظرفیت تولید اثبات نشده و بسیاری از خطوط تولید در داخل نیز ایجاد نشده است، چنین اقداماتی به غیر از فشار مضاعف روی صنعتگران معنی دیگری نمی‌تواند داشته باشد؛ امری که در نهایت باعث خروج سرمایه یا انصراف تولیدکننده از احداث کارخانه خواهد شد.

وی همچنین در ادامه هشدار داد: اقدامات اخیر نشان می‌دهد که حلقه محدودیت‌ها در حال تنگ‌تر شدن برای تولیدکنندگان است. برای مثال اقدام اخیر جهت واردات ماشین‌آلات در زمستان سال گذشته ابتدا در خصوص عدم معافیت مالیاتی و سپس عدم معافیت حقوق گمرکی صورت گرفت است. اکنون هم به نظر می‌رسد مرحله سوم این حلقه، تبدیل نرخ ارز تدریجی به نرخ ارزی نیمایی جهت محاسبه نرخ اظهار گمرکی برای ترخیص کردن دستگاه‌ها و ماشین‌آلات باشد. به عنوان مثال نرخ ارز یورو در سامانه اظهار گمرک که به صورت هفتگی اعلام می‌شود در حدود ۴۶۰۰ تا ۴۷۰۰ تومان است، اما اکنون صحبت‌هایی مطرح می‌شود مبنی بر اینکه قرار است این قیمت به نرخ نیمایی یعنی حداقل ۲۶ هزار تومان تبدیل شود که در این صورت تبعات و پیامدهای این مساله برای صنعتگران و بخش تولید کشور قابل ملاحظه و آسیب‌زا خواهد بود.

طبق اطلاعات بانک مرکزی بازار پول نیز با تحولاتی در طول دوره مورد بررسی همراه شده است. حجم نقدینگی با رشد ۲۷/۴ درصدی در سه ماهه سوم سال گذشته به ۴۴۲۶ هزار میلیارد تومان رسیده است. پایه پولی نیز رشد ۲۲/۲ درصدی در مدت یاد شده داشته و به ۵۶۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. در این مدت رشد پول ۲۷/۱ درصد و رشد شبه پول نیز ۲۷/۴ درصد بوده است. مقایسه این آمارها با آمارهای سال ۹۹ نشان می‌دهد که رشد نقدینگی در سه ماهه سوم این سال برابر با ۲۶/۶ درصد بوده است. رشد پایه پولی نیز در مدت یاد شده ۱۵/۵ درصد بوده است. بنابراین مشخص است که نقدینگی به طور مکرر در حال افزایش بوده و سیاست‌گذاری‌های بانک مرکزی کمکی به کنترل رشد نقدینگی و پایه پولی نکرده است. بدهی دولت به بانک مرکزی و بانک‌ها نیز در طول زمان همواره رو به افزایش بوده است. طبق گزارش ارائه شده، بدهی دولت به بانک مرکزی در سه ماهه سوم سال گذشته بارشد ۳۹ درصدی همراه شده و به ۱۶۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. بدهی دولت به بانک‌ها نیز در این مدت ۴/۲ درصد رشد کرده و به رقم بی‌سابقه ۴۱۳/۵ هزار میلیارد تومان رسیده است. در سه ماهه سوم سال ۹۹ میزان بدهی دولت به بانک مرکزی و بانک‌ها به ترتیب ۱۱۱/۵ و ۳۶۵/۴ هزار میلیارد تومان بوده است. در این آمارها، بالاترین درصد رشد بدهی دولت به بانک مرکزی مربوط به سال ۹۷ است که ۱۷۱/۸ درصد اعلام شده است. این رقم در سال‌های ۹۸ و ۹۹ به ترتیب ۴/۵ و ۵۰/۸ درصد بوده است. به نظر می‌رسد تداوم بی‌رویه استقرار دولت از بانک مرکزی و بانک‌ها دلیل اصلی ثبت چنین آمارهایی است. در عین حال خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی نیز با افزایش در سال گذشته همراه بوده است. در حالی که دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در سه ماهه سوم سال ۹۹ برابر با ۳۸۳/۸ هزار میلیارد تومان بوده این رقم در سه ماهه سوم سال گذشته به ۴۹۳/۵ هزار میلیارد تومان رسیده است. بدیهی است این مساله نیز نشانی دال بر افزایش چاپ ریال از سوی بانک مرکزی در ازای درآمدهای ارزی دولت است که آثار پولی و تورمی به همراه داشته است. نرخ بیکاری نیز طبق آمارهای بانک مرکزی در فصل پاییز سال گذشته به ۸/۹ درصد رسیده است. مرکز آمار نیز این رقم را ۸/۹ درصد اعلام کرده بود. رقم نرخ بیکاری برای زنان و مردان نیز در آمارهای اعلامی به ترتیب ۱۵/۷ و ۷/۶ درصد بوده است. همچنین نرخ بیکاری در میان جوانان ۱۸ تا ۳۵ ساله برابر با ۱۶/۱ درصد و در میان جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله برابر با ۲۳/۶ درصد بوده است.

چشم انداز بازار کار در سال ۲۰۲۲

در این اینفوگرافیک، با توجه به آخرین گزارش منتشر شده توسط سازمان جهانی کار، به بررسی چشم انداز بازار کار در سال ۲۰۲۲ پرداخته می شود. نرخ بیکاری، نرخ مشارکت اقتصادی و نسبت اشتغال جهان در سال ۲۰۲۲ به ترتیب ۵،۹ درصد، ۵۹،۳ درصد و ۵۵،۸ درصد پیش بینی شده است. بررسی ها نشان می دهد ایران در مقایسه با کشورهای هم گروه خود (کشورهای با درآمد متوسط رو به پایین) نرخ بیکاری بالاتر و نرخ مشارکت اقتصادی پایین تری دارد. نسبت تعداد شاغلان به جمعیت در سن کار نیز در ایران به مراتب پایین تر از متوسط کشورهای نامبرده است.

نرخ بیکاری نرخ مشارکت اقتصادی نسبت اشتغال	وضعیت بازار کار جهان به تفکیک گروه های درآمدی (گروه سنی ۱۵ تا ۶۴ سال)				
	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳
جهان	۵،۴٪ ۶۰،۵٪ ۵۷،۳٪	۶،۶٪ ۵۸،۶٪ ۵۴،۸٪	۶،۲٪ ۵۹٪ ۵۵،۴٪	۵،۹٪ ۵۹،۳٪ ۵۵،۸٪	۵،۷٪ ۵۹،۴٪ ۵۶٪
کشورهای با درآمد پایین	۴،۹٪ ۶۷،۳٪ ۶۴٪	۵،۶٪ ۶۵،۴٪ ۶۱،۷٪	۵،۹٪ ۶۵،۷٪ ۶۱،۹٪	۶٪ ۶۶،۲٪ ۶۲،۲٪	۵،۷٪ ۶۶،۴٪ ۶۲،۶٪
کشورهای با درآمد متوسط رو به پایین	۵،۱٪ ۵۴،۸٪ ۵۲٪	۶،۶٪ ۵۲،۵٪ ۴۹٪	۵،۹٪ ۵۳٪ ۴۹،۹٪	۵،۶٪ ۵۳،۶٪ ۵۰،۶٪	۵،۴٪ ۵۳،۸٪ ۵۰،۹٪
کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا	۶٪ ۶۵،۵٪ ۶۱،۶٪	۶،۷٪ ۶۳،۶٪ ۵۹،۳٪	۶،۷٪ ۶۴٪ ۵۹،۷٪	۶،۶٪ ۶۴،۱٪ ۵۹،۹٪	۶،۳٪ ۶۴٪ ۵۹،۹٪
کشورهای با درآمد بالا	۴،۸٪ ۶۱٪ ۵۸،۱٪	۶،۵٪ ۶۰،۲٪ ۵۶،۳٪	۵،۶٪ ۶۰،۳٪ ۵۶،۹٪	۴،۹٪ ۶۰،۳٪ ۵۷،۴٪	۴،۷٪ ۶۰،۴٪ ۵۷،۵٪

نسبت اشتغال طی سال های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲، بر اساس جنسیت و گروه های درآمدی (درصد)

	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹
جهان				
زن	۲۳،۸	۲۳،۴	۲۳	۲۵،۲
مرد	۶۷،۹	۶۷،۳	۶۶،۶	۶۹،۴
کشورهای با درآمد پایین				
زن	۵۳،۸	۵۳،۳	۵۳،۲	۵۵،۷
مرد	۷۰،۸	۷۰،۷	۷۰،۵	۷۳،۶
کشورهای با درآمد متوسط رو به پایین				
زن	۲۲،۲	۲۱،۶	۲۱،۱	۲۳،۲
مرد	۶۸،۷	۶۷،۸	۶۶،۶	۷۰،۵
کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا				
زن	۵۱،۸	۵۱،۵	۵۱،۳	۵۳،۶
مرد	۶۸،۱	۶۸	۶۷،۴	۶۹،۶
کشورهای با درآمد بالا				
زن	۵۰،۵	۵۰،۲	۴۹،۴	۵۱
مرد	۶۴،۳	۶۳،۸	۶۳،۲	۶۵،۳

بر اساس پیش بینی های سازمان جهانی کار، شکاف میان نسبت اشتغال زنان و مردان در جهان، طی سال ۲۰۲۲، تا حدی کاهش خواهد یافت؛ هرچند سهم شاغلان از کل جمعیت در هر دو گروه زنان و مردان، همچنان پایین تر از سطح پیش از بحران کووید-۱۹ خواهد بود. شکاف میان نسبت اشتغال زنان و مردان، در کشورهای با درآمد متوسط رو به پایین، بیش از سایر کشورها خواهد بود. کمترین شکاف نیز کشورهای با درآمد بالا مشاهده می شود.

هفت دستورالعمل بانکی وزیر اقتصاد

در سالیان گذشته نیز بحث هدایت اعتبارات به سمت بخش‌های تولیدی همواره مطرح بوده و سیاستگذاران همواره اعلام کرده‌اند که منابع بانکی باید به خدمت تولید درآید. این مساله اما همواره با انحرافات همراه بوده است به طوری که منابع یاد شده در غالب موارد به هدف اصلی اصابت نکرده است. انتشار لیست ابر بدهکاران بانکی در هفته‌های گذشته نیز مصداق همین مساله است و نشان می‌دهد که نهادهای قدرت همواره سعی در جذب منابع بانک‌ها به سمت حوزه‌های مورد نظر خود داشته‌اند. بنابراین باینکه دولت کنونی خود را مکلف به انجام اصلاحات لازم در حوزه نظام بانکی می‌داند باید دید که سیاست‌ها و اهداف تعیین شده از سوی وزارت اقتصاد می‌تواند سمت و سوی سیاست‌های بانکی را تغییر دهد.

اما بسته سیاستی بانک مرکزی چه می‌گوید؟ آن‌طور که بررسی‌ها نشان می‌دهد این بسته سیاستی به مدیران بانک‌های سپه، ملی، کشاورزی، مسکن، ملت، تجارت، صادرات، توسعه صادرات، صنعت و معدن، پست بانک، توسعه تعاون و رفاه کارگران ابلاغ شده است. اهداف دستورالعمل اجرایی راهبردهای بانکی نیز هدایت اعتبار بانکی به سمت تولید دانش بنیان مبتنی بر اشتغال آفرین، رفع ناترازی موسسات اعتباری، کنترل تورم، تنوع بخشی به شیوه‌های تامین مالی، اصلاح رابطه موسسات اعتباری با مردم و حاکمیت، تسهیل دسترسی برای تولیدکنندگان و خانوارها به منابع بانکی، تقویت ساختارهای نظارت بانکی بر اجرای صحیح ضوابط و مقررات بانکی است.

سیاست‌های کلان بانکی ابلاغی از سوی وزیر اقتصاد در ۲۶ بند تنظیم شده که مهم‌ترین آنها عبارتند از بانک‌های دولتی ضمن ارائه برنامه عملیاتی خود جهت واگذاری، موظف شدند سهام غیر بانکی و املاک مازاد خود را بفرروشند. هرگونه سرمایه‌گذاری در زمینه طلا، سکه، املاک و مستغلات توسط بانک‌ها یا واحدهای تابعه ممنوع شد. بانک‌های دولتی باید شعب مازاد خود را جمع‌آوری کنند. این بانک‌ها باید تا پایان سال سه درصد از شعب خود را کاهش دهند و تا پایان سال سوم باید حدود شش درصد از شعب خود را تعدیل کنند. بانک‌های دولتی طبق جدول ابلاغ شده موظف شدند تا پایان سال جاری بیش از ۲۰ درصد مبادلات ارزی خود را افزایش دهند. بانک‌های دولتی زیان‌ده باید طبق سیاستگذاری جدید وزارت اقتصاد تا پایان سال ۱۴۰۱ از زیان عملیاتی خارج شده و بانک‌های سودده با سود نهایتاً دو درصدی نیز به میزان چهار درصد، سود خود را افزایش دهند. بانک‌های دولتی باید فرآیند اعطای وام‌های تا ۲۰۰ میلیون تومان را به صورت کامل غیر حضوری کنند. بانک‌ها مکلف شدند ضمن ارائه برنامه عملیاتی سه‌ساله خود برای وصول مطالبات غیر جاری، حداکثر ۱۸ ماه پس از عدم بازپرداخت تسهیلات، اقدام قانونی برای وصول مطالبات را انجام دهند.

بانک‌ها موظف هستند در هر فصل اطلاعات بدهکاران بانکی بیش از ۱۰۰ میلیارد تومان را به همراه اطلاعات تکمیلی منتشر کنند. بانک‌ها مکلف شدند تمام سود مازاد دریافتی

در سال‌های گذشته چالش‌ها و مشکلات شبکه بانکی کشور به یکی از دغدغه‌های اصلی دولت و مسوولان تبدیل شده است. با آنکه دولتمردان همواره خود را مکلف به انجام اصلاحات لازم در حوزه نظام بانکی دانسته‌اند اما این وظیفه خطیر همواره به فراموشی سپرده شده و در عمل هیچ اصلاحی در شیوه فعالیت بانک‌ها ایجاد نشده است. وزیر اقتصاد دولت سیزدهم اما از همان ابتدای حضورش در وزارت اقتصاد اعلام کرد که برنامه‌های متنوعی برای تغییر شیوه حکمرانی نظام بانکی دارد. برای این منظور نیز ابلاغیه‌های متعددی تاکنون در خصوص سیاست‌های بانکی انتشار داده و به بانک‌ها ارسال کرده است. تازه‌ترین اقدام وزیر اقتصاد در این خصوص نیز ابلاغ بسته راهبردها و سیاست‌های بخش بانکی به بانک‌های دولتی و نیمه دولتی است. محور این بسته سیاستی نیز هدایت اعتبار بانکی به بخش مولد از جمله تولید دانش بنیان و اشتغال آفرین، انضباط مالی، تنوع بخشی به شیوه‌های تامین مالی، بهبود کیفیت رابطه موسسات اعتباری با مردم، تسهیل دسترسی تولیدکنندگان و خانوارها به منابع بانکی و تقویت ساختارهای خودتنظیمی و نظارتی در شبکه بانکی است.

پیش از این نیز وزارت اقتصاد و بانک مرکزی در موارد متعددی از اصلاحات لازم در شبکه بانکی و تغییر جهت اعتبارات از فعالیت‌های غیر مولد به سمت فعالیت‌های مولد سخن رانده بودند. تجربه نشان داده که

را به تسهیلات گیرندگان برگردانند. اعطای هرگونه تسهیلات بدون لحاظ مراتب اعتبارسنجی ممنوع است. استفاده از عقد مشارکت مدنی برای تسهیلات سرمایه در گردش و کلیه مواردی که امکان محاسبه سود و زیان واقعی موضوع مشارکت در آن امکان پذیر نیست، اکیداً ممنوع شد.

بدهی ۳۰۰ هزار میلیارد تومانی دولت به شبکه بانکی

در همین راستا وزیر اقتصاد با بیان اینکه بدهی دولت به شبکه بانکی ۳۰۰ هزار میلیارد تومان است، گفت: با اجرای مواردی از جمله رشد کفایت سرمایه بانکها، افزایش درآمدهای پایدار شبکه بانکی و پرداخت بدهی دولت به بانکها شاهد افزایش توان تسهیلات دهی بانکها هستیم.

سید احسان خاندوزی وزیر اقتصاد و دارایی در جلسه رونمایی از سند راهبردها و سیاستهای بخش بانکی وزارت اقتصاد و دارایی گفت: تلاش کردیم در این راهبرد آن چیزی که در قالب سیاستهای کلی وجود داشته را در قالب راهبردهای اجرایی قرار دهیم. سیاست اصلی وزارت اقتصاد همان نقشه راه رشد غیر تورمی است.

وی افزود: نمی توانیم به رشد اقتصادی غیر تورمی دست پیدا کنیم مگر با اصلاح روشهای تامین مالی. در اینجا و با توجه به حجم تامین مالی اگر شبکه بانکی بخواهد در این مسیر قدم بردارد حتماً خود شبکه بانکی باید از درجه خوبی از نسبتهای سلامت بانکی و توانمندی برخوردار باشد تا بتواند این اقدام را انجام دهد، در نتیجه تا زمانی که شبکه بانکی اصلاح نشود نمی توان انتظار داشت که در نظام اقتصادی کشور نقش قابل توجهی داشته باشند.

وزیر اقتصاد ادامه داد: در این بسته که به عنوان راهبردهای نظام بانکی آماده شده تلاش شده تا از میان تمام تکلیفاتی که برای بانکها تعیین شده اولویت بندی انجام دهیم. مصوبات تنظیم گرانه چارچوبی را برای مدیریت بانک فراهم می کند اما اینکه کدام سیاست مورد توجه بیشتر قرار می گیرد بر عهده نظام بانکی است.

وی تأکید کرد: ممکن است در برخی سفرهای استانی تکالیفی وجود داشته باشد

اما در نهایت این مدیران بانکی هستند که در این خصوص تصمیم گیری می کنند. حمایت از تولید و دانش بنیان هازمانی ممکن می شود که بانکها به فعالیت های غیر مولد تسهیلات ندهند و حتی به فعالیت های مولدی که بازدهی پایینی دارند نیز تسهیلات ندهند.

وی با بیان اینکه دانستن جایگاه این راهبردها نشان می دهد که این بسته تعارضی با مصوبات شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی ندارد، گفت: چهار مورد یعنی هدایت اعتبار (تسهیل پرداخت وام بدون ضامن، تسهیلات به دانش بنیانها و تولید و □)، انضباط مالی (کاهش مطالبات غیر جاری، بهبود شاخص های بانکی، رشد نقل و انتقالات ارزی)، راهبردهای فناورانه و در نهایت راهبردهای حوزه نظارت (انتشار صورت های مالی میان دوره، نظارت بر تسهیلات کلان، استرداد سود مازاد دریافتی) است که قدم های بزرگی در این زمینه طی مدت اخیر برداشته شد که این موارد باید ادامه پیدا کند. به گفته وی، خروجی نقل و انتقالات ارزی در نظام بانکی کشور در ماه های اخیر با وجود تحریم ها افزایش چشمگیری داشته است که باید با تلاش مدیران جدید شبکه بانکی تداوم یابد. در بحث راهبردهای فناورانه باید داده های بانک های دولتی در وزارت اقتصاد به صورت سیستمی جمع شود تا امکان نظارت بهتر فراهم شود. کاهش بدهی دولت به بانکها و ارتقای نظام درآمدی بانکها از جمله مواردی است که باید در دستور کار باشد.

خاندوزی گفت: با توجه به اینکه نقشه راه رشد غیر تورمی در ستاد اقتصادی دولت تصویب شده و اولویت های تحقق شعار سال، لازم است که شبکه بانکی در این زمینه فعال باشد. در نتیجه اگر بتوانیم راهبردهای عملیاتی را در این زمینه داشته باشیم نظام تامین مالی نیز باید در این زمینه حرکت کند.

وی افزود: با توجه به جلسات برگزار شده به یک بسته راهبردی رسیدیم که ضمن تسهیل تسهیلات دهی به تولید، وام های خرد سبب افزایش شفافیت نیز بشود و از این پس ملاک نظارت بر بانکها بر اساس نظارت دو ماهه و سه ماهه خواهد بود که بر اساس این سند صورت خواهد گرفت. امیدوار هستیم در پایان هر فصل گزارش بانکهایی که نتوانسته اند به برنامه خود عمل کنند را اعلام کنیم.

وزیر اقتصاد تأکید کرد: برای اینکه بتوانیم سیاست های تحول نظام بانکی دولت را برای بانکها ترجمه کنیم لازم بود تا اهداف چهار ساله را به اولویت بندی های یک ساله تبدیل کنیم. اگر بتوانیم این سند را به عنوان مهم ترین دستور کار مشترک وزارت اقتصاد و بانک های دولتی در نظر بگیریم، این مسیر به یک مسیر دائمی تبدیل خواهد شد. برخی از مواردی که ممکن بود بانک ها لیست بدهکاران را منتشر نکنند با مصوبه بانک مرکزی شاهد انتشار لیست بدهکاران بودیم و با توجه به مصوبات قانونی امیدوارم تا این روند را به صورت مداوم شاهد باشیم.

خاندوزی گفت: وقتی از شبکه بانکی توقع داریم در مسیر سیاست های دولت حرکت کند باید مراقب باشیم که خود بانکها دچار کسری منابع نشوند. با اجرای مواردی از جمله رشد کفایت سرمایه بانکها، افزایش درآمدهای پایدار شبکه بانکی و پرداخت بدهی دولت به بانکها شاهد افزایش توان تسهیلات دهی بانکها باشیم. بر اساس گزارش غیر قطعی سازمان حسابرسی کل کشور ۳۰۰ هزار میلیارد تومان بدهی دولت به شبکه بانکی است که امیدوار هستیم پرداخت بخشی از این بدهی ها را در سال جاری داشته باشیم تا بانکها تقویت شوند.

عوامل موثر بر کاهش ساخت و ساز در کشور را بررسی کرد

از سلطه نظام سنتی تا حضور مافیا

کاهش صدور پروانه ساختمانی رخ داده است. در کل مناطق شهری در سه ماهه سوم سال گذشته ۲۴ هزار و ۸۰۰ فقره پروانه ساخت صادر شده بود که ۳۰ درصد نسبت به پاییز ۱۳۹۹ کاهش داشته است. برآورد سطح زیربنای تعداد طبقاتی که قرار است از این ۲۴ هزار و ۸۰۰ پروانه ساختمانی که در پاییز گذشته صادر شده بود، ۱۷ میلیون و ۸۰۰ هزار مترمربع است که رشد منفی ۲۲/۳ درصدی نسبت به پاییز ۱۳۹۹ داشته است. در ۹ ماهه ۱۴۰۰ معادل چهار هزار و ۵۰۰ فقره پروانه ساختمانی در تهران و ۸۷ هزار و ۲۰۰ فقره در کل کشور صادر شده است. سطح زیربنای طبقات ساخته شده در پروانه‌های ساختمانی ۹ ماهه ۱۴۰۰ در تهران هفت میلیون مترمربع و در کل کشور ۵۹ میلیون و ۸۰۰ هزار مترمربع برآورد می‌شود. گفتنی است بیشترین میزان رشد ساخت و ساز در پنج سال اخیر به سال ۱۳۹۷ با صدور ۱۰ هزار و ۹۰۰ فقره پروانه ساختمانی در تهران و ۱۴۳ هزار و ۳۰۰ فقره در کل مناطق شهری کشور برمی‌گردد.

همچنین در این سال (۱۳۹۷) معادل ۱۴ میلیون و ۳۰۰ هزار مترمربع سطح زیربنای طبقات ساخته شده در تهران و ۷۹ میلیون و ۴۰۰ هزار مترمربع در همه مناطق شهری بوده که بیشترین میزان ساخت و ساز در پنج سال اخیر است.

با این حال بیشترین میزان رشد بهای خدمات ساختمانی به پاییز ۱۴۰۰ با رشد ۵۹/۴ درصدی تعلق دارد، ولی میزان رشد شاخص تولید مصالح ساختمانی سه ماهه سوم سال گذشته (پاییز ۱۴۰۰) معادل ۴۰/۷ درصد بوده است، بیشترین میزان افزایش مصالح ساختمانی به سه ماهه دوم سال گذشته (تابستان ۱۴۰۰) اختصاص دارد که ۷۰/۱ درصد رشد داشته است.

روند کاهش شدید صدور پروانه ساختمانی در پاییز ۱۴۰۰ در حالی است که دولت سیزدهم با شعار ساخت چهار میلیون مسکن در چهار سال، کار خود را از تابستان سال گذشته آغاز کرد. گفتنی است در روزهای اخیر محمد آیینی معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیرعامل شرکت بازآفرینی شهری نسبت به کندی صدور پروانه ساخت انتقاد کرده و گفته بود برخی شهرداری‌ها تا ۱۷ ماه دیرتر از زمان درخواست، نسبت به صدور پروانه‌های ساختمانی اقدام می‌کنند.

کاهش ساخت و ساز در شرایط رکود

در همین رابطه یک کارشناس حوزه مسکن گفت: همیشه در دوره‌های مختلف تاریخی

مطابق با اعلام بانک مرکزی، در سه ماهه سوم سال پیش، ۱۳۰۰ پروانه ساختمانی در شهر تهران صادر شد؛ آماري که از کاهش نزدیک به ۲۴ درصدی ساخت و ساز نسبت به پاییز ۱۳۹۹ حکایت دارد.

بر اساس نماگر اقتصادی کشور در سه ماهه سوم ۱۴۰۰ که بانک مرکزی برای بخش‌های مختلف اقتصادی از جمله بخش ساختمان منتشر کرده، تنها ۱۳۰۰ فقره پروانه ساختمانی در شهر تهران صادر شده بود که نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن (پاییز ۱۳۹۹) که این شاخص (تعداد پروانه‌های ساختمانی صادره) ۱۷۰۰ فقره بوده است، کاهش ۲۳/۶ درصدی را نشان می‌دهد. تعداد پروانه‌های ساختمانی صادر شده در پاییز پارسال نسبت به تعداد پروانه‌های صادره در تابستان و بهار ۱۴۰۰ نیز کمتر بوده و ساخت و ساز در کشور در پاییز ۱۴۰۰ روند نزولی داشته است. برآورد می‌شود سطح زیربنای طبقات حاصل از این تعداد پروانه ساخت یک میلیون و ۹۰۰ هزار مترمربع باشد که ۳۳/۸ درصد کمتر از سه ماهه سوم ۱۳۹۹ است.

در پاییز ۱۴۰۰ در شهرهای بزرگ ۶۳۰۰ و سایر مناطق شهری ۱۷ هزار و ۳۰۰ فقره پروانه ساختمانی صادر شده که نسبت به پاییز ۱۳۹۹ به ترتیب ۳۷/۹ و ۲۷/۱ درصد

وقتی که بازار مسکن با رکود روبه‌رو می‌شود، تعداد صدور پروانه‌های ساختمانی با کاهش همراه خواهد شد. زمانی هم که بازار رونق دارد، سرمایه‌های سرگردان از بازارهای موازی وارد حوزه مسکن شده و منجر به رونق گرفتن بیشتر بازار مسکن می‌شود، موضوعی که به تبع آن تعداد صدور پروانه‌های ساختمانی نیز افزایش می‌یابد. علیرضا محمدی در گفت‌وگو با «جهان‌صنعت» افزود: ایجاد روند نزولی در حوزه ساخت و ساز کشور ارتباطی با پروژه نهضت ملی مسکن ندارد. در واقع نهضت ملی مسکن تا به حال به جز حرف و ایجاد سامانه و انجام ثبت‌نام و چند شعار چیز دیگری نداشته است. بنابراین کاهش روند ساخت و ساز در کشور نمی‌تواند ارتباطی با نهضت ملی مسکن داشته باشد.

شده است، پهنه‌هایی از قبیل تجاری، مسکونی، فضای سبز و ...

این کارشناس حوزه مسکن افزود: با این وجود در شهرداری‌ها هنوز هم با شهردار و یا معاونت عمرانی شهرداری‌ها در خصوص تعداد طبقات چانه‌زنی می‌شود، چانه‌زنی‌هایی مبنی بر اینکه سازنده بتواند تعداد طبقات بیشتری بسازد تا ساخت و ساز برایش به صرفه‌تر باشد. او ادامه داد: در این خصوص هنوز قانون متقنی وجود نداشته و بیشتر به قدرت چانه‌زنی سازنده بستگی دارد، موضوعی که مزید بر علت بوده و زمان صدور پروانه‌های ساختمانی را طولانی‌تر می‌کند.

قیمت مسکن از اقدامات مافیای تاثیر می‌پذیرد

این کارشناس حوزه مسکن در ادامه خاطر نشان کرد: از مسکن می‌توان به عنوان تنبل‌ترین بازار کشور نام برد، بازاری که همواره دیرتر از بازارهای موازی خود را به‌روز می‌کند، روندی که تکرار شونده است.

محمدی همچنین گفت: همیشه در زمان رونق بازار، تعداد مجوزهای ساختمانی زیاد شده، سرمایه‌ها جذب این حوزه می‌شوند و تولید مسکن افزایش می‌یابد.

زمانی هم که بازار رو به رکود می‌رود، دیگر سرمایه‌ای جذب این حوزه نمی‌شود، تعداد مجوزهای ساختمانی کاهش یافته و میزان ساخت و ساز نیز طبعاً کم می‌شود.

او ادامه داد: کاهش تعداد پروانه‌های ساختمانی سهم کوچکی از تاثیر بر بازار مسکن و قیمت‌ها دارد. آن‌هم به این علت است که این بازار از حضور مافیای تاثیر زیادی می‌پذیرد، مافیایی که در راس آن بانک‌ها قرار دارند.

قیمت مسکن از اقدامات همین مافیای تبعیت می‌کند. این کارشناس حوزه مسکن در پایان خاطر نشان کرد: درست است که در سال‌های آینده به خاطر روند نزولی فعلی، عرضه مسکن نیز با کاهش روبه‌رو خواهد شد، اما میزان تولید مسکن بسیار بیشتر از ظرفیت بازار است، تولیداتی که به عنوان یک کالای سرمایه‌ای در قبضه مافیای مانده و در بازار عرضه نمی‌شوند.

بوروکراسی سنتی شهرداری‌ها

این کارشناس حوزه مسکن در ادامه خاطر نشان کرد: طبق آمار ارائه‌شده، صدور پروانه ساختمانی در شهر تهران از ۹ تا ۱۴ ماه زمان می‌برد. در خصوص اینکه چرا صدور پروانه‌های ساختمانی تا این حد زمانبر است، باید به سیستم و بوروکراسی بسیار سنتی شهرداری‌ها اشاره کرد.

محمدی ادامه داد: طرح جامع کاداستر هنوز اجرا نشده است. طرح تفصیلی شهرداری همچنان شکل منظم و مدونی ندارد.

او همچنین گفت: بخشی از این مشکل نیز به وجود سیستم شهرداری ارگانیک و اولیه در بسیاری از مناطق تهران برمی‌گردد.

در این خصوص عوامل عمده دیگری نیز مطرح هستند، عواملی از جمله فقدان سیستم مکانیزه بروکف شهرداری‌ها در این رابطه هنوز از سیستم‌های عقب‌افتاده و سنتی استفاده می‌کنند.

سازنده‌ها با شهردار و معاونین چانه‌زنی

می‌کنند

محمدی در ادامه خاطر نشان کرد: در شهرداری‌ها کماکان قانون متقنی برای تعداد طبقات وجود ندارد. طبق طرح تفصیلی اعلام‌شده، شهر تهران به چند پهنه تقسیم

چالش‌های موجود در مسیر توسعه زعفران خراسان

کارگروه در خصوص محصول زعفران تصمیم‌گیری می‌کنند که ارتباط چندانی با صادر کنندگان ندارند.

رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان افزود: علی‌رغم این که در ۳ استان خراسان رضوی، شمالی و جنوبی بیش از ۹۰ درصد زعفران کشور کشت می‌شود، تصمیمات در مرکز اتخاذ می‌گردد و فقدان شناخت کافی از بازار این محصول در تصمیم‌گیری‌ها، موجب تصویب ارقام نامعقول برای زعفران می‌شود.

لبافی خاطر نشان کرد: فعالان اقتصادی عنوان می‌کنند که برنامه کشت مصوبی برای زعفران نیاز داریم و فقدان برنامه مصوب سبب می‌شود تا دامنه حوزه کشت این محصول بدون نظارت‌های لازم افزایش یابد. از طرفی، از آنجا که نظارت‌های لازم اتفاق نمی‌افتد، عدد برداشت ۸ کیلوگرم در هکتار به حدود ۳،۲ کیلوگرم کاهش یافته است. این مساله سبب شده کشت زعفران به عنوان یک محصول استراتژیک فاقد توجه اقتصادی در برخی از مزارع باشد. وی افزود: متأسفانه علی‌رغم افزایش سطح زیر کشت زعفران به دلیل فقدان برنامه مدون، نظارت لازم و آموزش، بهره‌وری این محصول کاهش یافته است. لذا ضروری است برای حوزه زعفران رویکردی اقتصادی-استراتژیک تعریف شود.

لبافی با تأکید بر لزوم توجه کافی به موضوع تعرفه‌های گمرکی زعفران، تصریح کرد: در صورت بی‌توجهی به این امر، قطعاً چاق زعفران افزایش خواهد یافت. صدا و سیما، وزارت امور خارجه و وزارت کار باید در کنار جهاد کشاورزی برای رفع چالش‌های زعفران همکاری کنند. لذا حل چالش‌های حوزه زعفران نیازمند اراده‌ای حاکمیتی است. حل این چالش‌ها از حوزه اختیار کشاورزان و صادر کنندگان خارج است.

پیامدهای افزایش نرخ تعرفه گمرکی زعفران

در بخش دیگری از نشست، غلامرضا میری، رئیس هیات مدیره اتحادیه صادر کنندگان زعفران اظهار کرد: با توجه به اینکه ۹۲ درصد تولید زعفران جهان در استان خراسان بزرگ است و ۹۰ درصد صادرات این محصول نیز از مشهد است، تقاضای ما این است که سیاستگذاری در این حوزه به استان تفویض اختیار شود. سیاستگذاری‌های زعفران نباید در تهران و پشت درهای بسته صورت بگیرد، چرا که این تصمیمات نامعقول معیشت ۱۵۷ هزار خانوار کشاورز را تحت تأثیر قرار می‌دهد. افراد کارشناس و خبره، تشکل‌های مرتبط و نهادهای متخصص در استان از این محصول اطلاعات کافی دارند، لذا برای سیاستگذاری در حوزه زعفران قطعاً تصمیمات معقول‌تری اتخاذ می‌کنند.

میری تصریح کرد: برخی برای این تصور بودند که با افزایش نرخ پایه گمرکی، قیمت زعفران افزایش پیدا خواهد کرد؛ این در حالی است که این مساله نتیجه عکس دارد. چنان که در دی ماه سال گذشته ۵۷ درصد، در بهمن ۳۳ درصد، در اسفند ۳۸ درصد و در فروردین ۶۰ درصد کاهش صادرات زعفران داشتیم. لذا افزایش نرخ تعرفه گمرکی نمی‌تواند قیمت زعفران را افزایش دهد.

رئیس هیات مدیره اتحادیه صادر کنندگان زعفران خاطر نشان کرد: ما مخالف افزایش نرخ زعفران نیستیم، لذا تقاضا داریم که قیمت زعفران به صورت کارشناسی و با پشتوانه تعیین شود.

در پنجمین جلسه دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی در سال جاری، جمع‌بندی مباحث نهایی پیرامون مهمترین موانع و مشکلات حوزه تولید و صادرات زعفران به عنوان یک کالای استراتژیک استان در دستور کار قرار گرفت. موضوعی که قرار است در جلسه آتی شورای گفت‌وگوی استان بررسی گردد.

علی اکبر لبافی، رئیس این دبیرخانه در آغاز این جلسه گفت: تقاضای شورای ملی زعفران تفویض اختیارات ملی به استان در حوزه سیاستگذاری برای این محصول است، چرا که ۳ استان خراسان رضوی، شمالی و جنوبی، تامین کننده بیش از ۹۵ درصد زعفران کشورند.

وی تصریح کرد: موانع اصلی توسعه بازار زعفران احصا شده و امید می‌رود دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به این حوزه ورود کنند. در حال حاضر هم در حوزه کشت و هم در حوزه صادرات با موانعی مواجه هستیم که دستگاه‌های دخیل باید برای رفع آنها با کمک بخش خصوصی تدابیری بیندیشند.

لبافی با بیان اینکه در جلسه گذشته موانع برگرفته از نظر بخش خصوصی موثر در حوزه تولید، صادرات و... را بررسی و موارد حائز اهمیت را استخراج کردیم، افزود: بنا به اظهار بخش خصوصی در کارگروه ماده ۱۶ قانون امور گمرکی (که موضوع ارزش گمرکی کالاهای صادراتی را تعیین می‌کند) پایه‌های ارزش صادراتی تعیین شده؛ اما آنچه در عمل صادر می‌گردد، با ارقام تعیین شده تفاوت زیادی دارد و این باعث می‌شود صادر کنندگان در ایفای تعهد ارزی با مشکل مواجه شوند. در واقع، افرادی در این

چنان که زعفران در طول سال با یک قیمت از کشاورز خریداری شود.

وی اظهار کرد: نرخ پایه گمرکی از دو ماه قبل از ۵۷۵ دلار به ۱۲۵۰ دلار افزایش پیدا کرده است، مجدداً دو ماه از این افزایش نرخ نگذشته بود که این مبلغ به ۱۵۹۸ دلار افزایش یافت.

میری با بیان اینکه صادرکننده به دلیل تفاوت نرخ ارز آزاد با ارز نیمایی متضرر می شود، افزود: نکته قابل توجه آن است که این اعداد و ارقام برای قاچاقچی اعمال نمی شود و این مساله سبب بروز قاچاق در این حوزه می شود؛ به طوری که قاچاقچی زعفران را ۲۰ درصد ارزانتر از صادرکننده اصلی در بازارهای بین المللی عرضه می کند.

رئیس هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان زعفران یادآور شد: برای صادرات یک کیلوگرم زعفران و تحویل آن به مشتری در برخی مواقع ۱۵۰ الی ۲۰۰ دلار هزینه می کنیم

وی اظهار کرد: برای صادرات زعفران به چین و هندوستان معادل ۳۷ الی ۳۸ درصد باید عوارض پرداخت کنیم. در حالی که کشور همسایه بدون عوارض، زعفران را وارد چین و هندوستان می کند که این مساله سبب افزایش قاچاق زعفران از ایران شده است. در واقع این محصول از طریق افغانستان بسته بندی و به چین و هندوستان صادر می شود.

میری با بیان اینکه حدود ۱۶ الی ۱۷ سال است که پیگیر حذف عوارض صادراتی زعفران به کشورهای چین و هند هستیم؛ اما در این خصوص هنوز نتیجه ای عاید نکردیم، افزود: سال گذشته به ۶۷ کشور دنیا زعفران صادر شده است؛ اما براساس آمار گمرک در سال جاری به ۲۱ کشور صادرات داشتیم. در حال حاضر توسعه صادرات زعفران برای ما امکان پذیر نیست. با توجه به اینکه با تحریم از سوی بانک های بین المللی، صرفاً می توانیم برای مشتریان قدیمی محصول را صادر کنیم، هنوز نمی توانیم با مشتریان جدید فعالیت نماییم و در این رابطه باید چاره اندیشی شود.

در ادامه، فرشید منوچهری، دبیر شورای ملی زعفران تصریح کرد: باعث تاسف است در کشوری که بالغ بر ۱۲۰ هزار هکتار سطح زیر کشت زعفران دارد و مدعی هستیم که بزرگترین اشتغال در این سطح انجام می شود، هنوز طرح جامعی برای این حوزه وجود ندارد.

وی یادآور شد: براساس درخواست وزارت صمت، شورای ملی زعفران از سال ۱۳۹۸ اقدام به تدوین طرح جامع جهش تولید و صادرات زعفران کرد و جالب است که این طرح به جز وزارت جهاد کشاورزی به تایید ارگان های دیگر رسید و نتیجه آن شد که تاکنون یک طرح جامع زعفران نداریم.

منوچهری با بیان اینکه سیاستگذاری های دولت در سطح کلان کشور بایستی مبتنی بر مزیت های کشاورزی هر منطقه باشد، افزود: برنامه کشت برای هر محصول ضروری است لذا وزارت جهاد کشاورزی باید در کلیه بخش ها برای این مساله برنامه داشته باشد.

دبیر شورای ملی زعفران اظهار کرد: کشاورز موظف است برنامه وزارت جهاد کشاورزی را اجرایی کند و با ابزارهایی که در اختیار دولت است، کشاورزی کشور را هدایت نماید. نرخ بهره بانکی، شرایط تسهیلات و... ابزارهای دولتی است که البته از آنها به درستی استفاده نمی شود. وی افزود: قوانینی که مجلس تصویب می کند، باید توسط دولت اجرایی شود؛ اما چند بند از قانون افزایش بهره وری کشاورزی تاکنون اجرایی شده است؟ وظیفه تبلیغات در قانون افزایش بهره وری کشاورزی برای محصولی مانند زعفران بر عهده وزارت جهاد کشاورزی گذاشته شده است. اگر قوانینی که مجلس در حوزه کشاورزی تصویب کرده اجرایی نشود، راه به جایی نخواهیم برد.

دبیر شورای ملی زعفران اظهار کرد: متأسفانه کشاورزان تصور می کنند که صادرکنندگان در حق آنان اجحاف می کنند و این مساله ناشی از آن است که زنجیره ارزش در هیچ یک از محصولات کشاورزی به درستی تعریف نشده است. در حالی که این مهم یکی از زیرساخت های بخش کشاورزی است.

وی با بیان اینکه باید در صادرات زعفران مدیریت داشته باشیم، افزود: دولت قیمت پایه صادراتی این محصول را ۱۵۹۸ دلار قرار داده است، این در حالی است که اسپانیا و دیگر رقبای ایران، زعفران را با قیمتی پایین تر از ایران در عرصه بین المللی عرضه می کنند.

منوچهری گفت: استان های خراسان رضوی، جنوبی و شمالی بیشترین سطح زیر کشت زعفران را در ایران دارند لذا نمایندگان این استان ها باید به این حوزه ورود کنند. نمایندگان باید یک روز را به نام روز زعفران نامگذاری کنند و در این روز به بیان و حل مشکلات حوزه زعفران پردازند.

وی اظهار کرد: طرح جامع زعفران در سال ۱۳۸۸ تهیه و در سال ۱۳۸۹ در هیات وزیران مصوب شده است، لذا ۱۱ سال از تصویب این قانون می گذرد و به نوعی این قانون از حیز انتفاع خارج است. بنابراین اگر قرار باشد، طرح جامع زعفران تدوین شود، باید قابلیت اجرا داشته باشد. طرح جامع باید براساس شرایط موجود تدوین گردد.

مشکل حوزه زعفران، توسعه سطح زیر کشت است

در بخش دیگری از نشست، رامین اسمی، معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد

طرح جامع زعفران مغفول ماند

شود، کم تر از ۶ درصد صادرات زعفران مادارای بسته بندی کم تر از ۱۰ گرم است. اسمی تاکید کرد: چرا نباید اهرم فشار داشته باشیم تا چین و هندوستان تعرفه های گمرکی خود را از محصول زعفران حذف کنند؟

رقابت منفی بین تجار، بازارهای زعفران را دچار مشکل کرده است

در بخش دیگری از نشست، مهدی هدایتی، نماینده اداره توسعه تجارت سازمان جهاد کشاورزی استان تصریح کرد: بخش دولتی به تنهایی نمی تواند چالش های حوزه زعفران را حل و فصل کند. یک برنامه مدون، هماهنگ و همراه باید توسط بخش خصوصی و دولتی به صورت توأمان دنبال شود، چرا که توان بخش دولتی محدود است.

وی افزود: بخشی از مشکلات مربوط به حوزه صادرات تنها مختص به حوزه کشاورزی نیست، به طور مثال بازگشت ارز حاصل از صادرات مربوط به تمامی کالاهای صادراتی است. بحث تعرفه های گمرکی نیز از دیگر موضوعاتی است که صادر کنندگان در تمامی محصولات و کالاهای آن مواجه هستند.

هدایتی اظهار کرد: ۵ درصد عوارض آب مجازی و افزایش ارزش صادراتی زعفران از مسائلی است که به صورت فشرده پیگیری شده تا بدین ترتیب بخشی از مشکلات حوزه زعفران حل گردد.

وی افزود: بررسی های سال ۱۴۰۰ حاکی از آن است که ایران ۱۳۴ میلیون دلار صادرات زعفران داشته است. چین حدود ۴۵،۵ میلیون دلار، امارات ۴۲ میلیون دلار، اسپانیا ۲۱،۵ میلیون دلار، حوزه خلیج فارس و کشورهای عربی (به غیر از امارات) ۷،۹ میلیون دلار، اروپا ۵،۷ میلیون دلار و افغانستان ۳،۴ میلیون دلار صادرات زعفران داشته اند.

هدایتی معتقد است رقابت منفی بین تجار، بازارهای زعفران را دچار مشکل کرده است. او اظهار کرد: باید به این مساله توجه شود که ظرفیت افزایش صادرات زعفران در کدام کشور وجود دارد و در کدام کشورها می توانیم بازار جدید ایجاد کنیم. شرکت هایی که در جشنواره های خارجی فعالیت دارند، باید جشنواره را هد فمند و با نظر بخش خصوصی و دولتی بایک محصول خاص برگزار کنند. این مساله به معرفی و جانداختن محصول در بازارها کمک می کند.

لزوم استفاده از ظرفیت معین های اقتصادی برای تجمیع کشاورزی خرده مالکی

در ادامه، شهرام عیدی زاده، سرپرست دفتر مطالعات و پژوهش های اتاق بازرگانی خراسان

کشاورزی خراسان رضوی تصریح کرد: در حال حاضر مشکل حوزه زعفران، توسعه سطح زیرکشت است که خوشبختانه دو سال است که هیچ گونه توسعه کشتی صورت نمی گیرد. به طوری که می توان اذعان کرد توسعه زعفران یک هکتار نیز افزایش نیافته است.

اسمی با طرح این سوال که چرا زمانی که با تحریم ها مواجه نبودیم باز هم ۸۰ درصد صادرات این محصول به ۴ کشور صورت می گرفت؟ افزود: این مساله حاکی از آن است که مشکل موجود، ساختاری است. جهاد کشاورزی در حوزه افزایش تولید، بهبود کیفیت و ارتقاء راندمان، اقدامات مفیدی انجام داده است؛ هر چند نمی توان عنوان کرد صد درصد کشاورزان به این حوزه ورود پیدا کرده اند. سعی ما بر این است که کشاورزان را برای ورود به این حوزه ترغیب کنیم و نمی توانیم آنان را ملزم به اجرای این طرح نماییم. معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی تصریح کرد: صادر کننده باید در کنار تولید کننده قرار بگیرد. کشت قراردادی، زنجیره ارزش و... مشکلاتی است که در حوزه زعفران وجود دارد. اگر این مشکلات را نادیده بگیریم قطعاً نمی توان به توسعه بازارهای زعفران امید داشت.

وی افزود: کشت زعفران در حال حاضر منحصر به خراسان نمی شود؛ بلکه ۲۳ استان دیگر به صورت عمده روی این محصول کشت و کار می کنند و به عنوان یک طرح ملی می توان این مساله را در تهران مطرح کرد و تقاضا شود که این طرح ردیف اعتباری داشته باشد.

اسمی با بیان اینکه برای تصویب برنامه جامع زعفران می توان از کمک نمایندگان ۳ استان بهره برد، اظهار کرد: نمایندگان استان باید چالش های حوزه زعفران از جمله شناسنامه دار کردن، صادرات، فرآوری و... را در برنامه جامع زعفران پیگیری کنند. در واقع باید از طریق بازنگری این مساله را اجرا نماییم.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی استان تاکید کرد: زمان آن گذشته که زعفران به صورت فله ای صادر

ضرورت استفاده از دیپلماسی اقتصادی در جهت کاهش تعرفه های گمرکی

در بخش دیگری از نشست مهدی وطن پرست، رئیس گروه تولید استاندارد خراسان رضوی تصریح کرد: علی رغم تفاوت میان ظرفیت های دو کشور ایران و افغانستان، افغانستان از سال ۲۰۱۹ عضو سازمان تجارت جهانی شد و صفر بودن تعرفه های گمرکی مربوط به این موضوع است. از این رو ضروری است که با بحث دیپلماسی اقتصادی در خصوص کاهش تعرفه های گمرکی اقدام کرد و همچنین برای تعرفه های گمرکی کشور چین می توان از ظرفیت قرارداد ۲۵ ساله استفاده نمود.

وی خاطر نشان کرد: تاکید استاندارد بر آن است که سرمایه گذاری بر روی فرصت های دارای مزیت نسبی صورت بگیرد. لذا باید بر روی محصولات فرآوری شده از زعفران نیز تمرکز نمود.

در پایان، هادی خاکزاد، کارشناس امور گمرکی گمرک مشهد تصریح کرد: در هنگام بروز مشکل برای صادر کننده در گمرک، متولی این حوزه باید در تهران از حقوق صادر کننده دفاع کند؛ البته گاه برخی مکاتبات ۴ ماهه طول می انجامد. این در حالی است که فاصله قانونی برای پاسخ به مکاتبات یک ماه است.

خاکزاد یادآور شد: بعضی از صادر کنندگان از تبصره های ماده ۱۶ قانون امور گمرکی استفاده نمی کنند و نسبت به اعتراض اقدام نمی نمایند. به طور مثال، صادر کنندگان به افزایش ارزش صادراتی اعتراضی نکردند؛ لذا از این حوزه نتیجه ای دریافت نمودند.

در پایان، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان تصریح کرد: چهارچوب های کشاورزی قراردادی باید تعریف شود. در واقع بایستی در قرارداد مشخص گردد که کار بین چه طرف هایی، چند ساله و با چه هدفی انجام می گیرد. همچنین ضروری است جهاد کشاورزی در حوزه آموزش، تبلیغات و... ورود کند تا بتوانیم محصول را در عرصه بین المللی عرضه نماییم.

لبافی یادآور شد: اگر مسائل و چالش های حوزه زعفران تا ۲۸ اردیبهشت ماه جمع بندی شد، می توان از ارکان حاکمیتی مانند استاندار، نمایندگان مجلس و... برای حل چالش های حوزه این محصول استفاده کرد. به دنبال یک بسته توافقی و کارشناسی شده در حوزه زعفران هستیم که از هر نظر فاقد ابهام باشد. بسیاری از این موضوعات قابلیت دفاع دارد. لذا فعالان حوزه زعفران و دستگاه های ذی ربط می بایست پیشنهادات مکتوب خود را طی روزهای آینده برای ما ارسال کنند.

رضوی تصریح کرد: در خصوص نبود آمار و اطلاعات سطح زیر کشت باید عنوان کرد وزارت جهاد کشاورزی به صورت ماهانه آماری را در این خصوص منتشر می کند. در خصوص عملکرد ۳ تا ۳،۲ کیلوگرم زعفران در هکتار نیز می توان اذعان کرد که این مهم صدق می کند؛ چرا که بخش زیادی از سطح زیر کشت این محصول در استان ما، خرده مالکی است و نمی توان انتظار برداشت ۸ کیلوگرم زعفران در هکتار را داشت.

وی اظهار کرد: سالهاست که شورای ملی زعفران برنامه جامع این محصول را پیگیری می کند که هم شناسنامه دار کردن زعفران و هم قراردادی کردن آن باید در کانون توجه قرار بگیرد. در این مسیر باید از ظرفیت معین های اقتصادی برای تجمیع کشاورزی خرده مالکی استفاده کرد و با کشاورزی قراردادی عملکرد را ارتقا بخشید. در برنامه جامع زعفران که در سال ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۰ تصویب شده تمامی بندها به صورت دقیق وجود دارد؛ اما این بندها پس از تصویب پیگیری نشده است.

عیدی زاده افزود: کاهش آمار صادراتی زعفران در سال ۱۴۰۰ حاکی از آن است که بخشی از این مساله به دلیل کاهش تولید بوده است. به طوری که می توان اذعان کرد در سال ۱۴۰۰، ۴۰ الی ۵۰ درصد کاهش تولید داشته ایم. لذا نمی توان این سال را با سال های دیگر قیاس کرد.

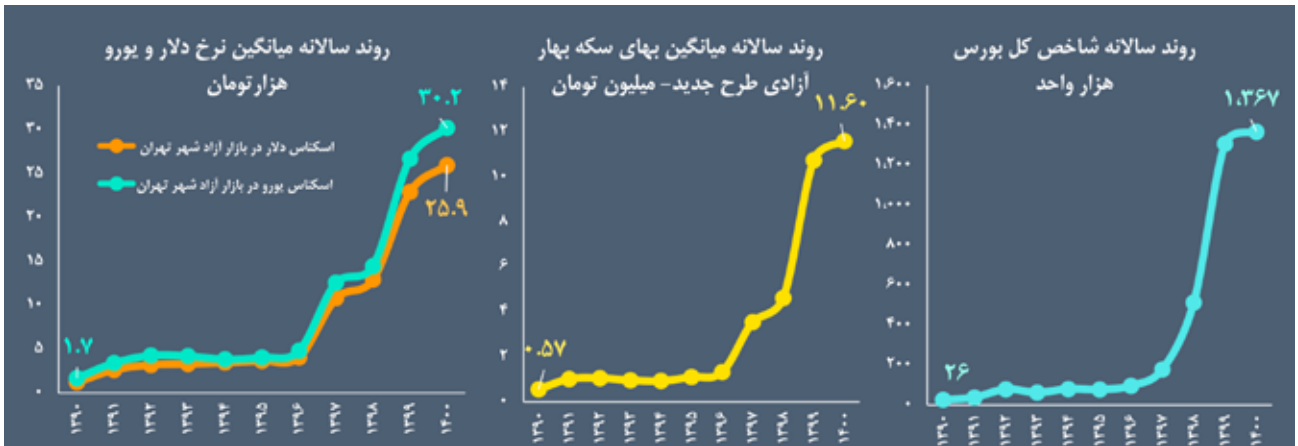
در بخش دیگری از نشست، منوچهر مالکی، تولید کننده زعفران تصریح کرد: چرا باید صرفاً به صادرات زعفران بیندیشیم؟ بازاریابی مساله مهمی است که باید بدان توجه شود. اگر زعفران در دنیا به خوبی معرفی گردد، هر چقدر از این محصول در کشور تولید کنیم، باز هم کم است.

وی افزود: خاک کشاورزی ما مرغوب است؛ اما می توان این خاک را مرغوب کرد و غنی سازی کودهای دامی می تواند به مرغوبیت خاک کمک کند.

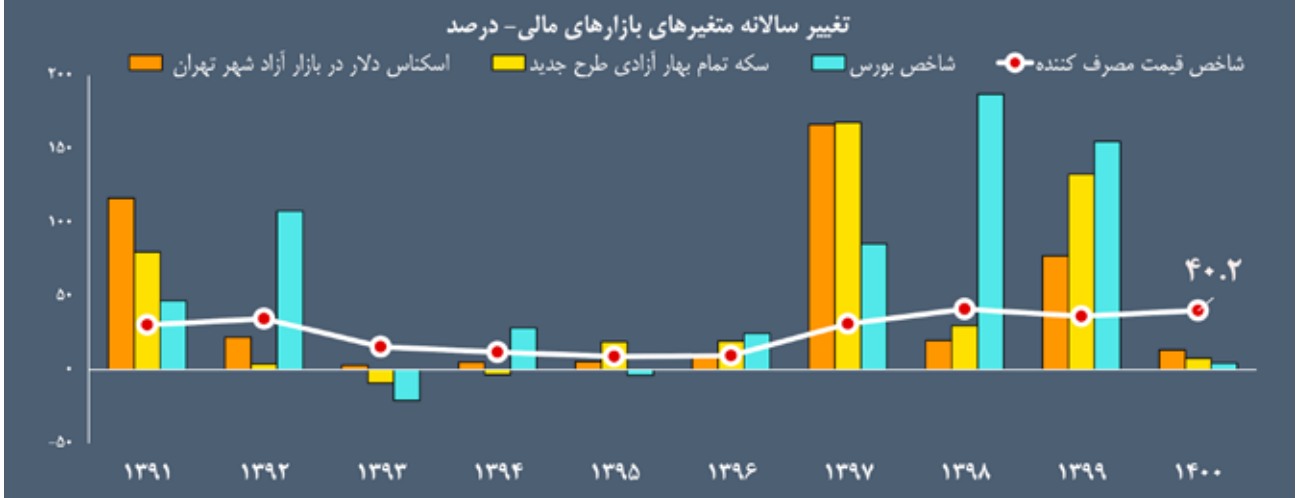
مالکی با بیان اینکه می توان با الگوهای کشت و آموزش، بهره وری محصول زعفران را افزایش داد، یادآور شد: ما محصول ارگانیک تولید می کنیم و این کار با برخی از شیوه های نوین امکان پذیر است.

بازارهای مالی ۱۴۰۰

در این مطلب به روند تغییر شاخص بورس، نرخ دلار و یورو آزاد و بهای سکه بهار آزادی طی سالهای ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ اشاره، و درصد تغییرات آنها برای کل دوره و برای سال ۱۴۰۰ در قیاس با تورم بررسی شده است.

- با استثنای سال ۱۳۹۳، تقریباً اکثر بازارهای مالی با افزایش بازدهی در بازه زمانی ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰، مواجه بودند که بیشترین بازدهی برای بازار بورس در سال ۱۳۹۸ و برای دلار آزاد و سکه بهار آزادی در سال ۱۳۹۷ اتفاق افتاد.
- طی بازه زمانی مورد بررسی، بالاترین میانگین نرخ رشد سالانه، متعلق به شاخص بورس با رقم ۴۸.۷ درصد است که پس از آن دلار آزاد با نرخ رشد سالانه ۳۵.۹ درصد، سکه با نرخ رشد ۳۵.۲ درصد و یورو آزاد با نرخ رشد ۳۳.۴ درصد قرار می‌گیرند. در دوره مزبور، میانگین رشد سالانه شاخص قیمت مصرف کننده ۲۵.۴ است، در نتیجه در قیاس با تورم مزبور، برآیند کلی بازدهی واقعی همه بازارها در دوره مورد بررسی مثبت بوده است.
- در سال ۱۴۰۰ بازدهی بورس؛ ۴۶ درصد، سکه بهار آزادی؛ ۱۱.۴ درصد، دلار آزاد؛ ۹.۹۵ درصد و یورو آزاد؛ ۸.۹ درصد اعلام شده است که نسبت به تورم ۴۰.۲ درصدی این سال، بازدهی واقعی منفی دارند.
- طی سال‌های ۲۰۱۱ الی ۲۰۲۱ میانگین تورم سالانه در گروه اقتصادهای عضو OECD، حدود ۱.۹۸ درصد بوده است که رقم ایران در مدت مشابه، ۱۲.۸ برابر تورم گروه اقتصادهای مزبور است. در سال ۱۴۰۰، تفاوت تورم داخلی و خارجی (OECD) حدود ۳۶ واحد درصد بوده که بیشتر از افزایش نرخ دلار یا یورو در بازار آزاد در این سال است.

ALWAYS AT THE PEAK

ربع قرن خوشنامی و افتخار

شرکت تولیدی و صنعتی سامد

تولید کننده:

فرمالین

رزین اوره فرمآلدئید (UF)

رزین ملامین فرمآلدئید (MF)

فرم اوره (UFC)

چسب های پایه حلالی

چسب های پایه آبی

مشهد: کیلومتر ۲۷ بزرگراه فوجان
صندوق پستی: ۴۵۶۶-۹۱۳۷۵
تلفن: (۰۵۱)۳۱۶۶۹ (خط ۴۰)
فکس: (۰۵۱)۳۲۴۶۳۳۱۴
دفتر تهران: تلفن: (۰۲۱)۸۸۷۷۴۲۵۵
۸۸۷۹۰۶۶۹، ۸۸۷۹۰۶۸۰
فاکس: (۰۲۱)۸۸۷۹۵۲۹۵

www.samed.ir samed@samed.ir

چسب در شهید
اتصال ناگسستنی در صنایع ایران